

دەزگای چاپ و بلاوکردنەوە

زنجیرەی پۆشنبىرى

*

خاوهنى ئىمتىياز: شەوكەت شىخ يەزدين

سەرنووسەر: بەدران شەھىد حەبىب

دنيا لە كىتېپىكدا

ناونىشان: دەزگای چاپ و بلاوکردنەوە ئاراس، گەرەكى خانزاد، ھەولىر

س. ب. ڈماره: ۱

www.araspublisher.com

دنيا له کتبييکدا

رۆمان

جهبار جهمال غەریب

ناوى كتيب: دنيا له كتبييکدا - رۆمان
نووسىنى: جهبار جهمال غەریب
بلاوكراوهى ئاراس- ژماره: ١٦٤
چاپى يەكەم
دەرھىتنانى ھونەرى: بەدران ئەممەد حەبىب
بەرگ: شكار عەفان نەقشىبەندى
نووسىنى سەر بەرگ: مەممەد زادە
پىت لىدان: ئاراس ئەكرەم
ھەلەگرى: شىززاد فقىئى ئىسماعىل
سەرپەرشتىبى كارى چاپخانە: ئاورەحمان مەممۇد
لە كتبيخانەي بەرىۋەدەرايەتى گشتىبى پۇشنبىرى و ھونەر لە ھەولىر ژمارە
٤٣١) اي سالى ٢٠٠٢ ئى دراوەتنى
چاپخانەي وەزارەتى پەروەردە، ھەولىر- ٢٠٠٢

بچووكترین نويزكەر

من ده مزانى له و شەردا دەسەلەتىڭم نىيە

كتىبييکدا ده گهړام، ده مزامي مهلا ئهو کتىبهی زور خوشنده ويست و ئه گهړ مابا تنهها ئهو کتىبهی له بن بالی دهنا، ده بې له جيئيکي چاکي تاقهت کردي، له پشت ميمېره که، دوو پليکانه چوومه سه رئ و له تاقېيکي بلنددا کتىبه که م ديت، ده ستم برد تاوی ده مئن، باسکم قورس بو، دنگيک له دوامهوه هاواري کرد:

- ئهو کتىبه به خېبر مههينه!

دنگي مهلا بوو، بهلام مهلا چهند ساله له نېيو خولېکي وهک خنه راکشاوه، ده ستم کېشاوه و ئاوارم دايه ووه که س هوشی له من نېيې و سه رقالن، پليکانه يې کي دېکه چوومه سه رئ، نه موئرا خيترادهستي بوې برم، ته ماشايه کي به رګه که يم کرد، رېنگه کمسکه كالېسووه که توزونې کردو، دنگه که ديسانه ووه گوتني:

- با شوتن په مجھي مهلا بهو کتىبه ووه شه هيدېي.

ههولېکي زورم دا ئاواړده مهه، بریسکه يې کي يان ئه فسونېک له سه ر توزي به رګي رېنګچووی رېنگي بردم، جګه ری مژیم، ئهو توزه توزېکي ئاسايي نېيې، توزي رزني مېشک و ئېسکه، پېم سه بېر بوو چون ئهو سالانه ئهو کتىبه يان رډش کردو وله کاتيکدا عمرېک ژيانی مهلاي روشنکرديووه، دلنيابووم دنگه که له دوامهوه شتېيکم پېددېلې، کتىبه که ده یوېست بدوي، بهلام من له باريکدا نه بووم له وان بګډ، زانيم خه لکه که خړېکي به شکردنې کومبار و پانکه و به رمالې مزگه وتن، په مجھه ره و ده رګا کان کرابيونو وه و با ګډه يې به وتنه و ئايده ته پېروزه کانی سه ر دیوار و ههست و نهستي خه لکه که ده کرد، په رې شکوداره کان، قورئانه خه مبار و که ساسه کان تنهها و تنههاتر له فرميسيکي هه تېيو ده تکانه نېيو ههوا، دنگه که وه لامی دنگه زبره که دابووه، وه ختيک يې کيک له و فهرشانه دهيانساله نويژري له سه ر ده کرى و تېير دوعا و پارانه وهی له سه ر شان دانابوو، دوا ئاوارې له دار و دیواري نېيو که لاوهی مزگه وتن دايه وه، به نېگای مردویه که وه ته ماشاي په رې بلاوه کانی کرد و به قورګيکي پې

تازه که س خاوهنى هيچ نېيې، هه مموى چهند کاتې مېريکي دېکه يه و ده بې زېرووح لهو شاره دا نه مېيېنې، ده شتى ئهو شاره به هله ئاوه دان بوبېتې وه، هه ستم ده کرد خانوو مزگه وتن و قوتا بخانه کان به پېي خه لکه که هنگاو ده نېين و شار جي دېيلن، مهړه پېره کان وهک خه لکه که دوا ئاوارې پېر ورې و گه مرډه بیان له ته ویله کانیان ده دا يه و به رېتې ده که وتن، که س ههستي به و توزه نه ده کرد به رې ئاسمانی گرتېبوو، هه ناسهې ته نگ ده کردن، هه مموو له ههولې شتېيکدا بون، ئه وهتا خانووه کان ده ته پن و مال ده سوتې و ره حلې و کورسی قوتا بخانه کان ده بنه خوله مېش و په رې قورئانه کان به نېو و سوو تاوی له نېيو دوکه ل و ئاگردا به رزدې بنه وه، هه مموو شتې کان تېدې چن، که چې خه لکه که له ههولې شتېيکدان که س نازانې چېيې، که وه ئاگا هاتم مېيې ده بې له ههولې شتېيکدان، به پېلې چوومه مزگه وتن و گوئم ليېبوو، دنگيک دېگوت:

- پې له په رې مسوباره کانه مه نېين، هه لیان گرنې وه، ژن و مالتان له بېر کهن و ئهو لا پېر پېر ټزانه جيمه هېيلن.

که س نا يېيستې و هه مموو سه رقالن، چوومه ژوو رې مزگه وتن فه رش و کومباريان لوولدې کردن، تاقی کتىبه کان به سه رې کدا پو خابوو، ئه و قورئانه هی جزو بېندیان پسابوو که وتنوونه ده ده با و دوا يه ش ده که وتنه به رېتې خه لکه که. گوئم له هاوارېک بوو دېگوت:

- ئهی بې باوړې نه ئهو په رانه له بن پېتان هه لکرنې وه.

دنگيکي که دېگوت:

- پېو له ههولې منداله کانت دابه، لهو په رانه ګډې، ئه وانیش خاوه نیان هه یه بیان پارېزې، تاوېيکي دېکه نه ک ئهو په رانه شار هه مموی ده سوتې.

خاوه نېي دنگه که، که پیاوېيکي پېر و ماندوو بوو، به قامکه ئه ستوور و زبره کانی چهند په رېتې کې به خشې خش کوکردنې وه و پېش ئه وهی له ده رګا ئاوابې به ئه سپایي ده نېيو تابوو تېيکي سه ر ئاواه لای نان، من به دوای تاکه

هر زوو ئايدهكانى خۆم تەواو دەكىد و دەكەۋەتە نېيۇ زوقىمەكانى دەنگى مەلا، ئەو ئايدهتانى مەلا دەي�ۇينىدىن زۆر لە ئايدهتە نۇوسراوەكانى نېيۇ كىتىپ درېئىزىر بۇون، ئەو ئايدهتانە ئىمەيان بەسەر ئەو پىدانەدا رەت دەكىد كە نەماندەزانى لە چ دروستكراون و لە كويىوه دەست پىتەكەن، لەوە دەچۈو ئەو پىدانە بەسەر مېرغوزارى دنيادا بۆ مەنچەنىقەكانى دۆزەخمان بەرن، من دەموسىت ئەو پىدانە كۆتايان بىت و پياوه پىرەكانىش بخەون، لەنېيۇ دەنگى مەلا سىيمى ئەو پىاوائەم دەدىت، ئەو سىيمىيانە ئەورە لە پىلىم نەوييون، ئەو سىيمىيانە زۆر دوور بۇون، تەنھا من دەمدىتن و هەر منىش دەمزانى دەگەل دەنگەكانى، ئەو سىيمىيانە بەنېيۇ پىزىيەندى نوېرىڭەراندا تىيەدەپەرىن و بەقورسى دەستىيان لەسەر شام دەدا، لە نىوان ھەناسەيەك و ھەناسەيەكى دېكەدا بىز دەبۇون، خىرا لە قەلشە گەورەكانى دىوارەكان سەريان دەھىتايە و دەر و ، من خۆم ھېيندەي دېكە چوکەلە دەكىدە و دەموسىت ئەو سىيمىيانە ئەو دەنگە بالايان دەكتەنۋە نەمبىيىن، بەلام ئەوان بەچاوه قولۇ و بىنەكانىيانە و بۆم دەگەرەن، ئەو چاوه بىن بناھىيە نەياندەھىشت لە بالا و لەشىيان بېرىانم، ئەو رۆزە گۈيم لىتىبوو، ئەو رۆزە بىسىت و حەوتى رەممەزان بۇو، يەكىكىيان گۇتى:

- لمژتیر قورسی دنهنگی مهلا به ده سال دنهنگه گهغینیک زیاد دهکده.
ئه و دنهنگه هینند قورس و وشك بورو، ودک قورقوشم که وته نیو لیتاوی
بوروونم و همهناسهه، هینندھی دیکه چوکلهه بوممهوه هر ئه وه نه بورو
بەفه رشە كەوه نه نووسیم. دەمزانى دەبى لە نیو ئه و ئايە تانهدا دلخوش بەم،
جوانترين خەونېيش بۆ دلخوشى لە بەر دەستىمە، ئەمە تا بۆ خۆيان گوتىيان
"هینندھى دنهنگه گهغینیک زیاد دەكەم" ، با بچووک بەم و بەفه رشە كەوه نووسابىم
خۆپۈرم لە زىياد بۇونە، ئه و سىيمائانە دەنپىتو تارىكى بەياندا دەجۈولان و
چاوه بىن بەنكانيان ودک كۈنى ئه و دیوارانە دەچۈو ئه و سەريان ديار نەبىن،
وەك ئه و كۈنە دیوارانە شتىك ودک وەھمى چاولە قۇوللایى ھەرە پەشياندا
دەبرىسىكماوه، هەندى جار ودک شەۋىنى بىن لىيفە ترىپىشكەي دەدا، لەو

- راسته ئىيمە بىتكىسىن، ئەمما ئەو پەرانە كەسيتىكىيان ھەدیه.
خەللىكە لە وشەي بىتكەس سلەمىينەوە و وەك چىلكە قىرچەي شىكانىان
ھات، بىن ئەوهى لييان بىروانم، دەمدىيتەن، نەك جل: گۆشت و پىستىيان
لەلەش دارناوە و بەئىسىكىتىكەوە لە قامىش و شىكتىر و لە رىتواس رووتىر
داو دىتاون.

هر دهگاه لر پهونه و هد نگاه که، گوشت و پیسته که یان هاته و بهر و جله کانیان به بهر هه لکشاوه، به تورندی و توره بی ده دوان، و هک ئه و هد بیانه وئی بهو دنگانه دیوار و ساپیته مزگه و ته که هه لدرن و که سیک که که سی بیکه سانه ئه و دنگانه بیستی.

میرووله یه کی هینده زنگیانه یه ک به سه ر توز و گه ردی کتیبه که دا
دپروا، به استم، ددهمه وی په نجام بجولینم، میرووله که و لانیم،
توزیکی و دک کل به سه ری په نجهمه و دنهوسن و کو خه یه کی تووند
دهمگری و چاوم سور دهن، نه مده زانی به نیوچدا تیپه ریم، ئهوانه بالیان
گرتوم شیوه یان له نیو توزی پهش و بوخه ی میرووله دا شاردر اوته وه،
ئهوانه له بر زاییه کی نادیاره وه له بالم دنهون و منیش بی ئهودی بتوانم
نارازی بم خوم داوته دست، ئاسو و دهم به و خودانه دهسته، ته سلیم بون
به و هیزه دنیام لئ جیاده کاته وه پاشایه تییه، نازانم چهند جاریان
سنوره کانی مه رگ لید اخستوم، ئه و سنورانه ی چهند ویستو ومه و دک
باشوو بیان برم به لام همه میشه و دک جرج گه راومه وه، ئهوانه بالیان گرتوم
شیوه کیان نه بوبو بخویند ریته وه، هه ناسه یه کیان نه بوبو بزمیر دری،
رنه کیان نه بوبو چاوی پی بگیری، تاکه سیما یه ک له روویاندا
بین اسمه وه، ئه و سیما ها وریانه ی عمریک له گه لم زیان و نه یاندو اندم،
ئه و سیما یانه دیوه، پیم ئاشنان، سه رد میک زوت و دختیک مهلا له
نویشی به یانیان ئایته دریزه کانی دخویند، دهدی پیاوه پیره کان و نه وزیان
دهدا و، خه و سنگی را ده کاندن، من ئه و کاته بچوو کترین نویز که ر بوم،

ههستدەكەم هەرچى توخمى ئادەم لە هەناومى پواندبىو دەگەللى ھاتىدەر و سەرئاۋەت.

من ئەو سىمايانەم تەنها لە نويىزى بەيانىيان دىيۇ، بەبالى فش و سەرى
وەك بەردىيانەوە بەنىيۇ نويىزىكەراندا دەھاتن و دەچۈون، تەنها لەبەرەدەمى من
دەھەستان و منىش بەچاۋىتىكى پېرسى و شەرمەوە تىيم دەروانىن و ئەوان
بەچاۋىتىكى وەك ئاگىرەوە دەياندواندەم وەك تىيخ نىيگا نەرمەكانى منيان
دەپىرى و زمانى پارانەوەم لىت ون دەبۇو، فرمىسىكە ھەرە گەورەكان و ھەرە
گەرمەكانى، تەممەنم دەرژان، ئەوانىش دەپانگۇت:

- تنهای ئەو فرمیسکانە بەفریات دین.

من له و رۆژانه دهترسام که ئەو فرمیسکانه بەفریام دیئن، دەمۇست
بەدوابى ئەو سیما مسانە بکەم و وەك سەگ لەبەر پییان بتقۇم و چىدى
چاودەرتى نەھامە تىبىيە كان نەكەم.

* * *

مجیبوری مزگه و ته که و هک بزانی ئهوان پیلیان گرتووم و چهند پی به رزبومه و، دهستی دا ئه و بهره‌ی لهسەر پلیکانه کان را خرابوو که من لهسەری و هستابووم، بین ئه و هی سەرنجی من بدا، دهربیکیشا و لولى کرد، لهسەر پوکاری پلیکانه گله کانی میحرابه که شوین پی مەلا دەددەرەوشاده، مەلا سالیکیش پیش ئه و هی بچى، نەیدەتوانی بچیتە سەر میحرابه که، له دوارقزە کانیشى زۆرجار ھەر بئىگا داواي لىدەكردم له باشىانى شتىك بۇ نويزىكەران بلىيم، سەرەتا شەرم و سوورىيۇنەوه، دواتر دەنگ گرکەن و شىراردن، ئەوجا ناسىن، ناسىنى دەمۇچا و مەلامىح، ناسىنى هەستى پېتەسلیم بۇون و پەنا، دەيان دەمۇچا، دەيان پەسم و هيلى، ئەو نويزىكەرانە دەھاتن پىاوى جادە و كۆلان و پشت مىز و بارەكان بۇون، پىاوى زينا و دزىن و فەرفىيەل بۇون، ئەو نويزىكەرانە پىاوى نۇورانى و قورئان خوين و دەست پاك بۇون لەناو چوار دیوارى مزگە و تەھىيەن و مەموپيان چاۋ پې باران و رېش تەر و دەست ئاوا لاپۇون، دەستە كان دەكرا نەوه بۇ

کاتانه دا ددم و چاوی زهد و سیسه لهم گهش دهبووه و ده گهه یشتمه سه ر
ئه وهی دوعا کانم بکم، ئه وه تا که سیک گوئی بو گرتووم، ئه باق و
بریسکانه تنهها بوئه و هاتون دلم بدهنه و دوعا کانم بهمن، مهلا
به دنگیک و دک بدردیک فریده یه لیتا ویکه وه، دنگیکی قهپ و هیتواش
و سنگب په لیدہ کوتایه سمه نویز که ران، مهلا به دنگیکی په پارانه وه بو
خوا و سده ایه کی په خه نجه ر و هه ره شه بو خه لک ئایه ته دریزه کانی له
سنگی موباره کیدا بهره لا ده کردن، منیش به دوچاوی په ترس و په
فرمیسک دهمدی سنگی مهلا و دک ئاوی که وسهر شه پیژل دهدا و لمبه ر
ته وزمی په که فی ئاوه که هناسمه بونادری و خه ریکه قم بم، به یانییه ک
وه ئاگا نه هاتبام، ئه سیما یانه به حیرسی مامؤستایه ک و بو غزی جه للا ده وه
له بالم دنه وینوو، بئی ئه وهی ما او هم بدهن چاوم هه لکلوفم و ئه و
پیفوچانه یان لیبکه مه و پیلود کانی پیکه وه نوساندوون، دهمبه ن و له
پیزی دوا یه رامده گرن، من نازامن چون دهستنویژم هه لک گرتووه، ئه وه ئاوه
وه ک شه خته به رو و مه مقدا دیتھ خوار و له چه نه گه م ده تکی، دلم ده له رزی و
سهرما و دک قانگه لاشک ده میهنه نی و ده مبا، سیما یه کان به هه مان بو غزی
جه للا ده وه پیم ده لین.

- هیئت‌نده‌ی دهکرد بله‌رزو تا له ئاگرى دۆزەخ دوورىي.

من هزم له و لهزینه و، همز ده که م بین تواناترین و هیچترین که هس بهم، که هس روح مم پی نه کا و بکه ومه بن پی هم موون، بهو نیازه دستیک که دستی که سی بین که سانه، قولم بگری و دست به سه رم دایینی و بروانیته چاوه پر فرمیسک و بین هیزه کام و بلئی:

- تۆئەو گەوهەرەی پىيىسى دنیيات پىيىدەناسىمەوه.

من لهو قسانه تیناگهه و ودک چون لهو مهلا يه حالي نه بروم هه موو
قورئاني سه رله بهر به حونجه پي خه تم کردم، بهلام کانییه ک له سنگم
هه لدکه قوولن، کانییه ک هيئند بهنه شئه دام ده پوشن، خوشییه ک ودک
نه رمه گیا له بهره دهستم ده روی، فرمیسکیتک له چاوم دیته خوار

پیرم کرد، له رۆژى خوا، له نیتو چوار دیوار ئاسن، بۆی هاوار دەکردم و دەیگوت:

- کوا ئەمانه تەکەم؟

پیش ئەوهی بتوانم و دلامی دەممەوە يان بچمه لازى، پەنجەيەكى، بەزىنۆكى درېشەوە بۆ راکىشام، پەنجەيەك و دەك شىشى ئاگر، بەھەمموھ ھىزى بەپستىدا کردم، پاشتم سووتا و نىنۆكى چلکن و پىسى لەسەر مەمكى چەپم ھاتەدەر، تەنها ئەۋ ئازارەم له ئازارى مەرك ناخۆشتەر دىوە، سنگم بۆ نويىشكەران رپوت کرد و گوت:

- وەرن بىيىن، سەر مەمكى چەپم ھىيندەي ئەو پەنجا فلسىيە رەش بۇوە لەو كابرايەم وەرگرتبوو، نەم دابۇوە.

دواڭر ئەو خالىه رەشەي سەرسىنگم بۇوە هوى پىررۆزى و خۆشە ويستىم، من لەو خەوه ترسام و سرى ئەو خالىش تا ئىستا نەزانى. لەزەتم لەو ترسە نەيىنېيە وەرددەگەت بەسەر رۇوخسار و جولەياندا دابېشم دەکردم، هەستم دەکردم لەگەل ئەو ترسە دەچمە نیتو چاوابيان و ناتوانى بەرامبەر بۇونى من و دەك غەربىيەك لە جەستەي خۆياندا ھىچ بکەن، ئەو رۆژى باسى مەردنم بۆکەن و گوت:

- نابىن لە مەردن رپوتان گۈزەن، ئەو دەرددەي بەكەس چار ناكرى مەردن چارى دەكەت، لە بىرтан نەچى مەردن دىيارى خوايە بۆ بەندەكانى و دەك چۈن زيانىش دىارييە، چۈن بۆ لەزەتەبىن بەھايەكانى دەنیا خۆشحال و سەرگەرمەن ھەرواش و زىياترىش بۆ كاروانى مەردن "تاڭە حەقىقەت لە دەنیادا" دەبىن خۆشحال بن، چۈن پىشوازى زيان دەكەن ھەروا پىشوازى مەردن بکەن، خراپتىن پىشوازى مەردن بەگرىانە...

ھاوارم کرد و بەگرىانەوە گوت:

- لە بىرтан چوو، لە بىرтан چوو بىنايى چاوان چۈن باسى مەردن دەكەت... جارييکيان خۆشە ويست، پىغەمبەرى نازدار، بەسەر قەبرانىيىكدا تىپەرى، دىتى ژىيېك لە ژۇور سەرى قەبرىك دانىشتۇرۇھ بەكۈل دەگریا،

پەحمەت و رزق، بۆ بەرەكەت و سامان، بۆ بەخت و يەخباڭ، دەستى لە پېزبۇي پېرەكان ئەو دەستانەي تەمەنىيکيان لەگەل دەلەرزى، من لېرە لەناو مزگەوت دەستم ناسى، دەستەكان و دەك بالدىار و مەل و دەسرەي فرپو بەرزمەتكەرانەوە، من هەستم دەکردم دەستى ئەو شارە ھەمموھ دەپارىتەوە و شار لەسەر سوال دەزى، ئەو دەستانە ئەمانەتى خۆيان نەدەھيتىنا، دەمزانى ھەر ئەو دەستانەن شار دەكوتىن و زىن وېران دەكەون و خۆپىن دەرىيەن و بەرتىيل وەردىگەرن، ئەمانەتى ئەو دەستانە لوغەمىيەك بۇو لەنیتو دوكان و شويىنى كار و نىتو باخچە دەتەقى، ئەو رۆژەي هەستم كرد ھەمموۋيان خيانەت لە ئەمانەتى خۆيان دەكەن، دەنگم بلند كرد و گوت:

- دین واتا ئەمانەت، خۆشە ويست پىتىان دەفرەمۇوى ئەمین بن، ئەو دەستانەي لە سىنگىتىكى ناپاكەوە دىتە دەرھەميشە لە دەركاي خوا بەباتلى دەگەپىندەوە، ئەو دەستى ئەمینە پە دەپىن لە پەحمەت و بەرەكەتى خوا، پاڭ بن بەرامبەر فەرمانى خوا و بەرامبەر ھاوستى و بەرامبەر زىن و ولات و خوتان...

من ئەو كاتە ترسابۇوم و خەونىيەك شلەڙاندبۇومى، پىيم گوت.

- لە خەونىدا ئەو دەنیا ھىچ و پېرپا و فاھىىشە يە كۆتايى هاتبۇو، فەنابۇو، رۆز رۆزى خوابۇو، رۆزى حىساب و رپو سوورى بۇو، لەو رۆزەدا سەرەبەست و ئازاد بىبۇوم، بەدەست چەند فرمىيەتىيە كى نۇورانىيەوە بۇوم، لە مىزان تىپەرىبىسۇوم، دەچوومە بەھەشت، وەختىكى لەگەل پىاوانى خوا بەرەو ھەبەشت دەرپەيىشتىم، دەنگىيەكى گېر و دەك ئاگر، لەلای چەپم ھاوارى لى كردم.

- وەرە، وەرە، ئەمانەتەكەم بەدەوە...

دىتىم ناسىياويىكى كۆنم، كە دەمەيىكە كۆچى كەدوو، لەنیتو قەفەزىتكى ئاسن، بەندىكراوه، دانەكانى پىشىتىي درېز و چاوى سوور بۇون، رپوت بۇو، بى پىشت و پەنا بۇو، ئەو پىاواه، بە ئەمانەت، تاڭە درەھەمەيىكى دابۇومى، دواتر بى دەنگم لى كەردىبوو، ئەو رۆژەي مەردم پەنجا فلسىم نەبۇو، دواتر لە

منيش پدقتر لوهى لييم چاوهپوان دهکرا، گوتى:

- «خوا ئەمەم پىتىدەكا هەزاران سالەكە بىگىرمهوه».

كتىبەكەي لىتك ناو گوتى:

- «تۆ كارىتك بەو كتىبە نەماوه».

دياريپوو مەلا، دواجار، بەلاقى تەپەوه پىنى لە پلىيكانەكان نابۇو، من ئاوي دەستنۈۋېش كەيم بەسەر گلەكەوه دەدى، وەك وشك نەبووبىتەوه، ھەر ئەم پۆزە مەلا بەتكاوه پىنى گوتى:

- «ئازادى تۆ باسى ھەزاران ھەزار سالەكانى مەرفان دەكەي يان ئەم چەند سالەمى تىيدا دەپىن، ئازادى. بەلام تىكايە لە شاردەوهى من پەلە مەكەن وەختا و وخت بەھېيلەوه».

ئەم داوايە لە من ناكىرى، دەشى مەلا بۆ خۇزى بەرەو مەردن بپوا، گوتى:

- «مامۆستا تۆ پىاوى ئەم دىنياى دىكەي، خوبىن و ئىيىكەت ھەممو ئەم ئايەتە جوانانەيلى نۇوسراوه كە لە نەفسى خوا رېۋاون».

مەلا بەرەنگىيىك، مەلا بەھەست و نەبزەيدى كە ئى خۆى نەبوو، كە كەس پىيەوه نەدبىپوو، گوتى:

- من حىيكمەتەكانى ئەم كتىبە گەورەم ھەممو پىن گوتى: بەلام حىيكمەتەكانى خۆم و مزگەوتىم پىن نەگوتۇو، سپر و نەھىيىنى ئەم سىامايانەم پىن نەگوتۇو شىيەپەيان دەسپىيەوه، ئەم سىامايانەي لەن عەبا رەش و خەت خەتەكەم خۆيان دەشارەدە و وختىك ھەممو نۇيىزكەر دەچۈونە سوجىدە دەھاتن لەسەر شانت دادەنىشتەن و تۆ ھەرگىز لەو باودەدا نەبوو ئارىيىكى دىكە سەرەھەللىنى و ئەم كىيەسى سەر شانت بلنڭكەي، بەلام خوا بەدوا و شەرى ئايەتە كاغدا ھېيىزكى بۆ دەناردى و وەك كىيەك بلنڭكەي سەرت لە سوجىدە بلنڭدە كەدە، تۆ ئەم نەھىيىت بەئىمە نەگوت، نەھىيىنى سەر بلنڭدەنەوەكەت نەدرکاند، منيش ئەم ھېيىزەم كەشف نەكەد، تۆ ئەگەر ئەم ھېيىزەت مابا كە لە ئايەتەنەت وەردەگەت، نەھىيىيەكان دەشكەن و نەدبىپوو منيش سىن جار بىرم».

خۆشەويىست بەلۇتفى موبارەكى لىنى پرسى:

«ئەم بۆچى دەگرى؟»

ئافرەتەكە گوتى:

«بۇو مەردووه»

خۆشەويىست فەرمۇسى:

«چت بۇو؟»

ئافرەتەكە گوتى:

«نېزىكتىرين كەسم بۇو، خۆشەويىستىم بۇو»

پەسولى نازدار فەرمۇسى:

«حەقتە بىرى، چونكە تۆ يەكىيكت خۆشۈستۈوه كە دەمرى، حەقتە بىرى، چونكە نېزىكتىرين كەس لېتىنەو قابىلىق فەوتانە، تۆ دەپىن يەكىيكت خۆش بۇي كە ھەرگىز نامرى، دەپىن نېزىكتىرين كەسى ئىنسان نەمرىن، خواتان خۆش بۇي، خوايىك كە ھەرگىز نامرى، خوايىك كە پاشتان چۈل ناكا، جوانلىرىن كار لەكەل مەردوو ئەمەيە زۇو تەسلىم خوابى كەيەوه، بەزۈوتىرين كات بېشارىيەوه».

دىتم رپوو مەلا وەك بەردىك بېھەپى بجولىنى، گوتى:

«ئەم قسانە لە كۆي فيېرىپۇرى؟»

گوتى:

«لەم كتىبە گەورەي تۆ؟»

گوتى:

«من زىاتر باسى زىيان بۆ كەردوو ئەك مەردن».

منيش گوتى:

«بەلام ئىيىمە چەند سالىيىك زىندۇوين و ھەزاران سال مەردووين».

ئەم گوتى:

«ئەم ھەزاران سالە بەتۆ ناگىيەپەرىتەوه لەم چەند سالەمى زىيان بدۇي».

با هيئنده غه يېه تى نه کا، بهلام مه رگ به سيمایه کى وەك بەردەوە، وەك بەردەيک ئاگىرى گرتىن تەماشاي كردم و دوايەش ورده ورده وەك ئەوهى دلنه وايسىم بكا بەھەمان تىزىيە وە لىيى پوانىم، ئايە تەكانى سىنەم فريام نەكەوتىن و بەمەلام گوت:

- قوريان، ئەوهى لە شىرىنى مەرگدا غەرق بىن ناگەرپىتەوە».

نازانىم مەلا گويى لەو قىسە يەم بۇو يان نا، بهلام سيمایي مەرگ كەوتىپ نىيۇ ھەوا، رەوهىيەك كە نازانىم بلىيەم رەوهى چى، لە پىستى مەلا، لە پەنگ و ھەناسەي جىيا دەبۈونەوە بەجى پىتىيە بىن شوتىنەكانى مەرگدا لە ھەوا دا رۆيىشتن، دەرپەيىشتن و منيان لە بەتالىيە كەدا جىيەيىشت كە نەدەكرا باودەپىكە لەو بەتالىيەدا پايەكان ناپەيىن و ديوارەكانى بەرنابنەوە، باودەر ناكرى لەو بەتالىيەدا بن مىچكە نايەتە خوار، ئەو رەوهىيە لە مەلا هەلددەستا نازانىم بلىيەم وەك پەنگى مىررولە زەرددەكان دەچوو يان وەك تۈوكى زەردى ئەو حوشترە سالىيەكى رەبەق مەيتى ئىمامى عەلى لەسەر پاشى بەبىاباندا گىرپا، ئەو رەوهىيە وەك رەوهى ئومىتىي مەرگ و زەعفران بەنیيۇ ھەواي بەتالىدا دەكشان و ديوارەكانىان دىيە دەرددەكەر و تىيدەپەرىن، وا پىتىدەچوو، مەلا، تەنها جىله كانى لەوى كەوتىن، دەنگىكى ليتەت كە زىاتر لە شىكانى ھىلىكە دەچوو، گرمەيەك دىيەكەي پېركەد و پەنجەرەكان تىكىپا شىكان و بايەك دەرگا و پەنجەرەكانى سەدان جار پىتكەدادان، كەس نەبۇو دەرگا يەك پىتۇھادىيان پەنجەرەيەك داخا، دەمزانى نوپەنگەر بىن، مەلا وەك ھىچ نەبۇوبىتى هەلددەستىت و پېش نوپەنگەيان بۇ دەكتات، دەمۇوېست زۇوتەر ھەستىم و زۇوتەر بانگ دەم، تا خەلکەكە پېش وەخت بىن، دەستىم بىردى سىياوا كەھى مەلا ھەلگرمەوه، لە باتى دەستەكانى من شتىيەك لەنیيۇ جىله كانى مەلا دەجۈولىت و سىياوا كەھەلددەگەتىمەوه، من تا ئەو كاتە نەموپىراپو لە دەمۇچاۋى مەلا بىرۋانم، من تا ئەو كاتە نەمەزەزانى لە چ ترساوم، من پىاواي نىيۇ راپەدەكانى مەرگ، پىاواي نىيۇ كتىيەكانى ترس و توقىن، پەنگم بەرداپو، وەختىيەك دەمۇوېست دەستىمە پىن، شتىيەك لەنیيۇ

ئەو دەنگە لە دەنگى مەلا نەدەچوو، ئەو پەنگە پەنگى مەلا نەبۇو، ئەو سيمایانى لە بەرچاۋى من لە ديوارەكان دەھاتتە دەرىتى، چۈن چۈونە نىيۇ جوپەكەي مەلا، من ھەمىشە وامەزەنلى ئەو سيمایانە بىن پرسى مەلا و بەنھەيتى وەنلىق دەكەون، ئەو سيمایانە شىۋىي پې سام و پې لوغۇزىان، پىتىيە رووتەكانىيان، ئەو پىن قورسانەيان، ھەتا ويت نەكەوتىبان نەتەزەنلى مىسن، لەو كاتانە سوجىدەم دەبرد و لە ترس و موحىبەتى خوا دەگرىام، ھەستىم دەكەد جەڭ لەلاشەيەكى بىن ھېزىز و مەرەلە و پې پارانەوە و نابوتوتى پوھىتىك كە خۆى پىتى بەخشىووم ھېچى دىكەم نىيە فىدای كەم، جەستەي شل و نەرمى من لە بىن ئەو پىن مىسانە وەك لىتا و دەپۋا و بلاودەبۇوه، لە بۇونى خۆم زىياتەر ئەو پىتىيانە جىتىان لە ناخم داگىرەر دەبۇو، نازانىم بۇ بەھەمۇو دلىكەوە ئارەزۇوم بۇ ئەو سيمما نادىيار و پىن مىسانە مەحەنە و بىكەنە تۆز. من وەختىيەك بەرامبەر خوا دەۋەستام دەمزانى ھېچ لەو خۆشتەر نىيە، ھەرچى زۇوه فىدای بى و بىيە تۆز، من لەو تەمەنەدا لە باخە بىن كۆتا يەكانى فرمىسىك و ئىتاعەت زىياتەر چىدىم نەبۇو، نازانىم بەچ ھېزىك، نەينىيەكانىم شىكاندۇو» يان بۇ دەبىن مەلا «سىجار بىرى».

مەلا لەو گىيىزلاپ دەركىيىشام و گوتى:

- تۆدوا كەسى دەرسىم پېنگوتۇوى، ھىنندەي وشەكانىم فرمىسىك بۇ دەرپېشى؟»

دەمدى مردن لە پەنا مەلا چاوم لىيدەنوقىتىن و ھىنندەتەوس و پلار چاوملى دادەگرى خەرىكە ئەزىزەم بىشكى، وەك مەرایى بۇ مردن گوتى:

- «ئەدى لە بىرەت نەماوە كە دەفەرمۇى مردنم وەك ژيان بۇ كردوونە دىيارى»

مەلا چاوىيەكى بۇو جىيە سوراند مەرگ خۆى لى پەنا دابۇو، گوتى:

- «دىيارىيەكى گرانا! دىيارىيەك كە رەتناگىرىتەوە».

دەمۇوېست مەلا لەو ئاگادار كەمەوه كە ئەوەتا مەرگ لە پەنايەتى،

جلکی مهلا دا ده جوولا و وک ئوهى بىههوى ههستى، پىيىيه كانى من نده جوولان، وک چون دەمىزاني هەرچەندەواركەم لەو بەتالىيەدا دەنگم ناگاتە چ جىييان، ئەو بەتالىيە ناخى منىشى گرتبووه و بەسەربەكدا تەپاندبوسى، تەنها بەوه دەمىزانى نەمردووم كە دەبوبۇ سىن جار مەرگى مەلا بىينم، دواتر ژاۋەزلىكەنەتەگۈئى و بەپەلە وەك خۆم لە تەلسىمى دۆزەخ راپوسكىيەن بەرە دەرگا هەلاتم، هەرچەندەلىنىابۇوم تەنها جله كانىنەستاونە پى نەمدەويىرا ئاوردەمەوە تا بازام چ لەدوان بەجىماوه. هەستم كرد لەناو جله كانى مەلا شتىكەنەستاپىن و بەھەمان تۇوندى بەدوان دەكەوت، خۆم بەدەرگادا دا، پايەكانى بىلائى مىزگەوت لەبەر چاوم لەرزىن.

لەھەبۈانى، چەند كەس باسکىيان دەگىرتەم و وک پەرۇ بىگەن خوار دەبۈومەوە، ئەوان لەوە ترسان و زەرد هەلگەراون، بەو حالەشەوە لەننېو خۆيان گىرمەن و ئاوابيان پىتىدا پىزاندەم، نەمدەزانى بۇ دەبىن ئەوان بەھاوارى من بىن، ئەگەر مەلاش مەرىدىن من ئاوا ناپەشۈكىيەم، ھىنندە بۇ بەپەرۆش نابىم، ھىنندەم لەسەرە ئايەتە هەرە درېزەكانى بۇ خۆي فېرى كەردىبۇوم سەدان جارى بۇ بخويىنم، ئەو ئايەتانە ئەو لە پىيىش سېپىيەت تارىيەكانى دەيدەخىتىنەن، ئەو وەختى من بەرۈویەكى زىردى مندالانە و ترس و لەرزوو بەرامبەر سىيما نورانى و بىئەرەمەكان وەك ھەيكلەتكى تەپپىو بۇش رادەدەستام و ئەو ئايەتە درېزانەم دەوردەكردەوە، لە رېزى ھەرە دوايەي نويىزەكان دەدەستام، سەدان دەستى قورس و رەش و شەيتانى، بەنینۆكى درېزەوە لەدوانىدە را پەچيان رادەكىيىشام و دەيانوپىست لە رېزم بىتنە دەرى و لە ئايەتە كانى بىزىنەوە، بەلام سىيما ئاسن و پى مسەكان بۇ پىشەوەيان رادەكىيىشام و نىيۇچاوانىان لە هەموو سوجەدە بەنەنەكدا داغ دەكىردم، دەيانوپىست بەسوجەدەيەوە بىرەن، ئەو رۆزانە، من، بۇ ھەميشە ئيرادە خۆم ون كەر و ئەو دوو دەستە بەتۇوندى و بىن رەحمانە راياندەكىيىشام و منىش وک سىپالىيەك لە نىوانىياندا دەھەزامەوە، تاكە دلخوشىم ئەۋەبۇ ئيرادە و

حورمەتىكەن نەماپىو بىذىن يان ئەتكى كەن و لە بن پىيىانى نىن. ئەو رۆزى كە من درېزتىن سورەتم لای مەلا تەواو كەردىبۇو، بۇ رېزەلىتىنانى من مەلا رۆزى دواي لەرە كاھەتى دووهەمدا بەو بەيانىيە تارىكە ئەو ئايەتە خويىند، ئەو بەيانىيە يەكى بۇ لەو بەيانىانە بەئاگا نەھاتبۇوم و سىما نادىيار و پى مسەكانى مەنیان وەك پەرۇ كۆن لەننېو نوبىنە كۆنەكانىم دەركېشا و لە دوا رېزيان راگرتەم، دەستە شەيتانىيەكان سەرەتا زۆر ئەتانە پشتە مەليان خورانىم و خەرىك بۇو بىتوتەمەوە، پىيە قورسەكان پەنجەكانى پىيمىان بەچىمەنتۆ لوسەكەوە پەلىشاندەوە و ئازارىك دەلىمى لە جىتى خۆيەلەقەند و بەپەراسوو بارىك و وشەكە كانى سىنگىمى دادا و ئەگەر دەمم دانە خىستبا دەرددەپەرى و لەشى نويىزەكانى لە نويىزەدەبرد، گەرەپامەوە نىيۇ راپەوە پېرۇزەكانى ئايەتە درېزەكەي مەلا و شەرمە لەوە كەر كەرمىتىكى بارىك و بىتھىزى وەك من لە بىرى چىتەمەوە بەرامبەر كەن راۋەستاواه. نەمدەزانى چۈنم ئەو ئايەتە درېزە لەبەر كەردوو، چەندەجار لە خويىندى بۇمەوە كەچى مەلا بەدەنگىيەكى كەرخ لە سەرەتاكانى رانەدەگۈزەرا، لەننېو ئەو تارىكىيە پەر زوقەمە بەيانى شەمشەمە كۈپەر بەسەرماندا تىىدەپەرپىن و جار جار خۇيان بەپەنا گۈتەماندا دەدا، دەستە شەيتانىيەكان بەھەموو هېزيان پەچيان راپەكىيىشام و دەيانوپىست بۇ شۇتىنېك كە رۇوناڭ و خۆش و پەپىكەننە بىم بەن، سىيما نادىبارەكان بەدەستە سېپى و بىن شەكلەكانىان لە سىنگەم رۆھاتن و بىن ئەوهى خۆم بەجولىتىن قەفەزەي سىنگەم بەدەستىيانەوە هاتوو وەك شىشە ئىيە بىن پەنجەرهى زىندا نەھەنەن، من دەمىزانى لەو شەرەدا دەسەلەتىكەن نىيە، تەنها لەو دلگەران بۇوم بۇ پى مسەكان و دەستە شەيتانىيەكان لە گىشەكەنائىيەن و من ئازادەكەن، ھەر دووكىيان ئازادىيەكىيان بۇ دەھىتىنام و سەرسامىيان دەكەردم بەلام ئەنجام من بەبەندى ھەر دووكىيان ماما موە.

شاریک له شهربادا دهخنگی

سوشین دهترسا لهشی ئاگری ئهو ئەسپانە

بىكەنە ھەلەم

هېشىتا له بىتلاي مزگەوتى بۈوم و هېشىتا ژاۋاھۇاوم دەھاتە گوئ و هېشىتا پايە چىمەنتىكان دەلەرىنەوە. هېشىتا نەمدەزانى لە دوامەوە چى بەجىماوا. ئەو پىياوهى دەستى چەپى گرتبۈوم، دەمۇچاوى وەك گەلامىتى نىبە وشكى سەرەتاي پايسىز دەچۈو كە دلۇپە بارانى تۆزۈسى دايپوشىبىن، رەگە دەمارى لاملى ھېيندە سۆندەيەكى ئەستورەرەلا وسابى، خۇين تىيىدا فېكە بۇو، من نەمدەوېира ليپى بېۋانم و ئەويش تووند بەخۇيەوە كوشىبۈوم، من ئەو پىياوهى پىيىشتر دېبۈو، پېتم سەير بۇو لەو شارە چۈوكەلەدا بەچەند سالىك ھېيندە بېر بۇو و ئاگام ليپى نەبۇو، يان دەشىن بەو چەند سەعاتە ھېيندە پېر بۇوبىنى، دەنا ئە و رەنگ و بۇو بەسەركەسدا تىيناپەرى، ئەوهى دەستى راستى گرتبۈوم رپوئى خۆى لېيدەشاردەمەوە و دەستە كانى وەك پەرە كۆن دەكوشىن، لاچانگى قەلشىتكى تىيدابۇو وەك سەدەنخەنجەريان لېيدابىن، لە حەوشەي مزگەوت، خەلکىنلىكى زۆرى لى بۇو، بەلام دىيەنى تابروت و دارە مەيتە ھەلچىراوهەكانى پەنا دیوارى ئاودەستەكان زۆرنىزىك و زىياتىر لە خۆيان گەورەت دەھاتنە بەرچاو، من ھەميشه دوور لەو تەختە قورس و سېبىرە رەشانە دەرەقىشىم، پاشتم تىيدەكردن، ھەمو خەلکەكەش ھەر وايان دەكرد، دوای نويىشى خەوتنان ھەولمەددە زۇو لەگەل ئەوانى دېكە بېرۇم و لە پشت خەلکەكەوە خۆم لە پۇوبەر ووبۇونەودى ئەو دارەمەيتانە بەزىمەوە.

وەختىك مەلا تىيىدەكەياندەم، نەرۇم تا ئەو وېرەدەكانى تەواو دەكتات، وەك ئەو پىيغانانى كەر مىزى پىيىدەكەن سىيس و تەنگە نەفەس دەبۈوم، خەلکەكە، كە زۆر حەزم دەكرد لە گەللىيان بېرۇم، دەرەقىشتن و مەلا لەنیئو مىحرابەكە گۆرەويەكانى دەپىن دەكردن، ئەو گۆرەويە ئەسپ نىشانانى گوايە سەرەتا نىلى بۇون و ئىيىستا رەنگى مەلايان گرتۇوە، كەسىش زەن ناكا رۆزىك لە رۆزان بدرىن يان مەلا گۆرەويەكى دېكە لە پېن كا، ئەو دەمانەي تازىم دەست بەدەرس خۇيندى كردىبو، ھەفتەي جارىك ئەو گۆرەويانەم بۆ دەشت، بۇنى گلى كۆن و بۆگەنلى پىتلاوى لاستىك و كېزىتى رەقە و بۇويان لېيدەھات و من ليپى بېزار نەبۇوم چونكە دەمزانى ئەو

عىيلمەي فيئرى بىم لەو بۇنە ھەلددۇقۇلى، سەرەتا ھەستم دەكرد بۇن گلى دوای بارانى لېيدىت دواتر بۆگەنەكە گېزتى دەكردەم و چاوم دەنۇوقاند، دواتر كە گەورەتىر بۇوم يەق دەھاتى و دەرىشامەوە، ھەر ئەو شەھەر ڕاگىرى كەدبۈوم، سىيواوکە كەيىدەن باشىدا گېپاپۇو ھەر بەو دەستانەي بۇن و رەنگى مۆزى گۆرەويىبەكانى گرتبۇو ئىشىكى كەردىوھ و بۇنى رادەشتەم و گوتى:

- «تا خۆم رېيىكەدەخەمەوە لە دەمتىدا بېگىرە».

زۆر جارى دېكەي وا گوتبۇو، ئەو دەم حەزم دەكرد سىيواوکە تەپ و پارا و خۆشکراوهەكانى مامۆستام كە بۇنى وەك مىسکى دەمى ئەھۇي لېيدەھات لە دەمدا بېگىرم، ئىيىستا ئەو بۇنە زۆر نەفەسگەر و دەماگىزە، چەند سال لەوەوبەر حاجى زەرگە بۇنى لە حىيجازى ھېتىابۇو، پېش ئەھەن بخارى دەبۇو ھەمو نىيۇرۇپەيەك تا مەلا سەرخەويەتىك دەشكەننە سىيواوکە كە لە دەمدا بېگىرم و خۆش و تەرى كەم، ھەر كە وەئاگا دەھات بەچاوى نوقاوهە، سىيواوکە كەيىدەن وەرەتەرەتەنەن دەكەرەت، دواتر ھەر بەھە دەستانەي رەنگى مۆزى و بۇنى گلى كۆنلى مەدووپەيان لى دەھات، سىيواوکە كەيىدەن دەكوشى و لېكاوى زەرد و لېنجاواي بۇن كىتىمى لى دەچۈرە، دەباخەللى دەناوه. پەلەم بۇو ھېچ نەبىن پېش مجىتىرەكە بېرىن، ئەويش بېزار بۇو، گوتى:

- دەرگاكان لە دوای خۆتاناوه داخنەن.

دەترسام قەلشى دېوارەكان مەلا قۇوت دەن، ھېيند ھېتاش دەجوولۇ دەنیئو سېبىرە كاندا ون دەبۇو، بەھەنگاوى بلاو و ھېتاش لېم نزىك بۇو، نە پېزىمە سەر ئەھەن بېر لەو بکەمەوە ئەھەن يان نا، ھاتىنە دەر و حەوشى مزگەوتەكە نزىكە رۇوناڭ و دارېپەر و كەپرى مىتەكان لاي ئاودەستەكانى تارىك كردىبو، ھەستم كرد دارەمەيتەكان دەجوولىيەن وەك چۆن نۇوستۇبەك يان نەخۆشىك بەگرەن تەنیشىت دەگۈرى، لاي دەستە چەپى مەلا دەرەقىشىم و ئەوم خىستبۇ لاي دارەمەيتەكان، وەك ھەستىيان بەئىمە كەردىپە جوولەيان لە خۆپى، وەك دار و تەختەبىن ھەست بۇون، لە راستى تابۇوتەكان مەلا

وەك بەسەد كەس رايکىشىن بەردو ئاودەستەكان چۇو وەك بەشمېرىتىكى لە موسى بارىكىتر سەد لەتم كا گوتى:
- ئەو دېمىھو.

سۈور دەمزانى ئەو دارەمەيتانە لە ھەللىكى وا دەگەران، دەستم لى بۇوەشىئىن، كۈپىر و زەلەيلەم كەن، پىشتم لەوان كەپرى مىتەكەدا دەمروانىيە مانگ، بەلام ئەو مانگە گەش و جوانە نەيتوانى بەشىكى ھەر چوکەلەي مىشىك داگىر بکات و ھەستم دەكەد دارەمەيتەكەي ھەر سەرەۋەيان زۆر بەپارىز لاقە وەك قامىش ئىشك و بارىكە كانى شۆرپەنەوە و دەبۈسىت تا دەكىرى شۆرپەيان كاتەوە و بەھېمىنى لەسەر عەرزەكەيان دانى، نەمزانى چۈن ئەو لۇولاكە بارىك و بىن رەنگانە ئەو ھەمو مۇوهى چۈن لىتەتۈدە، لەپى دەستەكانى بەمەحکەمى لەسەر لېوارى تابوتەكە دانابۇو، قامىكە كانى بەپىستىكى وەك جەلاتىن بەلام پېرىڭ و كەلىن، شۆرپەنەوە، نىنۇكە كانى هيتنىدى بلىتى درېز بۇون، دىيارپۇو ھەر بجولىيم يان غاردەم بىن ئەوهى لە شوتىنى خۆى بجولۇنى نىنۇكە كانى لە شانم گىر دەكەت، من ھەر پىشتم لەوان بۇو دەمبۈسىت مانگ زنجىرىتىك بۇ شۆرپەنەوە سەركەوم، بەلام ئەوان وەك ھەستىيان بەو بىرە مندالانە من كەرىدىن، لەبەرخۇيانەوە و لەناو خۇياندا پىتكەنن و بەو حالەش تابوتەكان جوولەيان تىكەوت ھەستم بەھەمو جوولەيەكىان دەكەد و دەمبۈسىت زۇوتە مەلا بگەرىتەوە و پېش ئەوهى، ئەوهى سەرەۋەيان بىتە خوارى، سەرەي كەمىك خوار كەرددە تا بىزانى زۆرى ماواه پىتىيەكانى بگەنە زەوي، چاوهەكانى بىن بىرىسىك و شوق بۇون، تا بىنی دنیا قۇولى، تىشكىتىكى رەشىيان لىتەھاتەدەر، ھەولىم دا بىناسمەوە و لىتى بپارپىمەوە، دىتەم ھەرجەند نەمەدەتowanى ئاۋپىان دەمەمەوە سەر، ئەوهى زېرىدە حەوسمەلەي نەما و تەختەكەي سەر خۆى بلىندىكەد و ھەمو ئەوانى دىكەي بەرداňەوە و مەلا دۆخىن بەدەستەوە دەرىپەپى و گوتى:
- ئەو ھەرایە چىيە؟

بەھەمو ھېزى خۆم، خۆم بەكۆلەكەي كەپرەكەدا دابۇو، نىيۇچاوانم ھەلتۇقى بۇو، مەلا كە تابۇوت و دارەمەيتەكانى دىتن، ھەريەكە لەلايەك كەوتۇون، گوتى:

- دەسكارىت نەكىردا خۇتىيان ھەر پېتىدە.
قسەم نەكەد و پېتى دەرىتىم گرت، نەك بلىن باپىيان خەينەوە سەرىيەك، مەلا بەدوامىدا بەدەركەوت و دەرگائى داخست، زانىم ئىستا بەپەلە تىكەوە دەدەن، وەك بەمن پىتىكەن، ھاتبۇونە دەر و بەدەنگى بەرزاڭى يەكدىيان دەكەد، مەلا گوتى:

- لەگەل مەنتە؟

گوتىم:

- نەخىر دوعام دەكەد.

بەيانى زانىم نىيۇچاوانم ھەلتۇقىيە، قىرم بۆپىشەوە داهىتىانا تا بىشامەوە، نىبەرەر كە مەلا سەرنجى دام، گوتى:
- بوجى قەت وەك قەچان ھەتىناوەتە سەرچاوت.

دەربارەقەچە ھەر هيتنىدەم دەزانى كە ئەويش رەعىيەتى خۆى ھەيە و خەلک بەترس و خۆشەويىستى و لوغۇزەوە باسى دەكەن، بۆيە قسەم نەكەد و وختىك ئەوانەي لەۋى بۇون پىتكەنن، لە ناخىمدا بەردىك يان ھېلىكەيەك تەقىي و دلۇيە ئاۋىيك رېزايە سەر بىبابانى تەمەنم، نازانم دلۇپەي شەرم بۇو رېزا يان پىساواھتى، ھېزى ئەوەم نەبۇو خۆم راپوشىكىن، نازانم بوجى پىاواھەكان هيتنىدە تۈوند منياڭ گىرتبۇو، دەمدى حەوشەي مىزگەوت ھەللىمى لىن ھەلەستى و دوو مەنچەلى گەورەي زنجىر داريان لەسەر ئاڭر دانادە، ئاۋەكە دەكولاؤ بلىقى گەورە گەورە دەكەد، پېتىش ئەوهى رەنگىتىك بېگىن دەتەقىيەوە، زۆر چالاکانە خەرىكى ئاڭرەكە بۇون وەك ئەوهى داودتىيان ھەبىن، يەكىيان قولى خۆى تا باسکى ھەللىكەدبوو بەجامى گەورە گەورە ئاۋى بەسەرچاوى مەلا دادەكەد، دەيىشت، ھەرچەند نەموپىرا يان بۆم نەكرا لەسەر دارەمەيتەكە تەماشاي كەم بەلام دەمزانى تۈرەكەيەك پىستى چىچ و

ئىسىكى قامىشە، دەمدى لە پەنا پىچىكى دارەمەيتەكە گۆرەويە بىن رېنگ و ئاخىرا و بېبۇنەكانى لەۋى كەوتۇن، دارسىواكە سواعودىيە كەشى لەسەرلىيوارى تاتەكان دانرابۇو، دانەكانىم ئال بۇون و هەزاران مىرولە بەزارم وەرىون، ئەم مىرولانى بېبۇنى سىباوكە كەمدا دەھاتن، كونىه لووتىان پېرىدەم و دەستم بەپېمىن كرد، ئىستا رېزى دەيان جار دېپېشم. زىاتر باوەرم بەو بەسەرەتە كەن، ئەم بەسەرەتە ئەللىكى بۆتە ئەفسانەي مىرولە و رېزانە باسى دەكەن، بىن ئەوهى بىر لە راستى مەسەلە كە بىكەنەوه، ئەم دەمە مىرولە حوكىمى دىنيايان دەكەن و پاشا زىركەن و بالا بەرز و تۈوندەكانىيان زۇر ناچار نېبۈونايە پېيان نەدەخستە سەر زۇرى، ھەمىشە بەسەدان پىاوه مىرولە تۈكمە و بالا بەرز تەختەكانىيان ھەلەگەرن و دەيانگۈازتنەوه، ئەم پاشا ئەفسانەيييان ھېچ دەسەلات و سەربازيان نېبۈوه، تەنها بەوردەكارىيە كى لە رادەبەدر وەك تەونى جالجالۆكە كارى مەملەتكە تەكەيان رېتكەختىووه، توانى بىرى ئەم پاشاييان نەبا دىنياكەيان يەك رېز بەپېئو نەدەبۇو دىنياش ئەم مەموۇ نېرە مىرولە تىئدا جىيگا نەدەبۇوه، لە سەرەمەي پاشاي ھەرە ناسراويان، زمسار تىيىنداس «يا دەشى ناوىيىكى نىزىك لەوه بۇوبى». ۋيان دەگاتە پۆيەي، ھەممۇ دىنياش بەوه سەرسام دەكات كە دەلى:

- لە رېزى زەماوندەم لەگەل «سوشىن شمناس» ھەممۇ دىنيا لە ھەنارىتكە جىيگا دەكەمەدە.

وەك خەون ئەوم لەبىر مابۇو، ئەم دېرە لە پەراوەتىزى يەكەم لەپەرە كىتىيە كە مەلا نۇوسرابۇو، كە دەي�ۇتىندەو دەيگۈت:

- ئەم ھەنارە راڭوش شارىك لە شەرابدا دەخنكى.

خەلەكى ھەممۇ دەيانزانى پاشا زمسار سەرەدەمەيىكە ئەم دىيارىيە دەرەزىتىتەوە، سوشىن لەننېئە دىيارىيە را دەھاتە نېيۇ دىنيا، گوايا ئەم دىيارىيە وەك باران دەبارى و ناگاتە زۇرى، بەلام دەبىي يەكەم كەس شمناس - باوکى سوپىشىن و پىرى حىكىمەتى جوانى - دەرگاكەي بىكتەمە، تا

سوشىن جارىيەكى دىكە بەكراشىتىكى تەنک وەك پەلکى ھەنار، دوو بىسک بەھەمان رېنگ و نىگاي ئاو پىېپەخاتە سەر «ساسن» - كە دەشى مەبەستىيان زەۋى بۇوبى - تەنها ساسن توانىيەتى نەھىيەلە كەسىيەك لە سەرى دابىزى، يان لىتى جىبابىتەوە، سوشىن لە تەمەنلى باقىدا دەگاتە ساسن و پىتى دەلى:

- چەند دەلۋىيە خويتىيەكمان ھەن دەبىن رايانگرى.
- ساسن تەنها گوفتە كەم پىتىخۇش نەبۇوه، دەلى:
- بە «با» يان بىسپېرە.

سوشىن لەگەل ھەممۇ گوفتىيەك پەريتىك يان توپىيە كى لىتەلەدەبۇو، توپىيە كى دەتواوە، زمسازى پاشا بىن ئەوهى كەم سازانى ئەم توپىيەنى ھەلەگەرتەوە، تىيىنداسى باوکى پاشا عومرىتىك پىشىتەر ھەموالى ئەوهى دابۇويە، ئەم مەخلۇقە ئەم توپىيەنى لىن ھەلەدەبىن، ناوكە كە «گەرمەكى تىشىكى لۇئۈلە». تىيىنداسى پاشاي گەورە ھەممۇ ئەم شەنانەي دەريارەي سوшىن لە چەرمەيىك نۇوسى بۇو لە ناوى لە تاجە كە قايمى كەن دەرىبو، بەزمانىيەك تەنها زمسارى كورى دەيتۇنلى وەي خۇتىنى، ئەوهشى وەختىيەك نۇوسى كە زانى پاشاي دىنيا يە و پاشاي مەملەتكە ئەللىكى خۆئى نېيە و بەجيىدىلە، وەختىيەك كە زانى سوشىن لە كەوانە كانى دىنيا دەرنە كە تەنە، تازە پىيىر انالا، زمسار دواي مەركى بابى بەشەش مانگ يە كەم پەرەي ھەلۇرەبىي سوپىشىنى دىتەوە، ئەم پەرە بۆنە ئەننە ئەننە ئەننە ئەننە شەقى دەبرەد، ئەم بۆنە بىرە وەرە چەند نەوهى دەپەرە و ئېسىك و پروسكى پىاوه پىير و كەنەفتە كانى لەننېئە گۆزى تەنگ و قۇول وەخترە خىرت دەكەوتەن و لە جىاتى ئەوهى تەقەيان لىتەستى كە پىيىك دەكەوتەن تۆزىتىكىيان لەسەر بلند دەبۇو. بە تۆزە سوپىشىن دەپېئىمى و تەنگەنەفەس دەبۇو، دەچووە ژۇورى و دەرگا و پەنجەرەي لەسەرخۇ دادەخست، تورەتىيە كە تىيەكەل ئەم بۆنە كۆنە ئەم تۆزى ئېسقانە كان دەبۇو، پىاوه كان زەكەريان ھەلداوسا و ۋەنە كانىيان وەك نەخۆشىيەك دەيانلاراندەنەوە و ئەسەفى پەلەزەتى ئەم رېزانەيان لە دەمى

دەزا كە مىيردەكانىيان رايانكوشىون و گرم و هۆپيان وەھەمۇو لەشى خىستۇن، سوشىن بىن ئەودى كەلاكى ئەو پياوانە نارەحەتىكەن كە لە پەنا دىوار و سەر پىيىتى كەوتۇن وەك ھەمىشە دەلى:

- وەبای ئەويىنىش تىيدەپەرى.

بەلام ئەو جارە لە وەلامى ساسىدا، ساسن سەر زەۋىيەك بۇوه، بەلام ھەمۇو گەلۇقىدەك نەيتوانىيە بەئارەزۇو لەسەرى ھەلتۇقنى، سوشىن ئەو جارە پىيىتى گوت:

- دەتهوى گولەكانى خويىنى ئىيمە لە ھەوادا بېشكۈتىن.

ساسن بەحىكمەتى پىرىتكەوە دەلى:

- بەشى خۆمان گولى سېپىمان پىدا رېزاوه.

گولە سوورەكانى نېيوھەوا، كە زىاتر لەوە پېتىسىت بىن لەسەر رانەكانى بوكىينى مابۇونەوە، ئەو گولە سوورانە نەك مرقىيى گەمژە و پېشەھودت ئەسپە پتە و بالىدرېزەكانى نېيو دەريا ھەرە قۇولەكانى گەمارۇدا و مىشىكى ئاگىدان، ئاو ئەگەر پېتىشتر لە لەزتى ئەو حەيوانانە خۆشى دەنۋىشى، ئىستىدا دەترسا و وەك مانگ لە نېيۈدا سەر بېابىن زەرد زەرد بىبو، **دەترسا لەشى ئاگىرى ئەو ئەسپانە بېكەنە ھەلەم**، ئەو ئەسپانە بۆ يەكە مجاڭ فېرىيۇن مiliyan لە ئاو بىيىنە دەر و لە نېيو ستۇونى خۆر و ئالقە رېزىوەكانى شەۋەزەنگدا بېزى ئەو گولە سورانە ھەلەمژەن، دەريا لە وەكۈلەتلىنى دەگریا، دەريا لە لەزەتىكدا دەگریا كە دەيزانى دەيكۈزى، گولە خۆتىنەكان بەسەر دەريادا تىيدەپەرين، دىشاد بۇون كەتوونە دەم با، پەلکىيان ھېنندەي فەرشىيەك پان دەببۇ، بۇنىيەك وەك تۇفان لەو فەرشانەوە بەسەر دەريادا دەكشا، ئەسپە ئاگىرەكان ھېنندە نەببۇ بەسەر دەريادا نەفرىن، بەسەدانىيان بەدواي ماينىكى شىيئال دەكەوتىن و لە دۈورى دەريا ماينى تايىن كە فەزگ دەببۇ چىنگى وەشاخى دەدا، ئەو ئەسپە لە خۇدا ترس و بەرازانە دوو پىيى وەك قۇرۇشمىيان داونە سەر پىشتى و سەرپاران لە مىرگەكانى بەھەشت و چاوابان لە ئاگىرە پەشەكانى دۆزەخدا غەرق دەبى، ھەممۇيان يەك لە دواي يەك

سوارى ئەو ماينە شىيئالەدى دەبن و لافاوىك لە بن ماينە ئەلەددەرلى، لافاوىكى بەخۇر و سەر بەكەف، ئەسپەكانى پىدا دىنەمۇ دەريا و ماينەكەش دەبىتە بەردىكى شىنى دەمار سېپى و سەرچاوهى لەبن ھەلەدقۇلىنى، سوشىن گالىتە بەو پياوه ساويلكانە دى بەمانگ و سال بەرامبەر پەرىنى ئەو ئەسپانە رادەۋەستن و لىكاۋيان دەگاتە بن پىيىان، ئەو پياوانە بەرامبەر ئەو بۆن و كەف و كولە پىير دەبن، بەرىشىكى سېپى و چاوى قۇولۇ و پىشتى كومەمۇ دىنەمە ناو شار و بەو نىازە ئەنەن بەقۇنى فسان قانگ دەن. ئەو پياوانە لە شەرى تەمەن و پۆيە لەزەتەمۇ ھاتبۇونەمۇ، بۇوه دەگریان كە تەمەن ئىنان چى و اى بەرەمە نەماوه كە باسى جوانى ئەسپەكان و شەھىدبوون يان بەكتەل بۇونى ماينە شىيئالەكە بىكەن، دەگریان و دەيانگوت:

«خۆزگە لەكەل ماينەكە بۇوبايىنە بەرد»

وەختىك ئەسپەكان بەرەمە بەرەمە دەگەرەنە و جى سەميان گەزىك زەۋى دەدرى، ئەو پياوانە دەيانگوت:

- ئىيمە تەنها بۆ چىركەيەك وەستاين.

- تەنها بۆ تاوايىك، تاوايىك كە پياوى تىيدا پىير دەبى.

- تاوايىك، تا ئەسپەكان كە بۇنى گولە خۆتىنەكان شىيئى كەردىبوون چۆن وەك بوركان خۆ ھەلەددەنە سەر ماينەكە.

- ئىيمە ھەر بەرەستى بۆ چىركەيەك تەماشامان كەردن، نازانىن ئەو شەو و رۆزانە چۆن تىيېپەرىن و تەمەن چۆنلى ئەو شارە پىير كە.

ئەو پياوه ساويلكە و پىيىت رېزىوانە، دەگریان و ھاواريان دەكەد كە شارتىكى وا پىير، شارتىكى وا رېزىو و پەكەوتە چۆن لەو زمان و لەزەتە دەگات، دەيانزانى ئەو شارە تەنها و تەنها تاكە گۆيىھەكى ھەيە، ئەو گۆيىھەش تەنها موناجاتەكانى مردىنى پىدا دەچى، سوشىن بىن ئەھەيى تەماشاي ئەو شارە بکات يان بەزەبىي بەو پياوه خەرفقاواندا بىتەمە بەخۇرى و تاكە كورسييەك لە شىتە ئەرگىزدا دەچىتە كەنار دەريا، كراسەكەي

پياويك، پياويك هه مسو لهشى خوى بەرەنگەكانى ڙن كوتابىن، ئەو پياوه لهش كوتراو و سەد رەنگە شەويك، ئەما چ شەويك! ئەو شەوانەي تەنها شەيتان تىيىدا بەخەبەرە، جا ئەو پياوه لە شىيۆھى خەويك بەسەر سوشيندا هەلکشاپوو، تازە زەردەي بەيان ويسېتبوو ئەو خەونە لە خوى كاتەوە، خەويك لاق و دەستى گرتبوو، ئەو خەوە وەك تەونىيىكى لينج ليى ئالابۇو، هەستى كرد ئەو تەونەبى ئەوەي بىر لە پەلەقاژەي ئەو بىكەنەوە بەزمانىيک دەيليسىيەتەوە، بەچاوىك تەماشاي دەكا، بەدەستىك دەيكوشى نەدەگىرىن و نەلىشى دەبنەوە، شوينى پەنجەكان وەك كۈزەكە لەسەر لەشى نەدىتراوى دەبرىسىكىتەنەو، بىز بەيانى كە گولە سوورەكانى سەر رانى دىت، گريا. گريانىيک كە پەنايەكى نەبۇو سەرى پېتوونى، لەسەر كورسييە نىيرگەزەكى دەرىچەن بىن ئەوەي بىيگەننى، دەيتوانى هەممو ئەوانە فەراموش كا، بەسەر دەريادا دەرىچەن بىن ئەوەي بىيگەننى، دەيتوانى هەممو ئەوانە خەۋىنەنەي كە توونە دەم با، بەلام ئەو خەتكەي بىن پىلاۋەكانى داگرتبوو ئەوەي دەپرىپەوە، ئەسپەكان بىن پەروا ئاگريان لىن هەلّدەبۇو، ئاگرىكى بەرەنگى خال و وينە كوتراوەكانى سەرجەستەي خەونەكەي، سەرجەستەي كابراي كوتراو، لەناكاو خەتكەكە پەرىپۇ لەشى، خەتكەيەك لىيى نەدەبۈرە، سوشين ئەسپەكانى دەدى، ئەسپەكان دىياربۇون وەك لەودىيى تەمييک بىن قەپالىان لىيکىدى كىركەد و بەزەكەريان شاڭپەيان لەئاو هەلّدەستاند، ئەو پياوه هەمسو لەشى كوتراپوو، تەنها ئەو پياوه لە كتىب و وېرەدەكانى مەلا و دەرنېراپوو، مەلا ھاوارى دەكەد و دەيگۈت:

- چاوىك ئەو پياوه بىيىنى، بۇئەبەد لەنیيۇ پېشكۆكانى دۆزخە دەتقىيەتەوە، دەستىك بىگرى و لەشىك بەرىتىكەوى و ھەناسەيەك بەسەريدا پڑى، ھىچ ئايەتىك شەفاعەتى بۇناكا و ھىچ گلىيک نايگەرتە خوى.

ئەو پياوه سەد رەنگەي دەدى، بەسەر پاشى لۇوسى ئەسپەكاندا دەپوا، سەيرە ناخلىيسىكى، سوشين پىتى وايە هەممۇ ئەسپەكان پياويكى ئاوايان لىيدىتەدەر، ئەوپىش بۆ يەكەمجار، لە تەمەنيدا، ناجولى و ھەست دەكا كورسييە نىيرگەزەكى دەتوقىتەوە، پياوه كە بىن ئەوەي زەردەي بىتى دەستىكى

رەنگى ئاو دەگرى، دەرياش وەك كەروتىشك لەبەر پىتى نۇوستۇو، ھەيمىنېيەك شەيتانى لەودىيە راوهستاوه، ھەممۇ دەزانىن كە شەيتان بق دىزتۈكىردى ئەو شتە جوانانەيە كە ھەرگىز لەبەر چاوناڭەون، سوشين گالىتەي بەو پياوانە دەكەد بەسال لەسەر پېتىگاي راۋەدەستان كە بۆزىكى تازە پېشكۆتۈرى ھەلّمۇن، بەديار ئەسپەكانەوە دەگريان، ئىستا ھەرچەندە چاوهكانى نۇوقاندبوون ھەستى دەكەد لەزەتىكى شىدار پازىنە پىتلاۋەكانى دەخورپىنى، بىن ئەوەي پەلە بىكا بىن پىتلاۋەكانى دەلىسىتەمەوە، ئەو لەزەتە شىدارە ئېتكى لىنجى تىيەلەدەسۋى، لە كەلىنى چاوانىدا دەبىننى گولە سوورەكانى دەم با، وەك باران بەسەر دەريادا دەتىن و نايگەننى، لەو ھېمىنېدا كە تەنها شەيتان لەو دېيەمە راوهستاپوو، شتىكى دەدى لە بن توپى ئاو دەجمى، لەو ھېمىنېدا شەيتان ھەناسەي دەدا، لە پۈوكارى ئاوى دوكەلىك، نا، ھەلّمېك وەك ئەوەلە كونە لۇوتى فش و گەورەي ئەسپەكان بلنىد دەبىن لە رۆزە ھەرە ساردەكان چىتر و تەلختر، وەك دوكەل بەھەوھەسېتكى سېحرى بازانەوە، بەھەوھەسېتكى پېر مەكرەوە بلنىد دەبىن و گولە خەۋىنەكانى نىتوھەواي خەتكە دەدا، سوشين گالىتەي بەخەتكە دەھات، سوشين گالىتەي بەو ژنانە دەھات لەبن خەتكە دەكەوتەن و خۇيان راەدەزاند، چۈن ڙن لەنیتو خەتكەدا دەمرى؟ چۈن ئەو كچە تورت و شەنگانە بۇ خەتكە چۈك دادەدەن، ئىستاش دەيتوانى خەتكەي سەر دەريا لەپىر كا، بەلام ئەو لەزەتە شىتەي پازىنە پىتلاۋەكانى خەتكە دەدا لە بن نە دەھات، لەو توقييە ئەو خەتكە بگاتە بىنەپىتى، دەتوانى پىتلاۋەكانى فېتىدا، بەلام پېستى پىتى بەنۈوكە دەرزىيەك دەچۈرپىتەوە، دەيدى لە بن توپى ئاو ھەزار ئەسپ، لۇوس و سەد رەنگ، رەشيان، شى ئالىيان، قاپ سپىيان، رەنگىكى ئاگرى بەسەردا پڑاوه، ئەو رەنگى ئاگرى دەبىن لە چاوهيان كەھوتېتەوە، ئاگريان خەرىكە يەكدى دەسۋوتىنەن، كەس نازانى چۈن خۇيان لەبن توپى ئاو راگرتۇوە و سەر و دەرنانىن.

سوشين وەك لە پشت شۇوشەيەكى لىلە و بروانىتە لەشى كوتراوى

ئەو پىياوانه چىرۇكى لە بن نەھاتسووی ماینەكە يان بەنۇرە بۆ يەكتىر دەگىپايىدە، هەر كەس نۇرە با دىيوبىست نۇرەكەمى ھەركىز بەسەر نەچىن و هەر وشەيەكى ھەزار جار دەگوتەوە، ھەندىك بەندى ئەو چىرۇكە يان، پىكەكەوە دەگوتەوە، «كە خۆى ھەلدا سەر، جا كە خۆى ھەلدا سەر، ھەر كە خۆى ھەلدا سەر،...» پىيش ئەمەيىن بەيەكجارى وشك بىن، دەيگۈت: «ماینەكە نەوي بۇو، نەوي بۇو، ئەمما نەو...»

سوشىن بىرى ئەو ژنانەي دەكىد، لەو دىيو دەرگاي ئەستورو و كونبىرەكان گوپىيان بەدرىزەكانەوە دەنا، تا چەند وشەيەكى حىكايەتى نەپراوەي ئەسپەكان ھەللىمىڭ، سوشنىن لەو رۆزەوە، ھەممو ئەو توپىيانەي لە دەنگى دەودرىن سوور بۇون، سورىك ئال بەلام لە بەن دوكەلدا شاردابىتىمەوە، زمسار پاشا جارىك بەو رەنگە ئالە شاگەشكە و جارىكى دى بەرەنگى دوكەل دەھرى دەبىن، بەپىي نووسراوەكەي تىمىنداس دەبۇو دوا پەللىكى وەزىرى سوشنىن سورىتكى ئال بىن و نەك سورىتكى نىيۇ دوكەل، ئەو ھەزاران مىرروولەيەي بە لووقىدا تىيىدەپەرىن، بەزمانىك كاغەزەكەي تىمىنداس بۆ يەكتىر دەخوينىنەو و ئاخىيان بۆ و رۆزانە ھەلدىكىشا كە زىمىز دىيائى ئەوانى زىير و ژۇو كرد، وەك مەلايەك نەيتوانى خەونە پەلزەتەكانى سوشن بىسىنى و رۆز بەرقۇز بچووک و بچووکتر بۇوە، ھەستىم كرد ئەو مىرروولانە بۇنى دوكەل لە كەپۈومدا جىيدىلىن ئەو بۇنى دوكەلە ھەناسەي بەتەواوى تەنگ كردم و چىدى نەمتowanى بپوانم، پىللەوەكانم داخaran، كورسىيە نىيرگۈزەكەي سوشنىن كەوتقۇز نىيۇ ئاو، خەرىك بۇو دەتواتىمەوە، سوشنىن بىن پەروا گولە خوينەكانى نىيۇ ھەواي كۆددەكەدەوە و لە كۆشى دەكەن كۆشى پې دەبۇو، ليتىمەوە دەرپۇز، دىيوبىست بگەرىتىمەوە شارەكەي خۆى و ئەو پىياوانى لەننۇ كۆلان و بن دارى شۇستە كان چاودەتىيان دەكىد، ھەريەكە و گولە خوينىكىيان بەيەخەوە كات، ئەو پىياوه پې سوعبەتانە تەنها گەللا زەردىكەنيان لەسەر شان و مل دەگىرساوه و بۇنى گۈيانيان دەكىد، ئەو شارە ژنه جوانەكانى دەكوشت تا پىياوه كان گۈرانىيان بۆ بلېن، ئەو شارە گەمژىدەيەكە ھەمېشە پىخەلۇ بۆگەننۇيەكانى يەق دەكتەوە، تاكە سەلىقىمى

وەك ئاسن دەگەيەنیتە بن ھەنگلى و بەھەمان توندىيىھەوە بەخۆيەوە دەكوشىن، ئەو پىياوه رووتە نە چىرۇك دەگىپەتەوە و نە بۆ لەزەقى ئەسپەكان دەگىرە، سوشنىن ھەست دەكە وەك پارچە گۆشتىيىكى نەرم بەدەيوارى سىنگى سوورەوە بۇويەوە نۇرساوه، لەگەل راژان و ھاتۇرچۇونىدا چەرە دوكەللىكى لەسەر بلند دەبىن و ھەلمىك گەمارۋىيان دەدا، سوشنىن نازانى چ راپىدوو، نازانى چۈن لەننۇ تووندى ماسولەكە كانىي ရانى و دوكەللى خۆيدا ماوە و نەمردووە، تىمىنداس ئەوانەي لەو پەرە نەنۇسىبۇو كە لە دىيى ناۋىي تاجەكەي دابۇو، مەلا گوتبوو.

«ئەو پەرەي ئەوانەي لىت دەنۇسلىق دەيىتە خۆلەمەتىش و زمانەكەي دەيگىتىتەوە دەيىتە سېپال».

سوشىن ھەست دەكە سىنگ و بەرۆك و بەرزگ و رانەكانى بەلەشى ئاسنى ئەو پىياوه رووتە داغ بۇون، ھەستىدەكە پاشتى، سىمت و لارانەكانى ئەو جىيەيە دەستە مەنگەنەكانى ئەو پىياوه لەش كوتراوەي وىتكە وتۇوە تۈلۈرەتەوە و خەرىكە شى دەبىتەوە، ھەر ئەو دەم ھەستى كەر بۆ چەند ساتىيىك كەوتە نىيۇ ھەوا و لەننۇ گىيىۋەتكى دوكەل ھەلسۇرا، ئەو بالقە گەورانەي وەك كەفە سابۇون لەسەر جەستەي دەتەقىنەوە، رۇوحيان دەردىكىشا و ھەناسەيان دەبىرى، ئەو پىياوه ئاگەر، ئەو پىياوه بەرەنگى ژنان رەنگ كراوه، نەفەسىيەكى هيىنەدە درىشى ھەيە، هيىندى درىش وەك مارىتكى تىپ بەننۇ كۇنى دار بەرۇويەكدا بىتتەدار سى ھېىنەدە خۆى تەسکىتلىقى.

سوشىن لەننۇ ئەو گىيىۋە سوورەدا بۆ ساتىيىك هيىنەدە ھەممو تەمەنلى خۆشحال و ھېيمىن بۇو، خۆشحالىيەك ھەرچەندە بەنەعلەتى دەكىد نەيدەتوانى لىيى ژوان بىتتەوە، دواتر ئەسپەكانى دىت لە بىن دەريا وەك ئەو كەلەپىياوانى دواي عومرىتكى لەننۇ ژندا مىردن، لە پەنا مىزگەوت وەركەوتۇن كاۋىتى دەكەن.

سوشىن وەك تەمەنلى خۆى ون كەردىن بەدواي ئەو خەتكەدا دەگەرى لەبن پىللەوەكانى بېپابۇنەوە، دەيىھەن يادى ئەو پىياوه پې سىحرانە بىكتەوە ھەممو رۆزى لەبەر دەرگاکەي دەكمۇتن و لېتكىيان بەلالغاواندا دەھاتە خوار،

سيحرى ئەو دىه كە جوانيان چرج كات و تەمەن پېر كات، سوشين دەيزانى ئەو پىاوه بىن سىيپەرانە دەمۇچاۋىيان لەو گەلە مىيوانه دەچچوو ھەتاوى تەمۇوز وشكى كردىن تەنها بەمە خۆشحال دەبن لەزەتى ئەسپەكان بىگىرنەوە، دەيزانى ئەو پېتستى خەممەتى تەمەنلىيەن لېستاندۇون ھېيند ئەستۇورە تازە بەحەزى ھەموو ژنانى دنیا دانامىلىرىو و ئەوان لەزەت لەو بۇنى گربىانە دەكەن لە رەنگىيان بلەند دەبىن، سوشين دەيزانى ئەو پىاوانە شەھىدى راستەقىينەن و تازە لەۋەزوان نابىنۇو، سوشين نازانى ئەگەر «ساسن» ئەو دلۇپە خوتىنانە دەبن خۆللى نابا و ھەلینەرشبانە نىئۇ ھەواى ئەو خەتكە لە بىن پېتلاۋى ئەو وەرىتىدەكەوت، ئەو گولە سورانە لەنئۇ ھەوادا بەسەر دەريادا دەرۈزان، نەيدەزانى ئەگەر ئەو دلۇپە خوتىنانە عازىزى، ئەو گولە خوتىنانە بىن گل نرابان يان ھەرە نەبان ئەو ھەموو ئەسپە دەپەرىنە سەر ماینەكى و ماینەش لە جىاتى ئەو دلۇپە خوتىنانە بىتىھە، بىتىھە بەردىك و لە جىيى گوانانى كانى ھەلتۈقى، سوشين نەيدەزانى داخۇ ئەو ھەموو ئەسپە لەبىن دەريا چاودىرىي چىان دەكەرەت و خۆيان لە چ مات دابوو، ئەو دىرسامى كردىبوو، نەيدەزانى داخۇ بۇنى ھەناسەتى ئەو ئەسپە ئاوايانە بۆ ھېيندە لە دوكەلە دەچى شەويىك لە شەوان خەرىك بۇو تىيىدا بخنكى، دەمدى مەلا لە دوكەلدا ھاوار دەكتات و زەنم دەكەد شار لە دوكەلدا دەخنكى.

شهیتانی زینا یان سوشین

سوشین دهستی له جوانی و ددرگاکان همه‌نه‌ده‌گرت

«ئەمما نەھوی!...»

سوشین ئەو دەم نەيدەزانى لەو دیو دیوارى ئەستۇورى شەرمى زىنە كان ئەو دەنگانە، ئەو دەنگە گېرپ و پىاوانە دەكەونە چ گۆمىكى قۇولى لەزەت. ئەو دەم نەيدەزانى ئەو دیوارانە چ ئەستۇورىن، ئەو دیوارانە چ پې سىبىر و پې كۈناھەن.

نا، ئودەم نەيدەزانى ئەو دیوارانە چ پې بوختان و چ نەگریسەن، سوشین نەيدەزانى لەو دیوارانەوە گۆمى لەزەت، چ شلپ و ھۆرىكىيەتى، ئاھ چ قۇولە گۆمى لەزەت، گۆمى لەزەت لەو دیوارەكانى شەرمەوە دەكولىنى، سوشين نازانى چۈنى ھەست بەو ھەموو كارھساتى دەمۇچاۋى كىچە كان و بىيۇھەنەكانى بەردەست و ھاوسييى نەكىدبوو، وەختىك گوپىيانلىتى دەبىوو، ئەو پىياوانە دەمارەكانى مiliان وەك قەدى دارمەپەرى و بەدەنگىنک لە حەريي، با، ان و يېتىك لەگا، ھەزار حا، دەبانگوت:

— «له زگیدا سه دیچھ، کے دیوو، ئەمما جیچ بیچا!»

سوشین ئەودەم نەيدەدى چۈن گۆشتى تورتى ئەو كچە سەركەشانەي
شتىك لە لووت بەرزى ئەويان دزى بۇو، شل دەبىن و پىييان قورس و
سىمتىان نەھوي، نەھوي، ئەھما نەھوي....

ئەودەم سوшинەن تەنھا رەنگە پەشكۆكانى دەرگاكانى دەدى و دەستى لىيەدەخساندن، سوшинەن دەيوىست سەد سال پېشتر، ئەو پىاوه لەش كوتراوهى بەرەنگى زنان، لەكەمەرى رۆھاتبایه و لەنیو دنيا يەك دوکەل بىخنکاندىبا، سوшинەن ھەست دەكات بەبىزمارىك، بىزمارىك وەك قەدى دارمەتپۇر وەكى دنيا بەو پىاوه وە داکوتداوه، سەرى دەكەۋىتە نىيۇ گەردادوى دوکەل و لەشى لافاوى كەف، دەبۇو پېش ئەودەي ئەو دەرگاكيانە دەست لېك بەردىن، بىكىربانەوه، ئەودەم دەيتowanى دارستانەكانى تەمەن بەسەوزى بىيىنى، ئەودەم دەيتowanى بەھەردۇو مىستى لە سنگى ئەو پىاوه لەش

دندگ، زو، دهنگ به سحری، ئه ده، گابانه، زانس، تازه، ناته انت.

نه و شه و هی کابرای لهش کوتراو به رهنگی زنان به دهستیک له بن بالی
چه پی روهات و نه و نهیزانی بُو ده بی روح بو و ده رده له کوبی زندا جی
خو بکاته و نهیزانی چ هیزیکه وا به شه و قوه و له ناو گیژاویکی دوکمَل و
تهم تومان لهشی بُو گمنی پیاو دهیگلینی و ته نگه نه فه سی ده کات، سوشین
تازه نه و رونه قانه و بُو ده خویندایه و له چاوی پیاو ده رزان و نه و جوله و
له پهنجه ده دری و نه و بُزنې له پیستی دهات.

ئەو پىاوه كە دواتر بە «شەيتانى زينا» ناسراو، مەلا دەيگۈت ئەوهى ناوى ئەمۇي بەدەمدا بىز زمانى وشك دەبىن و دانەكانى هەلددەورى، ئەو پىاوه، كە رۆزىكى ناواهكەيان بىق دووبارە نەكرايەوه، بەچاوه پېزىناكانى خالىيىكى وەك هەنگوين زەرد و وەك ئاونىڭ شەفاف لە تەختى سىنگى كەرد، خالىيىك لەودىيوجله كان و لەودىيوشوشە و پېنجەردكان و لەودىي دەكەن دە، دەكەن دە، دەشايىھە.

سوشین دستی له جوانی ددرگاکان هه لنه گرت و نامه‌ی گه لآکانی
نه خوینده، ئه و هه مسوو جواناوی نه دی له کچ و زنه کانی بهردستی ده رژا
وهختیک گوتیان له چیرۆکی نه براوه‌ی پیاوه‌کان ده گرت و له و هه مسوو
هاواره نه گه يشت وهختیک گوتیان لئی ده بورو، پیاوه کامله کان هه زاردم جار
بهئاه از تک ب ئام و هه ناسی به ک تهاء ده ده بانگه‌ت:

«مانه که نهاد، به، ئەم مانه دی»

پیش ئوهی زنه کان یان ئهو کچانه‌ی کولوکی مەمکیان وەریبسو،
ھناسە بان بىتە وەبەر، يەک نۇوا دەيانگۇ تەۋە.

دهموچاوي ئەو پىاوانى وەك هەزاران گەلامىتىووی بەرەتاوى تەمۈز ېرق و ئىشىك بىيون وە رەونەقخاتووه، تازە ناتوانى ئەو تاقە گۈلانەي كۈپەكان بۆيان راداشتبوو وەرگرى، ئەو تاقە گولەباخانەي ھەر بەرەنگى خۇيانمۇدە ېق بىعون، ئىستا كە دەرگايەكان بەرەنگى خۇيانمۇدە ېزىن و تەپىن، سوشىن ناتوانى ئەو دارستانى موحىبەتە بىيىنە نەڭرىيا، ئەو دارستانە بەبى ئەمەدى ژوانىيک بىيىنە زەرد ھەلگەرلاۋە، بەنىيوبىدا تىيەدەپەرى و خرمەي گەلا لە بن پىتى دەهات، قىرزاڭ و بۇق بە دىيار كانى وشكەوە ېق بىعون، مارمىيلكە كان ھەر بەقەدى قەلشىيۇو دارەكانەوە ېقەھەللاۋۇن، سوشىن دەيەۋى دەرگاكان بەرەباران بكا، ئەو دەرگا ېماوانەي كە سەرەدەمېيک بەرەنگ و ۋونەقەوە دارستانەكانى تەمەننیان شاردبۇوه، چ ترسىيەك لە دواستانەكانى تەمەننی تەمەننیدايە، سوشىن نەيدەزانى ئەوە دەرگائى دارستانەكانى تەمەننی كىچانە، ئەو دارستانە ئىشىك بۇوه چ ترسناكە، سىبەرىتىكى لىنىيە بەسەريدا بىكشى، تەرمى وشكبۇرى خەونە سەد رەنگەكانى كىچان، ئەو كىچانەي بەنھېيىنى و لە راپەوە پەنھانەكانى ئارەززوويان ئەو خەونە سادە و پېلە زەدانەيان لە دىيو جلى و يقارەوە ھەشاردابۇ، ئەو خەونانە بىن ئەمەدى بىتوانى گایتىيەك جىھەيىلەن بەبى سەنگى و دەك لاشەي سىبەرىتىك كە وتبۇونە سەر گەلا وشك بۇوه كان، ئەو دارستانەي تەمەن تىيەدا تىپەرىبۇو، بايەكى لىينەبۇو گولىتىك بلهرىتىتەوە، ئاۋىيىكى لىينەماپۇو ھەناسە تەپەكتە، تەپەر سەد رەنگەكانى خەون، چۆلەكە بىزۆزەكانى مراھىيىقى لەسەر لقە بىن رپووحە كان ېق بىعونە، يان كە وتبۇونە نىيۇ تەبارى گەلا رەۋاھەكان، ئەو گەلا ھىشىك بوانەي دەتكوت دەمۇچاوى پىاوه كامىل و پىرەكانى سەر جادە و كۈلانەكان، پەپوولەي حەزە ناسكەكان بىن ئەمەدى بالييىاندا دەپوان و دەبۇونە تۆز، رەنگە پېرىھەن و بەرەونەقەكانىيان شىدەبۇونەوە، سوشىن بەتەرمى ماسىيەكان دەزانى جۈگەلەكان بەگۈئىدا تىپەرىبۇون، خرمەي ئىسىكەكانىيان لە بن پىتى ھەر لە خرمەي دلى ئەو كورە گەنجانە دەچوو لە دىيو دىوارى شىتدارى مالەكەي

چاوهپىيان دەكىد، سوشىن ئەودەم ھەستى بەپىرپۇنى ئەو كورانە نەدەكىد، ھەستى نەدەكىد ئەو كورانە وەك داركازى دارستانەكانى خەون، ئەو داستانەي ھەستى بەبۇونى نەكربۇو، ئەو دارستانەي ئىستا لە وشكبۇونى سەرسامە، نەيدەزانى ېدگى ئەو كورە داركازىانە لە خەونەكانى ئەو دايە، ئەو خەونانەي ھەرگىز ئاۋانەدران، سوشىن گالىتەي بەوە دەهات كە ئەو كورانە دواى لايپەرە بەسەرچووەكانى خەونەكانى ئەمە دەكەوتىن، ئەو لايپەرانەي فەتىيەدەن و وەك سووتو دەكەوتىن دەم با.

سوشىن لەسەر بەردىكى سېپى پان و گەورە دانىشت كە دىيار بۇو لە رۆزىنى ھەرەتى دارستانەكە لە ناۋەندى دەرپابۇو و هەزاران شەپۆل لەسەرى پارچە پارچە بۇون و قەوزى ئاو كەلەكەيان ختوکە داوه، ئەو بەرە دەبۇو خۆل، سوشىن رادەكشىت و تەماشاي ئاسمان دەكات، حەز دەكات لە ھەمۇو لايپەرە شەپۆل بارانى كەن و كەف و پېزەتى ئاو بەسەريدا بىاريت. ئەو دەمانەي شەپۆل لە ھەمۇو لايپەرە لەو بەرە دەدا و تۆز و كەف و سېلاؤى ئاو لە ھەوا سەمايان دەكىد و دەرىۋانەوە سەر ئەو بەرە سېپىيە، دەيانوبىست گۆشتى نەرم و ماسولكەي تورتى تىير ئاو كەن و بەسەر خۆشىيەكى ھەرزەكارانە و حىكمەتى ئەفلاتۇونەوە لەسەرى بىگەوزن و دلىيەكانىيان پېكەن لە بۇتىك، ئەو دلىيە ئاۋانەي لە تەنھايىدا تەقىن و لە تەنھايىدا مەحف بۇونەوە، سوشىن كە پېتەچوو بەنپۇ ئەو بەرە دەسەرى پالكەوتۇوە رۆچى، سوشىن كە پېتەچوو ئەو بەرە چاوهپىيان ئەو بكا، يان پېتەچوو بۆ خۆى ئەو بەرەبىن، چاوهپىيان وەك دوو پارچە شۇوشە شكاو، وەك دوو مۇوروو ئىيۇ خۆلەمېش كە وتبۇونە ئىيۇ راپەدووېك تەنھا تەمەن و بەس، تەنھا تەمەن و غرور گىيەيان كەردىبۇو، تەنھا تەمەن بەشى خۆى بەسىحرى پېرىزىيەكى مەكرىبازەوە لېستاندېبۇو، تەنھا تەمەن لەنپۇ رەنگە پېرەلىكەيانى دەرگاكاندا مەدبۇو، سوشىن ئەودەم نەيدەزانى ئەو دەرگاكىيانە ھېتىنە سادە دەكەتىنەوە، ھەرنەشى دەزانى ئەوانە دەرگان و

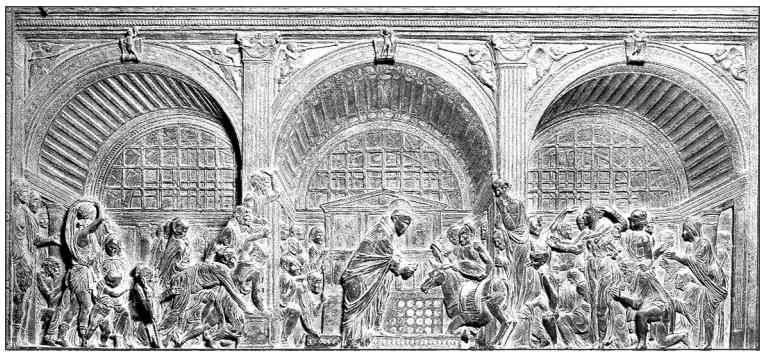
دەرگای دارستانەكانى تەمەنلى ئەون، ئەو تەنها ويقارى پەنگەكانى دەدى، ئەو ويقارى نە لە زىيان و نە لە مردىدا بۇنىيەكىان نىيە.
سوشىن دىيوبىست ئەو ھەمۇ تەيرى لە باخەدا كەوتۇون، ئەو ھەمۇ تەيرە مەدوودى تاۋىيىكى دېكە گەلە دايىندەپوشى، سوшуپ دېزىانى جارىكى دېكە ئەك تەيرىكى سەد پەنگ، ئەو تەيرە بىتەنگانەي كەوتۇوشى بەسەر سەرىدا تىنالەپەن، بەشى دندوك سووركەرنىك لە خۇينى ئەو گولە سوورانە پىگای ئەوانەي تەمەنلىكىان بىت كەم بۇو بۇچاوهپروانى، بۇ پەنگ زەرد و سىيسىن.

ھەمۇ پەنگە جوانەكان، پەنگى ئاو، كولۇكەكانى ھەولى بەھارى و رەونەقى بىت تارىفى گەلە ھەر چۈزۈلەكانى دارھەنار و كۆلکە زېپىنهى بن بالى تەيرەكان و پەنگە فەريپەكانى پەپولە و ھەمۇ ئەو پەنگانە لە دەرىگا پەسىحەر و پەر و پۇچەكانەو بەندبۇون، بەندبۇون لە گەل تەمەنلىك كە ناگەرىتسەو و تىپەرىيە، گەنجەكانى نىيوجادە و كۈلانەكان چاوهپى بۇون سوшуپ دەستىيان بىگرى و ئەگەر خوا بىكا پەنجەكانى نەوەرن، ئەو وەرينانەي ئەورە شتىيەن بىباوو «با» بىيانبا، شتىيەن بىباوو زەمسارەلىانگەرىتسەو، تىمىنداس ئەو بەندە بەزمانە پەسىحەرەكەي نەنۇسىبىبۇو، سوшуپ لە سەر بەرددەكە دەپوا، دەپوا و تىكەل تاشە بەرددە پواوەكان دەبۇو، وەك ئەو مىترووه چۈوك دەبۇوه بەسەر تەپوتۇز و خۆلى سەر كتىيەكەي مەلا رەمازىنى بۇو.

گەرجى زەمسار پىاوهى كوتراوى بەپەنگى ژنان نەناسى، گەرجى لەزەتى نىيە ھالا و دەكەللى نەناسى، زەمسار بۇنى گولە سووردەكانى دەريا و خەونە درېئەخایانەكانى پىاوهەكان، بولبولە وشك بۇوهەكان و ئاواه بەھەلەم بۇوهەكانى لە خۆل و بەردى پواو دەكەد، زەمسار پاشا لە دوا پەيامىدا بېيارى دا نەتەوهى بەنیيە مىتروو بەنیيە خۆلدا شۆرىنەوە، شۆرىبۇونەوە و لەنیيە توپىيەكانى خۆلدا بىز بۇون، ئەوش سىزاي نەتەوهىيەك بۇو شازنانىيان

پىگای داوه پىاوهىكى لەش كوتراو و دوکەل ھېتىھەنەنەي، پاشا تاجەكەي بەدنەكە كەغىتكە و شازن جوانىيەكانى بەقالۇنچەيەكى مەدوودا.
سوشىن وەك پەيىكەرىيک لە مەرمەر، بەلام مەرمەرىيکى پواو، لەنیيە پەپولە وشك بۇوهەكان و كەرويىشكە رەق ھەلائۇوهەكان و لەنیيە ولاتى كەلەي زەرد و پەزىو راكسا، ئەوانە ھەمۇ دەبۇونە خۆل و تىكەل يەكدى دەبۇون، زەمسارى خاوهەن تاج و شكۆ بۇنى سوшуپىنى تەنها لە خۆل دەكەد، فرمانى دا ھەتا ھەتايە بەدوای ئەو بۇنەدا خۆل بگەرىن.

سهردهمی فتوحات

دەروازەكانى شار

ئەوھى پەرە زەردەكان بناسیتەوە، ھەببە تىيىكى بىن پشت و پەناي لەو ديو دەنگى مەلا وە دەدى، دەسلە مىيەوە. سەربازەكانى دواوەي قولاغ ببۇون، لەوە بىتزاپ بۇون كە پەلامارى مىزگەوت يان داوه، ھېچ لەزەتكى تىيدا نىيە، كاباراي سەرشان پەئەستىيرە پېرى دايە پەرە زەردەكان و مەلا بىن ئەوھى بەياندا، ھامان كەد

- دستیان لیته دهی.
- کابرا توندتر په ره کانی راکیشان و دراندنسی، مهلا و هک رووحی لهو په رانه دایت کهوت، دهستی بهو په ره دراو زرد و بیهزانه وه رهق بیهو، به دنهنگیکی پر حوزن و تهسلیم بیوون، گوتی:
- واژ لمو په رانه بیتفن و وهرن من سهد لدت کمن.

دیسانه و «با» په نجه ره کانی پیتکدادان و ئهو شووشانه هیشتا به ساغی مابوون هارپه یان هات، سهرباره کان و هک به سه ره فه رشیک کهون بو پیلاو سرینه و دازرابن به سه ره مهلا که وتن و به سه رسیدا تیپه رین.

ئهو پین مسانه هی سه رد همیک له دهنگی مهلا و قله شیی دیواری مزگوت ددهاتنه دهر و قامکه باریکه کانی مندالیمیان پان ده کرد و، مهلايان شیلاو پانیان کرده و. بین ئهودی ئاگایان لئی بین، مهلا له شیوه ماریکدا له نیتو جویه و عه بای بن پیی سهربازان، وه جووله که و چووه نیسو فه رشیکی لولکرا وده و، ویستم دابه زم و ئهو تاکه فه رشه بخه مه سه رشانم و بپرم، بپرم میحننه تی مزگه و تیک و سرپری کتیبیک و هک میروله کان بو گل به جیبیتل. تنهها به ودها دهمزانی ئیمه ش گلین که له گهل هه مسرو شکانه کاغان نه هاره و نه وردبوونی شووشەمان لیتە لئناسنی. و هک گل دەتە بینه سه ربە ک و و هک گل، هه ناسەمان ک و و هک گل، بیغ نمودن.

کومه‌له گهنجیک که دیاربوو رقنى قژیان له نیو شاریکی ویران به توز
دا پوشرابوو، رهنگی قژیان سپی ده چزووه، و هک پوره زهرده‌الهیه کی گر
تیبې ریبوو، و هژوری مزگه‌وتى که وتن و سهربازه‌کان بق خۇزىنەوە له پەرە
زerde دراوه‌کان و هارەی شووشە پەنجەردکان و سەرشیتى «با» ریيان
بە گەنجە سەر بە رۆن و سەر سپیه‌کان گرتبوو، دیاربوو پیتیان دەگوتن:

بۇنى خۆل و شوين پىيى ئەم مېرىوولە زەردە لەسەر كتىيە سەر تاقە كە
ھەناسەيان تەنگ كىرم، بەخۆم گوت:

- تارە ئەم شارە زىزىر و زۇور دەپىن، ئەم كتىيە ھەلگەر و بېق.
- دواتر گوت:
- با وەك شارى مېرىوو بىت ئەسەر نەمېتى.

- دهندگیک گپتر له دهندگی پیاوه پن مسنه کان، گوتی:
- که تو ناتوانی شاریتک له گەل خوت بەری، کتىيېكت بۆ چىيە؟
- دهندگىكى له ناكاوا پايچله كاندەم و گوتى:
- له بىرت نەچى دەبى مردنى سېيەمم بىيىنى.

نه متowanی لهوه زیاتر بهرهگهی گومان و راستییه کانی دنگه کان بکرم، هه ستم به سووکی کیشم ده کرد، نه مدهزانی له سه ر پلیکانه کانی نیو میحرابه کهم یان دهسته نادیاره کان به رزم ده کنه ووه، مهلا به هه مان هه یکله لی باریک و به هه مان شه قاوی بلاو و به هه مان عه بای رهش و میل میله وه ده گهرا، پهراه زرد و بژن تونوند و پیرۆزه کانی به سپایی و به ئه مانه تهود هه لدده گرتهد و بین پهروا دهیویست پیشی ئه و بایه بگرن پهنجه ره کانی را ده شاند و پهراه کانی ده برد، ئه و بایه ش زنگی لیکترازان و زنگی ئه جمل بwoo، ئه و بایه ش زنگی ویرانی شار و شکانی بwoo که شووشه کانی مندالیمان بwoo، لیکترازانی پهراه کان و سرینه وهی و شه کان، سه ریازه کانی مدرگ و فه رمانی ویرانکردنی شار گه یشتنه بدزدرگا و مهلا سنگی یه کهم که سیانی، گ تتوو، به سه ریدا شیر اندی.

- سه‌رده‌می فتوحات به‌سه‌رچو، **ئىيەمە مۇسلمانىن**.
- كابراي سه‌رياز بـه‌دنه‌گىيـك لـه بـپـرـهـى باـپـيرـانـيـيـهـ وـبـىـ گـوـتـىـ:
 - **ئـيـوهـ دـبـيـتـ هـمـموـ وـقـزـىـ مـوـسـلـمـانـ بـكـرـتـنـوـهـ.**
 - بـهـباـهـدـرىـ ئـهـوـ خـواـيـيـ لـه دـلـىـ هـلـدـهـ قـوـوـلاـ، پـهـرـهـ زـدـرـدـهـ كـانـىـ بـقـرـادـاشـتـ،
گـوـتـىـ:
 - **ئـيـمـهـ بـهـوـ تـاـوـانـانـوـهـ گـيـراـيـنـ.**

قهلهو، وهک ئەوهى ترسى لولەكانى ندىيىن، بەپروويەكى هيئىن و چاوىيىكى پۇونەوە دەپوانى، ئاسمانىيىكى پۇون و هەتاویيىكى نىيۇ گەرم دىپرددوھ، سەر گۆمە مەندەكانى زانكۆ، ترسىتكە نەبۇو لە بۇنى كچ دۇورى خاتمە، خەتايەك نەبۇو لە شەھە درېتەكانى بىتۈرىتىنى، بەخۆى و نىيگا يەكى پېر تەلىسىمەوە، حەزىتكى كورانەي دەبەشىيەوە و كچان بۆ پېيدەكەن، ئەو دەدوا، پېيش ئەوهى دەنگى بېزىتە نىيۇ ھەوا. لولەتى ترسەكان بەدەنگ دىن و ئەوان بۆ ھەميىشە بەديوارى قور و پېركاى مىزگە و تەكەوە دەدۇرى، ئەوان لە شىيەوە ئەو ئەسپانەدا كە ھونەرمەندەكان ھەر بەكەيف لەكتاتى دەست وەشان و ئەمباز بۇوندا دەيانكىشىن، بەديوارەوە نۇوسان.

دای چەند كاتژمیرىتىكى دىكە شار چۆلەدەكىرى و نابىن من هيئىنە بەپېست و جلى ئەو گەنجانەو خەرىك بىم كە بەديوارەكەوە ھەلۋاسراون، كتىبىيەك، كە لەو بەردە قورستە ئىمام عەلى ھەتا ئەزىزى خۆى هيئتا، كتىبىيەك كە سىحرى دروست بۇون و ۋەمانى ئەو شارەدى تىدا نۇوسراوە، لە بىر بەرمەوە. ئەوان چەند گەنجىيەكىن و دەشىن وەك كارگ لە ھەممۇ چىركەيەكدا لەسەر بەردى رەق و كەلەپىنى دىوار و بەرددەستى ژنان ھەلتۆقىين. ئەو گەنجانە سەرددەمىتىكى زۆر ھەممۇ كاتى ئەو شارەيان لە سندوقىتىكى سىئەمىيى كىردىبوو، كە تاكە سەماكەرىنىكى تىدا بۇو. بەخۆيان و ئەو سندوقە سىحرىيەوە وەك با بەگىھەغىف بەننۇ كۈلان و جادەكاندا تىدەپەرين. تىدەپەرين و دلى پىرە پىاوا و مندالاً و بىيۆزەنە خۆكشتەكانى ئەدۇيو دىوارە بلەند و بىن كەلەپىنى كانى راەتلىكە كاند و ساتەكانى شاريان لەننۇ ئەو سندوقە قولل دەدا، كەس بۆئى نەبۇو دەرزى يان دنكە شقارتە لەو كونە پۆكا.

ئەو شارەدى ئېمە حىكايەتىكى هيئىن دۇور و درېتى لەگەل كون ھەيە، ئەو كونەى لە زەۋى بۇو كە دەچىيە ناوى شارەكانى بن زەۋى دەست پېيدەكەت، ئەو شارانە نەمال و دوكانى، نە پاشا و كانياوى لەو ولاتەي ئېمە ناچى، چىرۆكى ئەو كونەى لە ئاسمانىش بۇوە تەنها لە شارەكەي منەوە دەست پېيدەكەت. حىكايەتى ئەو شارە ئاۋەدانانەي سنورىيان نىيە، ھەممۇ

- ئېيە دىوارەكان تان زنجىرلىكى دوھ، ئېيە دەرگا و پەنجەرە كان تان بەستۆتەوە تا نەپقۇن.

گەنجەكان وەك لېيەكانيان بەو رېنەى لە سەرىيان داوه پېتكەوە نۇوسابى، وەك دەميان پې بوبىي لە خۆل، دەنگىيان لى نەھاتۇو، جوولەيان نەكىد، ھەر بەنۇوكى چەكە كانيان لە پال دىواريان رېزىكىدەن و نىشانەيان لېتەرن، كابراي گەورەيان گوتى:

- ئېستا بدوتىن با دىوارەكان بکەونە جوولە، با دەرگا كان بکەيتىنەوە. گەنجەكان دىوارەتىكىيان نەدەدى نەلەرزاى و دەرگا يەكىيان نەدەدى نەشكابى، سەربازەكان چەكە كانيان ھېبا سەرپى و گەنجە بارىك و بىن ھەنگە كەيان بۆ يەكەم جار ترسى لولەتى تەنگى دى و دىتى لەننۇ تارىكىدا لولەكە پەيامى بەگۈيد دەچرىيەتنى. ترس پېتى دەلى:

- من ئەو ئاڭرەنیم پېش ئەوهى بت سوتىنە ئاڭادرات كەممۇدە، من دوای ئەوهى دەتپرم ھەستم پى دەكەي، من و تۆ تىز تىدەپەرين، تۆ بەتمەن و من بەتۇدا.

گەنجە كە پەيامىيەكى نەبۇو بەلولەتى ترسى بلەن، ئەو ترسى دەناسى، جارىك ترس پېتى گۇتبۇو:

- هيئىنەم لى نزىك مەدە، با ئولفەتم پېتە نەگرى. گەنجە كە ئەو رۆزە سەرسەختانە پېتى گۇتبۇو:

- من ئولفەت بەئىرانە ناگەرم بەو ھەممۇ درقىيانەيەوە.

لولەتىس پۇوخسارىتىكى نەبۇو گۈئى بگەرە، رەنگىيەكى نەبۇو بېبىنى، تەنھا دەنگىيەكى وەك گەرمە و شەرىخە يەكى كەتوبىي ھەبۇو، ئەو گەنجە بارىكە ئاپرى دايەوە سەر برا مسو زەرد و چاوشىنە كەي، ئەوپىش وەك گولەنەتىكى شۇوشە چاودەتى ھارپە خۆى بۇو، لە پاشت چاودە شىنەكان نە كچە جىرانە تازە بالقەكەيان، نە دەرس و مەكتەب، نە شۇوشە بۇنە كان و نە وىنە رەنگاوارەنگە رۇوتەكانى كچە ھەرە تەرەكانى مىيسىر. ئەوان لە چاوى يەكدىيان نە دەپوانى، نىيگايان ترسىتك بۇو، لە لولە بەسامىتىر، كەۋبانە بەر نىگا يەكدى بىن گولەدەرمان، ئەوهى ناودەنديان گەنجىيەكى

- ئىيّمه بەدەستى كچەوە گىرۇدىن، كچىك شارىتكە لە شووشە.
- جادوبازەكە دەلى:
- كچ كامىل نىيې!
- ئەو گەنجانەي كەوتىن سەر دىوار ناتوانى لەوە زىاتر بىم خەلەتىن. لەنىيۇ ئەو كاتە زىپەرى لە بەردەستىمە، كە چەند سەعاتى دىكەيە. غافلگىرىم كەن. ئەو شارە لەسەر نەخشە و لەسەر ژيان رەشىدەكىتىتەوە. من دەبى ئەو كتىبە هەلگرم و بىرۇم، من دلىابۇوم لەھەر شۇتنى ئەو كتىبە بىكمەدە شارە كەم بەبى ئەوهى گەلايەك كەم كا دىتىمە و جىوود، لەو كاتەدا دىتىمە وجود كە قەرەجە كان بە خۇيان و بىزىنگ و لانك و كەرسىپى و گەردىن بەزەنگولەكانىيان و دەربايەك بۆنى ئىن و سەماكەر و جنسەوە بەنىۋەندى شاردا رەت دەبن، ماكەرىيکى ئەو قەرەجانە هيئىنەدى سەد تىارتۇخاتە دەمارى پىياو دەجۈلىتىنى، قەرەجە كان ئەوهىيان باش دەزانى و بۆيە ھەمىشە رەۋەماكەرىيکىيان لەگەل خۇيان بەنىيۇ شار وەردەكەد.
- ھەر لەو دەمەدا شار دىتىمە و جىوود، ئەو گەنجانە بەپەلەن بگەنە تاولەكانىيان و بەبىانۇرى شەرە كەلەشىرەوە چاو بېرىنە لەش و لارى كچە عەيارەكانىيان، چاوى گەنجە كان لە مىراھى بەنىييانڭى قەرەجە كان خىتارى دەسۈورى، تەنها مىراھى ئەو قەرەجانە يە قىنگەيەكى لىنى دى وەك ئەوهى بەسەر دەربىادا بېپى.
- دەمۇچاوى پې جنسى كچ و ژنە بەرۋالەت بىن مۇيەلاتەكانىيان ئەو گەنجانە دەخاتە سەر ئاڭر. ئەو گەنجانە ئازادىن سەر بەيدەكە يەكەي تاولەكاندا بکەن، قەفەزە گەورەكان و كەوه خىرتەكانىيان تەماماشا كەن و گەمە بەتازىيە بەلەكەكانىيان بکەن و سەگە زەبەلاحەكانىيان بەشەر دەن و ھەلۇكانىيان تۈۋەرە كەن، بەلىنى ھەر لەو دەمەدا شار دىتىمە و جىوود، بەلىنى ئەو گەنجانە دەتوانى كچە لاق درېش و لچ ئەستۇور و گۆشىن و بەتاو سووتاوهكانىيان لە باوهش كەن و مەمكە ئەسمەر و لۇوسىهكانىيان بەقلىيەتنەوە، لەبىن ژنە بەشىن زەراف و خۆنەشىرەكانىيان بکەون و وەك سەگ بىتىك زمانيان دەركىشىن.
- بەلىنى دەتوانى، تەنها و تەنها تاكە تاولىيەك لېيان حەرامە، نابى سەر

سېحرى ئەو شارانە لە ژۇورەكانى دايە، ژۇورەكان يەكە يەكە، دەكە يەوە. تەنها ناتوانى تاقە يەكىكىيان بکەيەوە، ئەو گەنجانەي تاوايىك پېشتر رېزانە سەر دىوار، بەديار قوللى دەرگای ئەو ژۇورە و خەويان لېكەوت، ھەر لە خەوهەكانىياندا بەكۇنى دەرگاڭەدا چۈونە ژۇورى، ئەو ژۇورە بەتاقىي پەنگاپەنگىيەوە، بەبۇنى فيتنىك و پېرپەونە قىيەوە، بەغەي باران و رەنگى كريستالى تەرزەيەوە، ئەو ژۇرانە پې بۇون لەو كچانەي پېستيان وەك تۈوكى كەروىشىك مەوجى دەدا، لە وېش تاكە كچىكىيان لى حەرام بوبۇ، ئەو تاكە كچە لە قەفەزىكى شۇوشە سووردا، سوورىتىكى بىن وينە خەوتىبوو، خالىيەكى وەنەوشەبى لەراني چەبى بوبۇ، كورەكان كچەكەيان نەديووه لە خالەكەدا ون دەبن، ئەوان دەيانزانى دەستيان بگاتە ئەو خالە كچە وەخەبەر دى، بەلام قەفەزى شۇوشە قوللى نىيې بىكەيەوە، كۇنى نىيې. گەنجەكان وەك مېش بەشۇوشە سوورە كەمە دەنۋوسىن، دەبىن ئەو كچە دەروازە شارىتكە لەنىيۇ شۇوشە، دەبى بەو دەوازدا تىپەپن، ئەو دەروازە، دەبى نەيتىبىيەكانى شارى شۇوشە بېتىدا تىپەپرە. لەشى ئەو كچە شارى شۇوشەيە، قەيسەرى و بازار لەسەر سىنگىيەوە درېش دېتىمەوە، پشتى يارىگائى خلىسىكتىنە، بن بالى مىترىگى بىن و يانەي مىسکە، بالەكانى رېتىكى شۇوشە لېلەكان و چاوهكانى كۆشكە شۇوشە بەندەكانى پايمەختىن، گەنجەكانى ئەو ولاته شۇوشەيە دەگەرېن و بەشەرمەوە دەست لە رووكارى هەمۇ ئەو شۇوشانە دەددەن، لېرەش تەنها تاقىيەك، تاقى بوراق، تەنها ھېلکەيەكى كريستال نابىن بکرىتىمە، بەكەنجەكان دەلىن:

- بېرۇن لەو ولاتهدا بگەرېن، ئازادىن، تەنها ئەو تاقە، تەنها ئەو بوراقە كريستال لە ئىتەھەرامە. نەكەن بىكەنەوە، نەكەن دەستى لېدەن.
- ئەو كورە گەنجانەي رېزانە سەر دىوار، ئەو ولاتهى لە پېشىيان كرابۇو نابىيەن و بەديار ئەو بوراقە كريستالىيە حەرامەوە دادنىيشن. كچىك بەخۇي و كۆگائى بۇن و مەمكى لەزەت و پې فېلىيەوە، راكساوه. ئەو گەنجانە تەنها لەو تاقە كەن دەگەرېن. جادوبويەك كە لە بەحرى دەمى شۇوشەبىيەوە سەر ھەلددەرات، بەو گەنجانە دەلىن:
- ئەو ھېلکە بەتالە. وەرن سېحرى ژىستان فېركەم. گەنجەكان دەلىن:

بهو تاولهدا بکهن و دهستی لیدهن. هه مموو ده بینین له سه رتاوله که وينه کيچيکي يان زنیکي رووت چنراوه، وينه کيچه که يان يان زنی سه رتاوله که به ممووی مه ره زی سورور چنراوه، له سه ره ره دوو ران و سنگي وينه سئی مار کيچراوه هه رسیکيان شورکراونه وله ناوهندی لهشی هه رسی سه ره پیکده گهن، ئه مارانه له شیان به پوله که ماسی ره نه قدار داپوشراوه، ئه ماردي له نیوان هه ردوو مه مکیه و شورپوته وه زدرده و دووه که سه ره رانیشی که به ره سه ره لدکشین ره شن، هه رسیکيان سه ریان له ئاستیک پیکده گات - که من نازانم کويیه - ره نگی سه ریان سوروریکي به برقیه يه و ورده ورده توخ دواي ره ش ده بیت. سه ره ئه مارانه له بن ئاپوڑه په پوله وردی زرد به ئاسته ده بینری.

ئه و گهنجانه کچ و تاول و قه رجه کان و کهيفه يان نایین و له سه ره ئه و سئی ماره ورد ده بنه وه، سه ریان هیندې تیکه له وه ک يه ک بن، هه رسیکيان يه ک ده میان هه يه، ده میک که سیحری هه مموو ده نیا نایکاته وه. دیاره لهه تاولهدا کچيک که هه مموو لهشی به ره نگ کوتراوه، خه والو و خهندان چاوه رتیه، گهنجه کانی ئه و شاره دواي ئه وهی قه رج و ئه تواره کانی به نه علهت ده کهن و پیکه و ده چنه نویز و سه رکز در ژنه وه مال. دواتر يه ک يه ک و دوو دوو، به بن لیواری تاریکیدا، نیو دشه و، دینه وه نیو تاوله کان و لوكسی رووناک و گپداری قه رجه کان لیکدیان ئاشکرا ده کا و، سه رگه رمی خواردن وه و همناسه ده بن، ئه و گهنجانه ری رزانه سه ره دیوار به دیار تاولی ئه به د له ئاگری سنگي پیاویکدا بنوی، کاتیک ئه و پیاوه گه مرغانه له نیوان وه ئه و ئاگرها فیبيان دههاتن و بستن زمانی به گریان ده ده کیشا و داده مرکان، ئه و ئه ئاگر کوشه به نوکی پیتیه کانی ئه و پیاوه جوامیرانه هه لدده ده، نه فردتی له پیاو ده کرد، بهو نیو هشوه و تهشتیک خنه هیندی که پیيان ده گوت بوزایی ده گرتمه و، له هه مموو لهشی خوی هه لدده سوو، ده بعو به ئا ويکی گه رم ئه و خنه بگریته وه، سئی رقزان خوی به خنه هی بوزایی، که به تابیهت له هنستانه وه له گه ل خوی ده هینا، سواع دده، ئه و رقزه خوی ده شواته وه پیاوه کانی ئه و خیله، پیاوه کانی گوند و

ویرانکردنی شاریکی پی هیچ بعو، گوتی:
- ئه و حرفانه خوکوه له مهلا کهون.

من گوتی:

- له نیو تو زدا؟

ئه و گوتی:

- له هه وادا!

بهو نیازهی ئه و حرفانه له ههوا ون بعون، ده نیو ئه و کیبیه يدا و ده زم، ده بیت ئه و کتیبیه له گه ل خو برم، به بدهه دهست توزی سه ره بدرگه که يم لاددها، شوینی خدت و رایلی په نجھه کانم به خوکه که وه نه خش ده بعو، دواتر قسمی ئه و ئه و زنھ قه رجه توند و گوشتنه و کامله م بیرکه وته وه، شه ویک له تاولیکی لاقھه پدا له ئامیزی نووستم، میژووی جنسی ئه و زنھ له میژووی شاریک که متر نه بعو، ئه و تاوله حه رامه وينه کيچه که له سه ره چنراهو، ئه و وینه يه کوره گهنجه کان به دیاري يه وه تاسان.

ئه و ئه وهه رشاریکدا تیپه رببا، تاکه يه ک پیاوی به لدده کرد، ئه و پیاوه وه ک پاشا له نیو نوینه دانسته و نایابه کانیدا پیشوازی لیده کرد و دواتر و دک په رقیه ک فرییده داهه ده، ئه و ئه وه ده بیویست تنهنها له باوه شیاندا بنویت و بون به پیستی دریانه وه کات و به دیار ئاگره نه بپاوه کانی له زهت دانیشی، ئه و ئه وه ئاگری له زهتدا ده زیا و زیان دواي ئه به د له ئاگری سنگي پیاویکدا بنوی، کاتیک ئه و پیاوه گه مرغانه له نیوان تا وه ئه و ئاگرها فیبيان دههاتن و بستن زمانی به گریان ده ده کیشا و داده مرکان، ئه و ئه ئاگر کوشه به نوکی پیتیه کانی ئه و پیاوه جوامیرانه هه لدده ده، نه فردتی له پیاو ده کرد، بهو نیو هشوه و تهشتیک خنه هیندی که پیيان ده گوت بوزایی ده گرتمه و، له هه مموو لهشی خوی هه لدده سوو، ده بعو به ئا ويکی گه رم ئه و خنه بگریته وه، سئی رقزان خوی به خنه هی بوزایی، که به تابیهت له هنستانه وه له گه ل خوی ده هینا، سواع دده، ئه و رقزه خوی ده شواته وه پیاوه کانی ئه و خیله، پیاوه کانی گوند و

شاره کانی نزیک بونی خنه دهیگرتن، خنه له گهلای داره کان و چيمه نی ماله کان دههاته ددر، خنه له بال و دنگ و جووله بالنده و چوله که کانی ده رژا، گهنجه کان بزه دهیگرتن و بهذیمه و بهرو تاوله کان ده رؤیشت، زنان به سه ری به خنه ووه که گهلایه کانی سهريان خه ریکه ئیشك بنه ووه، دینه ددر و بهو نیازه له شاری بگهیه نی خنه ووه بونی ئهوانه شاری قانگ داوه، نیره که ره کان پیشمه يان ده پسین و سره له دوویه ک ده نین، که له بابه پشت موزه کان خویان گیش ده کنه ووه و به کچان هله لدہ پرژین، بونی خنه ووه لافاو له بن پهگی داره کان و موخی خه لکی دینه ددر، بونی خنه ئه و زنه، شیله دار و لینجه پیاوان قامکی تیده خهن و ده میش، ئه و زنه سی رؤژ له تاوله که خوی نایه ته ددر و گهرمی پیست و هنه ناسه هنه که وشك ده کاته وه، پیستی ردنگ و بونی ده مژی، مسوی تیراو ده بین له خنه، ئه و زنه له خهونه کانی خویدا پیاویکی هله لدہ بشارد، پیاوکان هه زاران تهون و ده هه، هه زاران فیل و جادوویان ده کرد، ته لسمی هیلکه و سیحری مسو سووتانیان ده کرد، بهو نیازه بچنه خه وی ئه و زنه قفره جه، خه و دهور و دریزه کانی ئه و زنه، خهونه کانی بھر باران، بارانی به هاریک له سه رجه سته می روونی ده بوبه هله لم، ئه و شهوانه باران خنه هی ره قبوبی سه رجه سته می ده شواته وه، ئه ویش به عه شقی زنیکه و پیاویکی له باران هله لدہ بشارد، ئه و شده شار له نیو قوری خه سته خه نه ده خلیسکاوه، ودک سه رخوشیک بو ده رگای مالی قهره ده گهرا، بهلام مالی قهره ده رگایه کی نیبه لیتی دری، قهره دلیکی ههیه جیگای شاری تیدا نابیته وه، دلی قهره له خهونیک زیاتر نابینی، دلی قهره جادوویکه ده کری له هه مسو که س بکری، شار به سه رخوشی له نیو لیتاوی خه نه ده وستیت و دلی:

- ئه ونده گهوره بوم سه ری خوم پئی هه لانگیری، تاقه گهلایه کم بدھری و هیلکه کانی تله فون و فاکس بوقت، ده ورده له بونی خه نه دا بنیزه و هه مسو عه ترکانم بوقت.

زنه ئه و پیاوه له خهونه کانیدا هله لدہ بشری، وینه ئه و پیاووه له بارانه زنه، له سه ره تاوله که ده کیشی، ئه و ده مهی وینه خوم به هه مان ده مچاوی ساده و زرده خنه ووه دیت شاگه شکه بوم، به پیکه و شار له پیگا

پیگوت:

- مهربه ا وره کچه کانی شاره که مت پیشکه ش بئ و ئه و تاوله م بئ
بیه خشہ.

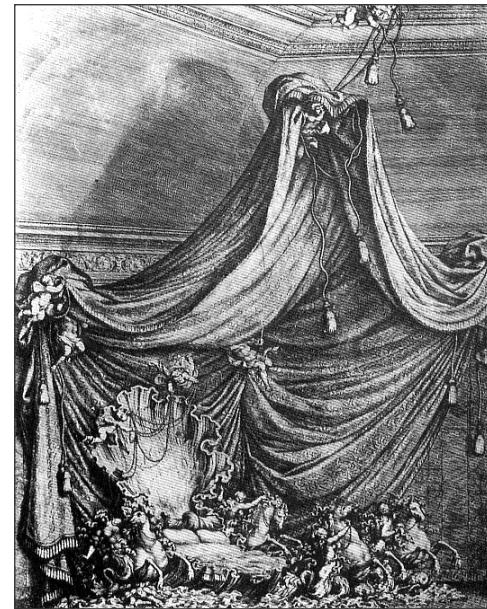
من بئ ئه وه بتوانم ئاور له شار ده مه وه، پیتم گوت:
- ئه و کچانه ده تواني بیان بخشی هی تو نین.

ئه و بزماني ئاغایه ک بدلام ئاغایه ک ته سلیم برو، پیگوت:
- ئه و گهنجی کالقام، که تو جورئه تی پیاوت نییه، مهچو تاولی
زنه کووه دنیا بپیوه.

دیسانه وه بئ ئه وه بتوانم لیتی بروانم گوت:
- ئه و شاری نه گریس، با له ناو تاوله که ده نودا دنیا ببینم.
شار چوکیدا داو، وختیک دهستی که ویوه سدر زه و برجی به سه ر
پوویدا شوپ بیوه، به نوزه وه گوتی:

- تکایه، خهونه کانی منی بوا سکه.
ئا ورم له دنگی و له رمانی دایه وه و پیتم گوت:
- ئه و گه رخهونیکتان هه بوبی!

شا له بهر پىي زنه قەردە جدا

وەك شايم و بەزىز ئالاي ولاتدا تىپەرم

- بهسيحرىك هاتىه نىيۇ مىئرگى جادووم، نەمتوانى پىشوازىت نەكمەم.
دەستى چەپمى بەلىيۇ خۆيدا هيئنا و كە چاوى كەوتە سەر بەرددەستم،
بەسىرسورمانەوه، گوتى:

- ئەو بەرە دەستە هي خۆتە؟
كە نەمتوانى هيچ بلېيم رامام...، ...
بەلىيىتكى خپ و تۈوند و گۆشتىن لە گەل پەنجەكانم دوا و گوتى:

- شارى ئىيۇ رىگايىكى بارىكى هەيە، رىگايىكى ھەلۋاسراو، سەيرە
ئەو دەستانە هي تۆن، ئەو پىياوه نورانىيە بەدەستە نەرمەكانى ھەرپەشەي
لىكىرىدەم و بەقامكە درىيەكانى مەمكەكانى فلىقاندەمەوه و دوورى فېرىدان،
ئەو پىياوه نورانىيە، لە خەويىكادا لە دوورى ئاسمانانەكان لەنیيۇ ھەلمىكىدا
نووسىتىبۇوم، هاتە لام. بەچاوىيكى ھەنگۈنىيەمەوه ھاتە لام، هاتە لام و لە
لەزەتىكىدا وردى كردى كەس نەيگەيۈدتى، دواى ئەوهى وەك شىر، ھېواش
ھېواش بەلام تا دوا تۆزۈك بەسىرمدا رىزا. ھەستا پىن و بەويقاپى
جەلادىكەوه، پەنجەكانى بۆ درىيېز كردى. كە دلىنیام ئەو پەنجانەتى تۆ بۇون،
بەسىرم دا ھاوار كرد و گوتى:

- تا تۆۋى تۆھەپىن هيچ پەيانىتىك لە دنیادا نىيە.

زىنە بەھەناسەيەك بۇن مىسکى لىيەھەت، ھەر بەلىيۇ گۆشتىنەكانى گوتى:
- ئەوه من نىيم، پەيانەكان لە مندا تىكىدەشىكىن، ئەوه من نىيم
پەيانەكان لە مندا دىئە دى:

من حەزم دەكىد چاوهەكانى داخا و پەنجەكانى بەلىيۇ خۆيدا بىتىنى، چ كارم
بەخويىندەنەوهى ئەو ھېلانە نەبۇو، دەمدى مەمكەكانى وەك كلاۋى ئەو
سەربازانەدىچەنە خزمەت شازادە، بەپەلەن يەكىك دانىگرى، ئەو لەناكاو
گوتى:

- ھىتلەكانى ئەو دەستانە بەسىرچوون.

من دەمۇيىست ئەو شەھە تاك و تەننیا يە، ئەو شەھە تاقانە يە لە چەند
ھىتلەكانى نەكۈزۈم، ئەو زووتر بەئاگاھات و گوتى چاوهەكانى بىنوقىنە، با

وەك شابىم و بەزىز ئالاى ولاتا تىپەرم سەرم نەوى كرد و لە گولى ئەو
فەرشە رامام كە دەبۇو بەسىردا بېرمە، وەك پى لە گۇلاۋىك نىيم
رەنگەكانى دەشلەقىن، دەمزانى شار ھېننەدى تراوىلىكە ئەو ئاوه وەفای
نېيە، ئەو ئاوهش دەيويىت بەبىابانەكانى خەوندا بىم با، ۋىزىك كە تاكە
دوورگەمى ۋىانە لە بىرم باتەوه، لەنېيۇ رەنگەكانى ئەو فەرشە دانىشىتم، بىن
ئەوهى لە نقووم بۇون بىرسىم، بىن ئەوهى لە سىحرى ئەو رەنگانە بىرسىم
قەرهجىك پۇقى كەردىوونە بەرىيەم، ئاخىر دەكىرى ئەو رەنگانەش، وەك
رەنگەكانى شار بېخەلەتىن، شار ئاسمانىيەكى شىنى ھەيە و ھەوايەكى
بۆگەن، شار شاشەيەكى سەد رەنگى ھەيە و مەرقى تەپپىو، خۆم دايە دەست
رەنگەكان و خۆم دايە دەست گولەكانى فەرشەكە و خۆم دايە دەست ۋەنە
قەرەج، ج پەشىلەيە بەباۋەرەوە خۆت بەدەيە دەست ۋىزىك.

گومانە ھار و دەركانىم بەرەپا كرد، لەناو باخەللى ۋىزىكدا گومان ج
سەمەرىتىكى ھەيە، ئىيە، تەنها، حەقىقەتى دنیا يە، دېتىم ۋىزىك كە
بەرەنگى خەنە سوور بېبۇو، ئەو رەنگە بەپىستى وەك شۇوشەيدا دەھاتە
خوار، ئەو رەنگە لە قامكەكانى، لە نىنۇكەكانى، لە چىلچىلەي گۆپى
دەتكا، دەكەوتە سەر فەرشەكە و شەپۆللى دەدا، زانىم ئەگەر مروارىيەك
ھەبىن بەو رەنگە لە ئاواي ھەممو دەرياكاندا ناشاردەتىمە، ئەو ۋەنە لەسەر
پوو راكسابۇو، ئەو ۋەنە وەك دوورگەيەكى جادوو دەدرەشادە، دەستم
بەبەرەپىتى داهىتى، قامكەكانى پىتى بەتەزۈوەيەكى نەبىنزاو پېتىكەوه دوان و،
لە بەلەكىيەوه بۆ پىشىتەرەن و سەمت و شانە رووتەكانى بۆ دوورگەيى مردن.
ھەستم كرد ھەممو خانەكانى لەشى لە لەزەتىكىدا دەزىن، لەزەت و
مۇچەپەي ھەمۈژىنانى دنیا، يەكەم راچەنېنى كچان، ئەو لەزەت و
پاچەنیانە دنیا جىڭىكايىكى نېيە تىيىدا بشارتىتەوه.

وەختىك دەستم گەيشتە پىشىتە ملى و لە قىشىدا ون بۇو، دەستەكانى گىرتىم
و خۆي خىستە سەر پىشت، بىن ئەوهى تەماشام كات لە پەنا خۆي درىيېز
كىرم، گوتى:

دەنى، كە دەيىنچى چاوهكانى ھەنگۈينىن، بىن ئەوھى ھەلىگىرىتىمۇ، دەلىتى:
- تۆش نەيىنېيەكەنام فېتىدەدە يە نىپو درىيائى ۋەنەن.

ئەو مىيرمندالە دەريايى نەدىبىوو، ئەو مىيرمندالە شەپۆللى شىتى نەدىبىوو،
ئەو مىيرمندالە تەنها و تەنها ژىنى دىبىوو، وەختىك بەسەر لانكە كەيدا
داچەماونەوە و مەممىكىان لە دەمى ناوە، وەختىك لەگەل برا گەورەكەى
لەودىيۇ چىغانەوە دەستبازىيان دەكىد و لەشى يەكىان پې دەكىد لە عەرەقە،
ژىنى شىپواو و پەلەو سىنگ رووتىيان دەدى، ئەو مىيرمندالە بەستەزمانە تەنها
لە كونى دەرگاكانەوە ژىنى بەرروتى دىبىو، راستە ئەو ژىنە رووتانە ئەو دىبىو
دەرگاكان دەريابۇون، دەريايىك بۇون دنىا لە ناویدا شەپۆللى دەدا، ئەو
مىيرمندالە زانى ئەو پىاواه رېش سپىيەي خەرىك بۇو پانى كاتەوە غەيىب
زانە، يەكەم سەفەرى ئەو مندالە، دواى ئەو پىاواه رېش سپىيە كەوت،
بەنیپۇ لاقە درىيەكانيدا لە ناوى قەرەجەكانى سەر دەروازە شار وردىزە،
زمارە ئەو قەرەجانە بەو شارەدا تىپەرىيون، لە خەللىكى شارەكە زىياتى
بۇون، دىتى ئەو پىاواه رېش سپىيە چۆن لەگەل ناوەكان ۋەنەق دىتەوە
چاوهكانى، شار كاتىكى دىتى مندالىكىش تەماشى دەروازە دەكەت،
بەدواى ناوى ژىنەكەندا دەگەپى، ھاوارى كەرد.

- بېرۇ نىپو كۆلانەكان و بېرۇ نىپو كۆلانى سەگەكان، ھەي خيانەتكار.

دەستەكانم ھەر بەدەست ئەو ژىنە پىست سوورەوە بۇون، ھەوايەكى فيىنك
لە سىنگى ھەلددەستا، ۋوانييە لىيەكەنام، بەئاسىتەم لىيۇ بەبەرە دەستىم
داھىيتىنا، بەو ھېتاشىيە ئەست بەھەيلەكانى بىكا، گۇتى:

- دلىيام ئەو دەستانە ھى تۆ نىن، بەلام ھەيلەكانى دەبنە بەختى تۆ.

بۆيەكەم جار ھەستىم كەزىكىتىرىن بەشى لەشم، بەخۆم نامۆيە. ئەو
دەستانە كچانىيان لە باوهش كەزى، ئەو دەستانە بەدەنەيانەو بەستىمەوە،
ھى من نىن. بەغەرق بۇون لە چاوهكانىدا، گۇتم:

- دنیا يەك كەھى من نىيە، بەختىك كەھى من نىيە لىتىمى دوورخەمۇ.

تەسلىمى تارىكى بىن.

چاوهكانان نۇوقاند و تەسلىم بۇوين.

ئىيمە تەسلىمى شتىك بۇوين كە تارىكى نەبۇو، تەسلىمى شتىك بۇوين
كە رەونەقى گولەكان نەبۇو، كە ئاويلكەى سەر فەرسەكە نەبۇو، ئىيمە
تەسلىمى شتىك بۇوين كە تەنها لەو تاولەدا ھەبۇو، ئەو شتە دوور بۇو لە
پەنگى خەنە و دوور بۇو لە بۇنى خەنە، ئەو شتە تەنها لەو تاولەدا ھەستى
پى دەكىرى، سەگىش لەو تاولەدا ھەستى پىتەكەت.

ئەو ژىنە تەنها كلىلىكى پىتىبوو، كلىلى ئەو ۋۇورە ئەنابىن بىكىتىمۇ،
كلىلى ئەو سندوقە ئەنابىن پىتىدا تىپەپى، لەو تارىكىيەدا ھەناسىيەكى
درىيەماندا، ھەناسىيەك وەك سەفەرى بىن گەرانەوە، ئىيمە ھەردووكىمان
سەفەرىكەمان پىتىخوش بۇو گەرانەوە ئەبىت، ئەو سەفەرە دوورانە ھەواش
بۇنىتى پىتىنەكەتەوە، ئەو دەم شار بە چ تاسوقىكەوە سۆراخم دەكەت، شار لە
چاوهەرۋانى مندا پېر دەپىن، لە دەروازە شار پاسەوان داددىن، ھەركەس
دەگات لىتى دەپرسى.

- ئەرى كورپىكى چاوهەنگۈينى و ژىنە قەرەجىيەكى پەتىاردەتان نەدىبىو.

ناونىشانى ھەزاران قەرەج لە دەروازە شار دەنۇوسن، بەلام ئەو ژىنە
ناونۇسرانە نەپىييان بەخەنە سوور بۇو، نە رەنگ لەسەر گولەكانى
ۋۇورەكانىيان ئاويلكەى كەردووە. ئىستا شار پېر بۇو و ناتوانى لەگەل
ژىنەكەدا بنوى، بەخۇى و پىشى سپى و چاوى كز و دەستى لەرزوڭە وە
لەزەت لەو دەبىنە ئەو ژىنە قەرەجانە وەخۇيتنى، ئەو شارە بىن وەفايە
ھېنەدە يادى ژىنە قەرەج دەكەت خەرىكە شەق بەرلى، ناوى من بۇزى دەپرسى
تا ژىنە پىست خەنەيىە كەم پىن بەدۇرۇتىتەوە. دەنا تەنها لە خەويىكى دواى
نېيەرۇيانيش يادى ئەو گەنجە چاوهەنگۈينىيە ناكات تەمەنلى خۆى دايە
كۆلانەكانى، ھەناسىي خۆى لە مىزگەوتەكان بەجىيەيىشت، دەنگى خۆى
سپارادە دەفە ئەكىيەكانى و عەقلى خۆى بەسەر تەختە رەشەكاندا رېشت،
ئەو شارە دللىقە رۆزىكى بەپىن پان و قەلشىۋەكانى پىن لە مىيرمندالىك

ئه و گوتى:

- توقىھەدەرەكانى سېھينى ناوئىرى وەرە لەو شەودا بىرە.

لە پەنای راکشام و ۋۆومەتم بەسەر باسکە نەرمەكانى كرد و قىزى كەوتە بەرەناسەم، لېۇدەكانى، بەقسەئەو، وەك گۈلىك كراپۇنەوە، جەستەمى وەك تەندۇرەيىك دەسۋوتا، شارەتە بەرچاوم و گوتى:

- نەخەلەتىيى ئەوە دۇرگەي جادۇوە.

شار نەيدەزانى لەۋەتمى هەم لە ياساكانى ئەو بىتازام، شەقامە بۆگەن و پياوه زالىم و وشكەكانى من دەكۈژىن، شار نەيدەزانى زارى چ بۆگەنەتكىلىتى دى، ئەو بۆگەنمى چەندى غەمبار كردوەم و چەند چىچى لە ۋۆوم كىشاوا، بەدوای دۇرگەمىي جادۇودا دەگەرتىم، جادۇويەك خاوتىنە كاتەوە لەو ھەمەو ياسا و نەرىيەت و عاقىلەتى شار داومىيە، من دەمەوىي جادۇويەك چاوهەكانى مەست كا و وەك مەندالىك سىحرىم لى بىكا و بىدىزى و دۇر دۇور بېبا. ئەو ياسايانەي شار مەنیان شىش بەندىرىدبوو، ئەو پىپەوانەي پووحىان كاس كردىبۇوم و وجودىيان سېپىبۇومەوە.

جادۇو ناوىيىك بۇو شار دايىھەتنابۇو، زىنە لەلائى خۆيەوە پەنجەي كرد بەگۆزەيەكى بچىووكدا و ھېتىنەيە دەرى و بەسەرەي نىنۇكىيدا شىلەيەك دلىپەيى كردىبۇو، ropyوئى تىكىردىم و گوتى:

- ئەو شىلەيەن بەنچىر و كونجىبە، گىراوە بەجادۇوى زىن، بىمۇز بەپەنجەمەو بىمۇز، بەبىن ئەو كونجىبە ئەو تاولە رۇوناڭ نابىتەوە. من نەمدەوېست ئەو تاولە رۇوناڭ بىتەوە، من نەمدەوېست ئەو تاولە بېيتە كۆشك، تەنها دەمۇېست ئەو پەنجەيە بېزم. پەنجەيم مىرى و وامزانى شىلەيەك لەگەل دىنە كونجى لە دەمارەكانىيە دېتە نىيۇ دەمم، تامىيىكى شىرىن كە دواي ھەمۇ مېشىنىك ئەسەرەي نەدەما و سەد ئەسەرەي جادۇوى جىددەھىيەشت.

ئەو زىنە وا پىتىمەوەنوسا بۇو، يان پىتىكەنۇو سابۇوین زەن نەدەكرا لېك بىنەوە، من دىتە دىنیا دەريايەكە لە زىن و پىتىم لەبەرى دەلەرزى و دەلم لە

ناوى دەپزى. من دىتە دىنیا دەريايەكە لە زىن و پىتىمدا دەپزى، دەپزى و نابىزى، ھەستەم كرد زىنە دەرگايەكى كردىوە، دەرگايە ئەو ژۇورە كە تابى بىكىتەوە.

- ھەمۇو پالەوانەكانىم سى و نۆزۇریان كردىوە، چەلەمیان لىت حەرام بۇو، ئەو ژۇورى چەلەمە.

حەزم كرد چاۋ بىنۇقىتىم و نەھىنەن ژۇورى چەلەم بەتال ئەكەمەوە، ئەو گوتى:

- چاۋ بىكەوە، تۆپالەوانى ژۇورى چەلەمە.

من گوتى:

- بىسۇرە، چاۋ ناكەمەوە، من پالەوان نىيم، پالەوانەكانى و لاتى ئىتىمە تاولەكان دەسۋوتىن و زىنەكان دابەش دەكەن.

ئەو گوتى:

- چاۋ بىكەوە، تا تامىيىك لە بىنۇن و فورسەتىك لە خۆشحالى بەرىيەوە. - سەفەرى من بىن گەرانەوەيە، با لە جادۇوەكانى تۆدا، لە نىيۇ بەردىكدا راکىتىشىم، بىرى كەس ناكەم.

ئەو بۆيەكەم جار تۇوند پېتىكەنى و ھەستەم بەتۇرتى مەمكەكانى كرد لە نىيۇ مووهەكانى سىنگەمدا. ئەو گوتى:

- ھەي حەرامزادە... بېزە ھەمۇ لەشم بېزە... دوا فورسەتە.

بەترىسەوە گوتى:

- بەچىيدا دەزانى؟

ئەو گوتى:

- ھېلىدەكانى دەستت، مېزۇويەك بەسىر ئەو دەستانەدا دەپزى؟ بەوەدا زانىم ئەو زىنە قەرەجە جادۇو بازە و بەلام جادۇويەك لەزىيە ئىسقانەكانى مندا دەزى و لە دەمدا دەتۇيتەوە، بەپېتىكەنېنەوە، پىتىم گوت:

- من پالەوانى ژۇورى چەلەم نىيم، رېتگام دە پالەوانى چەلەم شەھەت

من نەترساو بە لیتو بى تاريفەكانى خۆيدا دىننان، شوین پەنجەكانى من لە دوو شوین چۈونە نىيۇ مېئرۇوي داستانى مۇۋەھەدە يەكەميان لەسەر بەرگى كتىيىمى مەلا و دووەميان لەسەر لىتو ئەو زىنە قەرەجەي وىنەيى منى لەسەر تاولەكەي بەخەنە كىشىا بۇو، ئەو كاتە نەمزانى لەو زىنە بېرسىم داخ્خە دەستەكانى ئىستام هەمان دەستەكانى مەندالىيەن، تاكە ھومىتىم ئەوە بۇو لە سەفەرى بىن گەرانەوەي ئەو زىنەدا ھاواھلى سەفەرى بىم، ئەو لە وەلما دەيگۈت:

- تۆ تەنها دەتوانى ھاواھلى شەۋىتكىم بى، ئەو شەوهى گەرانەوەي نىيە.
- من وەكۈپشىلەيەك يان وەكۈئەو گىايەي پىتى دەلىن چىنگە پشىلە خۆم بەسنىگى پېر و قوتىيەوە دەنۈوساند و دەمگۈت:
- ئەو شەوهى دەستەكانى تىدا كەشف بۇون، با ئەبدەدى بن.
- ئەو دەيگۈت:

- ئەو پىياوه پىش سېيىھە تەنها دەستەكانى جوان بۇون.

ھەستىم كرد بۇ چىركەيەك تەمېيىكى سېپى تاولەكەي داپۆشى و تەمېيىكى ھىيند خەست خەرىك بۇو تاولەكە شەق كات و سىنگمان وەك سەنگ ويىكەدەكتەن و ھارپەيان دەھات، ئەو زىنە لەننېئەو تەمەدا رېيك دەھاتوو، ھەستىم دەكىد لەننېئەدرىيائى كەفدا مەلە دەكات، دواتر خاو دەبۈوه و وەك مەندالىيەك خۆى بەسنىگەوە دەنۈوساند و روومەتى لەننېئە مۇوه درېزىكەنلى سىنگمەدا ون دەكىد، چاوه كانى دەنۈوقاند و لىتو بەگەردەمەوە دەنا، ئەو زىنە پېر ئەزمۇون و پېر بىزەنە وەك تەيرېتكى بىت تەنها لە توک لەننېئە دوگەلېتكى كە دىيار نەبۇو لە كۆيى جەستەمان ھەلەدەستىن دەھاتوو دەچۈو، من لەو تەيرە تۈوكە راما بۇوم و ئەو دەپۈوانىيە ئەو خالىھ پەشەي گەردىن، لەو كاتەدا زۆر بەئاسانى ھەلەم گرت و لەسەر كۆشكەم دانا، ئەو كاتەي ھەلەم گرت بۇو يان لە باوهش بۇو ھەوايەك لە سەرمەدا بۇو پېتىم سەير بۇو نۇوح ھەزار سال ۋىباوه و چىرۇكىيە ئاواي نىيە، ھەستىم دەكىد وەك تىر بەننېئە سالەكاندا رۆدەچىن و ئەو سالانە شتېتكى تىدانىيە شاييانى ئەمە بىت بۇي بۇوەستىن. من دەلىن

بە. ئەو زىباتر بەسەرمەدا رېڭاو، لىتو پېر و گۆشتىنەكانى كردهوە و قىسىمەكى كرد، بەلام قىسىمەكى كەوتە نىيۇ دەمم.

بەو ھېيل و دەستانەي كە دەشىنەنەن خۆم نەبن، ورددە تۆزى سەر كتىيەكەم لادا، تۆزىكى ورد وا بەخەستى كە وتبۇ سەرىيەك وەك كىتىيەك رامالى، ھېلەكانى دەستىم لەسەر كتىيەكە نەخش بىعون، من فيېرىبۈوم، جارىكى دىكە ئەو ھېتىلانە بخۇينمەوە، بەلام لام وابۇ خۇينىنەوەكان گەيشتۈونە ئاكامىيەك كە نەھىننېيەك لەو دېپەيانەنەنماوه، كتىيەكەم ناسىبىيەوە ھەمان كتىيە، دەيان جار لە بن ھەنگلەن ناوه و لە دواي مەلا رۆيىشتۇوم و بۆم بىرۇتەمە مالى، وەختىكى ھاولەكانم بەو كتىيە زل و قەلغە بچۈوكەمەوە دەياندىتىم، مۆپەيان لى دەكىرمەن و زمانيان لى دەرەدەھىنەن، من خۆم بەوە راپەدنا كە كتىيەتكىم بەدەستەوەيە ۋىيان و مانى ھەموويانى تىدا نۇوسراؤ.

من ھەرگىز نەمسىرا جارىك ئەو كتىيە لە كىيفەكە كە دەرىيىنەم و تەماشىيەكى لايپەرە و دىئر و وشەكانى بکەم و كەمېيىك لەو بۇنە سېحرىيەيە لەننېئى بەندى ھەلەدەستا ھەلەمژەن. من ھەستىم دەكىد شوين قامكە بچۈوكەكانم لەسەر كتىيەكە بەجىيدەمېتىن ئەو كاتانەي قامكەكانم بەھى خۆم دەزانى.

ئىستا ھەر چەند پەنجەكانم دەبىنەم، دەمۇچاوى پىاوايىكى پىش سېپى و بەھەيکەلەم دېتە بەرچاۋ، ئەو پىياوهى لە خەويىكى نىيۇ ھەورى قەرەجى تەمەندا پەيدا بۇو، دواي ئەمۇو بەھەمۇو توانا و وىقار و حورمەتى خۆيەوە زىنە راکوشىيۇ، وەك شىر بەكلىكە ھەورىيەكدا ھاتنە خوار، بەو دەستانەي كە بۇونە تە قەدەرى من، بەو دوو دەستە تەلىسىماوى و بىن وەسفانەي مەمكى زىنە دەفلىقىنېتەوە دواتر وەك پېتەقالىيەك كە تا دوا دلّوبى گوشرابى فېتىدەدات.

زىنە، سەرەرای ئەو خەدونە پېر ترس و كابووس و نەفسىبە، لە دەستەكانى

بُو، بُو شکان نه ک جامپیکی شکاو.

ههستم کرد دوا ساته کانی ئه و قەرەجە جادوویەک له نیتو دەمار و خانه
ھەرە وردە کانی له شەم جىدىلىنى، جادوویەک لە پىستى سوورى بەخەنەى
بوزايى دەپڑا و گەنجىنەقى منى ھەۋىن دەكىد، مەنيش دەچۈومە بەر بارانى
ئه و جادووه، دنیا يەكى پې عەقل و پې مردن منى كوشتبۇو، دنیا يەكى پې
ئايدى تە درىزىه کانى مەندالىيم، ئه و پىباوه نىگا وەك مسانەي دەيان تواندەمەوه،
خانە يە كىيان نەھىشتىبۇو تىيىدا هەناسە بدەم، كونجىكىيان نەھىشتىبۇو
تىيىدا بىگرىم، ئه و جادووه منى لە گەنجەتى خۆم بەخەبەر هيپناو، پىيى گۇتم:
- ھەرچەند ئەندامە کانى جەستەت، ھەرييەكە و ھى كەسىكىن بەلام
جادوویەک دەتوانى خۆشىبەختت كا، جادوویەک كۆتكاتەوه و جادوویەک
بىتىشە ئىنى.

تارمايی جادووه‌کانی هاتن و له باوهشیان کردم، من به رووتی که وتبوروم
و زنه قهره‌ج به خوی و جادووه‌کانیه‌وه به سه‌رمدا هـلکشاپوو. زنه قهره‌ج له
دوا ساتاهه‌کانه، ته‌مه‌نیدا، به‌به‌که، له کوره‌کان گوتوسو.

- من جادوه‌کانی خوم دایه گهنجیک بینه‌وهی بیناسم و تنهها تو
ده‌توانی به‌یون بیناسیه‌وه ئهو کوره گهنجه که ئیستا کامله خالیکی رهشی
و گئه‌دی، تئه، له گک، دنه.

ئەو كورە قەرەجە گۈپى نەدابۇوه قىسى دايىكى بەو نىازىدى ئەو جادۇوانە بەتال بۇونەوه. بەلام دىيوبىست پىاۋىتىكى چل سال بىبىنى، خالىتكى رەشى لە گە، دن بىت.

* * *

من چیدی نه متوانی بیر لهو زنه و هیله کانی دهستم بکه مهوه، ئهو خوئ
و توزه‌ی له سه ر کیفی کتیبه‌کم لاده‌دا بۆه میشه هیله کانی دهستمیان
هه لگرتبوو، جاریک مهلا و جاریک سوشین و کومه‌له لاویک که خویان
دایه بهر گولله و ئهو جاره قه‌ره جیک ناهیلّن من ئهو کتیبه تاوده‌منی و
ببرقم، شار با ویران بی و مزگه و ته کان بته‌پن، تازه من **كتيبيم** دۆزیوه‌تەوە

ههزار سال و تۆ بلئى پىيىج ههزار سال تىپەپرى و باوهشىك كە چركە يەك بىوو تەھواو نېبۇو. وەك مەندالىيىك پىيىمەو نۇوسا و وەك تازە بالقىيىك تەرىق بۇوه. شەرمى لەو لەزەتە دەكىرەد وەك ئەزىزىلەن كەمەرۆى دابۇو، شەرمى لەو تىنۈكە وردانە دەكىرەد لە كولۇمى دەتكان و حەزىزىكىيان دەگىيەرەد وەك خەنجەر تىيىش و وەك زمان شىرىين. ئەو بەمنى گوتىبۇ «من زىنى لمزەتم» دەيىيست دەرم كات و سەفەرى لەزەتە كۆتابىي، نەيات.

ههستم دهکرد له بن پيستم، نزيك له بن مووهكان، لينجاويك شيله يه ك
دهرزا، دهرزا و شوينييك نهبوو بكه ويته سهري، ئهو كاتهى سهري به سنگم
كردبوو، زور نهرم، كه ههستم به جولانى ليوهكانى دهکرد لهنييو مووهكانى
سنگ جدا، گوتە:

- ئەگەر دلیتکى، وەڭ دەستت ھەميا دنیا ھى، خوت پۇو.

من گوتم:

- دلم قدره جيڪي تپدا ڀه دنيا ديني.

ئەو گو تى :

- دلە، تۆلە بىن يې، ئىناندا دەشكەز.

مِنْ گُو تِم:

- بۇ خوت پىشكتىنە! پىشكتىنە!

دهمدى شووشەى دلەم درزى وردى دەدا و سەدای ئەو درزانە رى بەرى دەرۋېشتەن، ئەو درزە بارىكانە ھەموو دلەميان تەنى، ھەستم پاگرت گۆيم لە تەقىن و شەقبۇونى بىت، چاودىرى بۈوم سەد لەت بىت و بېرىتەوه، ئەو تىك و درزانە بۇونە بەشىك لە مۇولۇولە و دەمارى خوينم، ئىنان دېتىنە ناوى و پېتى لېتەنلىقىن. بەو نىنۋەكە تىۋانەيان چىرۋەكە دۆپاودەكانىان لەسەر دەننۇسەنەوە، لەسەرى دەننۇسەنەوە و بۇشىان دەگرین منىش وەك دلى منىش نەبى ئەو چىرۋەكانە ناخوينمەوە، بەو باودەپە نەھىيەنى خەلکەن نابى من ئاگاداريان بەم، من تا ئەو كاتە لە فەلسەفى ئەو جامە نەگە يېشتبۇوم كە گۇتىوو باشىكىتم و زىرىنگەم لىينەيا، ئەو دەش خەيالى جامىيەكى زىرىنگاواه

- دواي ئەوه رەنگەكانى خۆم دانە خاڭ
بەدەنگىيىك و جوولە و فيشىكەي مار گوتە:
- ئەو فەرسە وەك مار وايە ئەوهى لەگەللى بىنى لەشى پە دەكا لە ژەھر.
ئەو پېتىكەنى و گوتى:
- وەختىك شارىيىك لەسەر تىكچۈونە، باسى ژەھر دەكەي! با ژەھرى
ئەو فەرسە بېكۈزىي، با رەنگەكانى شىتىم كەن.
- زۇر عەيارانە تەماشاي چاوهەكانى كىرمەن و پۇوى وەركىتەر و گوتى:
- ئەوەندىيان نويىز و دوعا لەسەر كەرددووه رەنگەكانى داپقىشىووه.
- دىتىم هەمان مار، ئەو مارەي لە جلەكانى مەلا هاتە دەر بەنیيۇ فېرە
درېزىدەكىدا ورده ورده لە بن جلەكانىيەوە دەكشى، مارىيىكى كورتى بارىك،
زەرد، لەسەر گۆشتى رووتى پاشتى دەجۇلۇ، دەجۇلۇ و كچە وەك ھېچ
نەبووبىن، سەمتەكانى بادەدان، بادانىيىك وەك سەمازانىيىكى شارەزا، من
دەمزانى ئەوه سەمای مەرگە، لەوە بەداخ بۇوم كچىيىك كە باوهشىيىكى
خۆشەويىستى نەديوه بېرى و مارىيىك كە لە جەستەي مەلايەك هاتە دەر
بېكۈزىي، بۆيە پۇوم تىيىكىدە و گوتى:
- خۆت مەجولىتىنە، ئىستا رېزگارت دەكەم.
- ئەو زۇر گالتەجارانە گوتى:
- بۆ لە جوولەي ئىتمە دەترىن!
- دەمدى مارەكە وەك رەگى دارمۇيۇ، لە بن كراسە نەرم و تەنكەكەيەوە
دەجۇلۇلا، جوولەي ئەو مارە لە هەموو ئەو ئايەتانا دەرىزىتەر بۇو كە بەيانىيانى
تارىيىك و ساردى زىستان بۆي دەخۇيىندين، نەپېزابۇومە سەر ئەوهى ئەو
ھەموو رەنگانە بېبىنەم و لە رېشالى فەرسە كەوە دەرىزىان وەك جۆگەلە و
جواناوى رەنگ بەپشت و سەر سەمتى كچەدا دەھاتنە خوار، من مارىيىك
دەدى لەنیيو جواناوى رەنگدا سەمای دەكەد، مارىيىكى خەتابار و رېاكار،
مارىيىك جوانىيىبەكانى بۇونى خۆى و ئايەتە درېزى و پې حىكمەتەكانى ون
كىرىدبوو، مارىيىك ئەوەندى ژەھر پېتەبۇو سەمای كچىيىك راگرى، ئەو مارە

لە تەمدەنى ھەموو حىكايەتەكانى دنیا بەبايدەختەرە، با شارىيىك بىسووتى خۆ
من دەتوانىم لە جىيىبەكى تارىيىك و نەيتىنى ھەناسەيەك لە بۇنى ئەو كتىيە
ھەلەشم، دەنگىيىك راپىچەلەكاندەم و دىيگۈت:
- فەرسە و بەرمالى ئەو مىزگەوتە مەبەن، ھەموو لىتىان دەبىتە مار و
حەزىيا.

وېستىم خېرا بىتىمە خوار و تاوايىك ئەو كتىيە جىيەيلەم و بېچم تاودەمە ئەو
فەرسەي مەلا لە شىيەوە مارىيىكدا چووه ناوى، من ئەوه دووەم جارە دەبىنەم
مەلا لە جووبە و عەبائى خۆى دېتە دەر و جارىيىك وەك كۆمەلە ئىيىكىيىك و
جارىيىك وەك مارىيىك، مارىيىك كە هەتا ئىيىستا ھەست بەجۇلۇنەوە و
كىرىزبۇونى دەكەم لەناو فەرسەكەدا، دەكرا مارىيىش لە نېيۇ رەونەقەكانى ئەو
فەرسە بىنى، ئەو فەرسە ھەر ھەمان ئەو فەرسە بۇو، شەۋىيىك، كە
حىكايەتى ئەو شەۋە تەواو نابىت، لەگەل زېتىكى پېتىت سوور بەخەنەمى
بوزايى لەسەرى نۇوستىن و خۆمان تەسىلىم بەرەنگەكانى كەد، شەۋىيىك كە
لەناو ھەموو شەوانى دنیا، لەناو ھەموو شەوانى خوا بەرەنگىيىك
نەقشىكارا، بەرەنگىيىك رازاوەتەمە ون نابىت. پېش ئەوهى دەست بۆ
فەرسە كە بەرم، كچىيىك قەيردى تووند، كە قىرى بەستراوى وەك كىللىكى
ماين بەپشتىدا شۇرۇ كەردىبۇوه، تاواي دايە فەرسە كە و، گوتى:
- نەزىرى خۆم بۇو، ئەو فەرسەم دا بۆ مىزگەتن و ئىيىستاش دەبىمەمە.

گوتە:

- لەناو رەنگەكانىدا دەخنكتىي... بىدە بەمن تۆ ئەو فەرسە ناناسى.
ئەو گوتى:

- لە زېتىكىم كېرىيە سوور بۇو وەك ئاگىر، ئەوهى ئەو زېتى دېيىن لەو
رەنگانەدا ناخنكتى.

من گوتە:

- بەلام تۆ ئەو رەنگانەدا بەمىزگەوت.
ئەو گوتى:

ته‌سلیمی له‌زدتی ئەو رەنگانه بیوو، كچه تیپه‌ریبوو رەنگه‌کانی له‌گەل خۆی برد، كچه تیپه‌ریبوو سەمای له‌گەل خۆی پیتچاوه، دەبىنم تەنها له بن ئەو پایه‌ی مەلا هەمیشە دەرسە دوور و درېزەکانی پىتەگوتم، توپشی مارتىكى زەردی كورت كەوتۇوه، ئىشىك و بىرقدار، هەمان بۆنى ئەو گۆرەويە بىن رەنگانه‌ی بۆنى مەلائى لېدىت كە سەرەدەمانىيەكى زۇو دەبۇو بىانشىم، دواتر هەر لە شىتوھى لە پىتىرىنىدا له بن دارەمەيتە پىتكورتە كە فەرەتىراپۇن. ناكرى بەديار مارتىكى تۆپبۇو، كيفىيەكى بۆگەنەوە دامىنەم و واز لە كتىبىيەك بىن شارىتىك دىنى، كەرامەوە سەر پلىكىانەكانى مىحرابەكە و بەغىرەتىكى بىن ئەندازەوە بەرەو تاقى كتىبە كە چۈرمە.

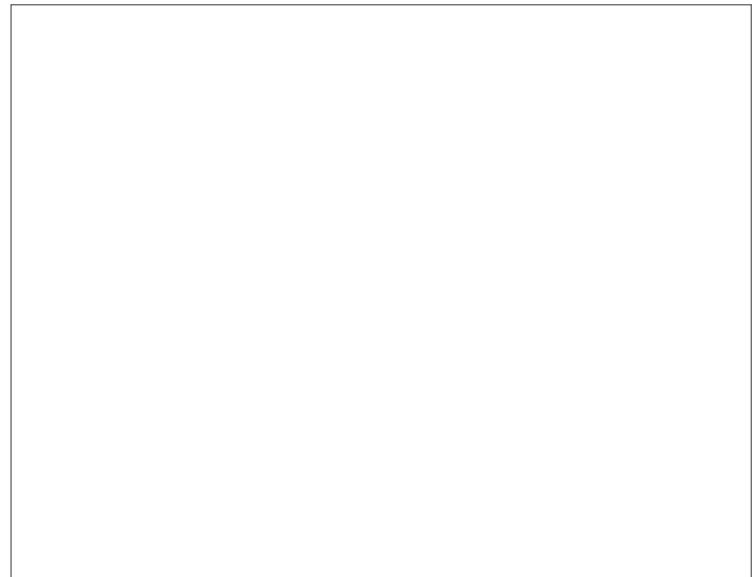
گۆئى نادەمە شوبىن خەتۇو ھېلىٰ دەستم لە سەر كتىبە كە، ئەو مىرۇولانەش نابىنە كە ناوى «سوشىن» بەسىد جۇز دەلىئەنەوە و چاودېرىن پاشايىتى مىرۇولەكان زىندۇو بىتەوە. ئەو گەنجانەلى له پەنا دىوارەكە دەستپېشيان لېكراپۇو، خوبىن و زىندۇو بىتەيان رېڭابۇو سەر سواغى قۇرى دىوارەكە و لاششىيان خىزبۇوە بن دىوارەكە.

چەند ژنیكى كامەل وەزۇور كە وتن و پەلامارى مەيتەكانىاندا و وەك شىيت لە باوهشىان كردن و مەيتەكان بەشىۋەيە كى سەير چاوابىان مۇلەق راگرتىبوو، وەتدەزانى دەسۋوپى يان تىتەدپوانى، ژنەكان ترسان و دەستىيان بەلە خۆدان كرد و پوومەتى خۆيان رەش و شىن كرددە و پېچە درېش و ھۆنراوەكانىيان ھەلقلەندەن و لە مەچەكى خۆيان ئالاندەن و ھاوارىيان دەكىد، من دەمزانى ئەو ژنانە لەو بېچە درېش و قورسانە خۆيان بېتىز بۇون كە بەعومرىتىكى درېش، ھىتىدە شەوتىكى ژنە قەرهج بۆزىيان لىتەنەستاواه. گريانىتىكى درېشمان لە پېش بۇو، نەدەكرا كتىبىيەك لە بىرکەم و بچم ژنیكى بەسەرچوو ژىركەمەوە كە تەنها دەزانى بىگرى.

دواى تاوىيىكى دىكە شار شەھيد دەكىرىت و دلىكى تىدا نامىنەنلىيەت، مالا و دىوار و مزگەتى رۇوخا و بېبى هەناسەمى مرق بۆزىكىيان لى نايمە بەفر بىناسىتەوە، با شار لە گريانى خۆيدا غەرق بىت و من كتىبىيەك

لەبىر نەكەم نەھىيەكەنەنەمەو تىيدان، تۆزى سەر بەرگەكەيم تەكاند و، پەرۋە سەوزەكەلىيپىچراپۇو ھەر ئەمۇدەيە ماپۇو، تەنها من دەمزانى رەنگى ئەو كىفە سەوزە، دەنا خۆل و ھەوا سېپىسوپانەوە، نەمەدەوېست بىر لەوە بکەمەوە كە چۆن با رەنگەكان دەسپىتەوە، لە كۆتىيان دەشارىتەوە، «با»ى بىن رەنگ و بىن چاو و بىن بقۇن، «با»ى بىن ھەناسە و تەزۇو و عەشق، شار وەك ژنیكى سك پەھاوارى دەكىد و دەگریا، شار شانەكانى دەتەپىن و تۆزبان لىيەلەلدەستا، مۇزانەي بەلایەك ھەناوى دەخوارد، ئەمۇدەتا بۇخچەكانى خۆى دەپىتچىتەوە و ئاسىن و تەختە و فەرش لە گەل خۆى دەبا، شار سالەكان و ھەناسە و شەھەدەكانى نېپو كۈلان و جادەكانى بۆ ناچىت و بەرەنگى زەردهوە بەجييان دەھىلىٰ، كتىبىيەك كە ژيانى شار دەكپىتەوە لە بىر دەكەت يان فېرىيى دەدات، من دەبىن ئەو كتىبە بەرم و ئەو فەرسەي ژنە لۇولى دا، دەست خەم. تاكە فەرشىتە ئاوا لە ناوايدا شەپقۇل دەدات، تاكە فەرشىتە كە تاولىتىك بەجيماوە دنيا لەۋىدا وەگاگۇلەكە كەوتۇوه.

س و نۆ زۇورى دنیا يان زۇورى چىم

بەشىك لە زۇورەكانى دنیا

نه و رهنگانه بboom، نه و رهنگانه، گولی نه و درگایه به نه و از شه و ته ماشایان
کردم، من قسه‌ی نه و جادو و بازدم بیرکه و ته و که و تی:
- نه و کلیله کان، کلیلی هه ممو زووره کان ته نهها و ته نهها زووری چلههم
مه کاهه و.

بلام دهرگای ژوری چلم و هک کانییه ک له یاقووت و میرگیک له
زمپرود بانگی کردم، من به لینم دابوو نه که منه و پشتم تیکرد و
هستیک داگیری کردم، پروم لئی و هرگیبرا و بایهک هلیکرد و بایهک
دلمنی درهیتنا و وک گاشه به ردیک، وک توپیک به دهرگای چلمی دادا،
دلن بن ئوهی لیک بیتیه و له سه دهرگای چلم ژور لیتی دهدا، لا فاویک
چاوه کانی لوولدا و به دهرگا که یه و نووساند، من تازه بی دل و بی چاو
و هعد و پهیان بوقوی بهرم، من تازه بی هست و سوز و عهتف عهقل بو
کوی بهرم، به لین چون ئاوا ده پاریزی، ئه و ده رگا پر سیحره له بهر چاوم وا
ریون بقوه، ئه و دیوبیم دهدی.

تەيرىك لەسەر چىلدارىتكى چاودەرىي بۇو، تەيرىك لە چاودەروانىدا، من
چۈومە ژۇورەدە تەيرەكە منى نەدى، تەيرەكە لە ئاوايىكى دەپۋانى، من،
ناكىرى لەو ژۇورەدا بېرسىم، رۇوكارى ئاواكە ورده شەپۆلى لىنى بەجىيمابۇو،
وەك ئەوهى يەكىيەك تازە بن ئاوى لىيدابىي، ئەو تەيرە بىن ئەوهى چاو
بىتروكىيەن لە شۇينى شەپۆلەكانى دەپۋانى، چاودەرىي بۇو يەكى سەر بىنیتەوە
دەر، ئەو تەيرە زەردە خېترا پېير دەبۇو، دارەكەيى بن پىتى ئەستۇرور تەر دەبۇو،
دەبىنەم دارەكە وشك دەبىت و تەيرەكە پېير، پېرى ئەو تەيرە لەسەر ئاواكە
مەلەى دەكىردى، سەددەفى دندوکى تويىخى ھەلددە، رەنگى چاودەكانى
دەگۈزۈن، پېتىتى پىتى ئەستۇرور دەبۇو و قىلىشى دەدا، نەمدەوېترا لە ئاواكە
نزيك بىممەوە، نەمدەوېترا رۇووی خۇم لە حەوزەكەدا تەماشا كەم، بزانىم
زەمنى نېبۈ ژۇورى چىلم چۈن پېرم دەكەت، من لە زەمنى پېرپەيا ھەلاتۇرم،
من لە پېرى و كەسىفى ھەلدىم، بەلام ئېرە ئەو ژۇورەيە كە زەمنى خۇمى
ھەيە، بەلام ئېرە ئەو ژۇورەيە كە مەرق خاودەنى تەمەنلى خۇي نىيە، لە بېرتان

بى ئېرە زۇورى چلەمە، چلم زۇورى نېتو ھەموو حىكايەتكان، چلم زۇورى نېتوئاگر و چلم زۇورى تەمنەن، لەۋەتى من تەماشى ئەو تەيرە دەكەم كە چركە ساتىكە ئەو تەيرە هيتنىدە سەد سال پىر بۇوه، پېلىرى داچۇراون و پەرى وەرىون و قىجى بۇونە بىزمار، ھەستم كرد چاوهەكانى بۇ ناتروكىيەن و پېلىسى رەق بۇون، دلەم ئىك ھەلدىبىنى و دەست ئىك بەرددادا، دنیا ورده ورده رەنگى دەچىتەوە، من دەمزانى چلم سىحرە، پىش ئەوھى لەو سىحرە بگەم، لە دوا هناسەكانى پىرى بگەم، دىتىم شەپۇلە رەنگ سەر ئاو دەكەون، لە بىنى ھەۋزەكەوە رەنگ، رەنگ ھەلدى قولتى، لە رۇوكارى ئاواهەكە بەسەدان رەنگ دەدرەوشادە، تەيرەكە چاوى گەشايدە پەرەكانى پېر رەنگ بۇونەوە، زەردايى لالىيۇ گەش بۇوه و، دندووكى سەدەفى ساف و پىستى قاچى پەمەيى و گەردىنى خالى خالى، دارەكەى بن پىتى كەسک و، رەنگ و جوانى و گەنجىيەك لەنېتو ھەموو گەلا و بەردى ئاو و دارەكان تەقىيەوە.

من چاوهەكانى خۆم نەددى، بەلام پىستىم پېر پەونەق و نىينۆكم پېر شوق و دەماغم پېر فېرىن و دلەم پېر عەشق بىبو، نەك زۇورى چلم... ئەو كائينى لە بىنى ھەۋزەكە دەھاتە دەر، ئەو كائينى كاروانى رەنگى لە پىش دەرقى... نەك زۇورى چلم... منى كردىق دنیايدىك سەدان دنیام ئاواهەدان دەكرەدە، زيان لە بىنى پېتم چۇرا و، گەردونون كىنۇشى بۇ دەبرىم، ئەودم لېپىر چۈوبۇزۇ زەمەنى چلم زۇور زەمەنى پېرىبۇون بىن، تەيرەكە ببۇوه تۆپەلە تىشكىكى، چلم زۇور زۇورى تەواو نەبۇونى زەمەنە، دىتىم تەيرەكە ملى بەسەر ئاواهەدا شۇرۇ دەكاتمۇ، تا دى ملى درىڭ دەبىت و دندووكى بارىك، دارەكان سەر بۆ ھەۋزەكە دەچەمىئىنەوە، من لە دىبىو گەلا چەكانەوە نىگام دەپرۇتى سەر ھەۋزەكە، تۆپى سەرتى ئاواي ھەۋزەكە دەبىتىمە مۇرىتىكى هيىند تۆغ خەنجەر نەبېرى، بۇ چركە يەك خۇرىك لەنېسويدا دەتەقىيەتەوە و رۇوناكييەك كە چاولەبەرى ھەننایە لەسەرى ھەلدىستى و پەرش و بلاو دەبىتى، چ دەبىنەم؟ چ لەبن ئاواهەكە دىتە سەرى، تا ئىستا بىرم لەو نەكىردىبۇوه

زۇورى چلەم دەنگى تىدا نىيە، با بىن دەنگ و دارەكان بىن دەنگ دەقەلشىن و تەيرەكە بىن دەنگ پىر دەبىن و دلەم بىن دەنگ خوتىنىلى دەچۇرا، ھەناسەم بىن دەنگ تىيدەپەرى، لەگەل دەنگى ئاواهەكە، ھەوا بەخەبەرەت و تەيرەكە خوتىنىدى و گەلا لەرىيەدە، شەپەي ئاواچۇرە ئەپەرەتىم مۆخى جلم زۇور و زمانى پېزا، ۋەنەن ئاواچۇرە ئەپەرەتىم دەنگى ئاواچۇرە كە سەرى و دەدرەنا و دنیا لەپەرى گەشاوهەيدا مەيىي.

تەيرە لەۋەختى خوتىنىدەن و با لەۋەختى گەشت و چاوم لە بىرسەكانەوەدا مەيىن، بۆ يەكەم جار مەيىيىنى زيان دى لەپەرى مەستىدا، نازانم ئەو مەيىيەنە چەند سالى خايىندە.

لەگەل جوولەمى ژنه زيان جارىيکى دىكە ئازاد بۇوه، من ژنەم لە پىشەوە دەدى، پېچى تەپى و دەنگى بىن دەرسەر پىشتى و دەك شۇوشەيدا رېتابۇو، ھەستم دەكەد پېچى بىن دەستان دەرىشى، و دەك راواي ھەنگۈن لەسەرخۇ و يەك نەوا دەرىشى، ھەستم كرد چىدى سىنگەم بەرگەي تەپە و گەرم و ھۆرى دلەم ناگىرى و دلەم چۆتە بىن دارىتىك و دەك دارى و دەنھوشە لەۋى بەكەيەن خۆي لېدەدا، دلەم لەبىن دارى و دەنھوشە لى دەدەت و ھەناسەيەك بىن ئەرك بەگەرمىدا دەپىرا، ژنه ئېتو ھەۋزەكە و دەك ئەوھى تازە بەمەيىن، و دەك ئەوھى تازە رەونەقەكانى تىكەل بىن، دارەكان دەست لەسەر سىنگ رادەوەستىن و كەلازىان پېر دەبىن لە تىشك و قەدىيان لە شىلاو، ناتوانم بچۈولىتىم و رپو لە رپووخسارى بىكەم، تىشكىكى كە كەس نازانى لە كۆتۈھ دى لەسەر پىستى پىشتى دەدرەوشىيەتەوە، ئەو تىشك و رەنگانە چاوم دەگەرن و ھەست دەكەم چاوهەكانىم و دەك دوو كەلا بەسەر پىشتىدا گلۇر دەبىنمۇ، گلۇر دەبىنەوە و پىش ئەوھى بگەنە سەر ئاواهەكە، كچە ئاواردەداتمۇ و رپوويەك و دەك ئەوھى لەو دو كۆلکە زېپىنەوە و ستابىنى، و دەك ئەوھى ئاوا دەورى دابىن، دەدرەوشىيەتەوە، ھەستم كرد لەو زۇورى چلمەمە دەبىن چل رپووح و چل چاوا و چل دل و چل ھەناسەت ھەبى، ناكىرى بەدوو چاوهەوە لەو ژنە بپۇانى، ناكىرى بەھەناسەيەكەوە رپو لەو ئاگەرەكەي، دەزانم پىستىم دەكشى و بىنینم فراوان

دېبى، ده زانم هه ممو لەشم ده گۈرپى دەنگىيک پىيم دەلى:

- تەماشا چاوى كە، بېرق خوت لە ئاواهە كە ھەللىكىشە.

بەلام بىينىنى ئەو، دیوار نىيې بىبىرى، تەماشاكردن و هيئى چاوهەكانى شتېك نىيې بەنېرىدا بېرقى، هەستم كرد بىرسىمە كۆخىك خۆى هيينا بۇ پىش، لېيم كرددوه لە زارم نا، هيىندە بەنەزاڭەت توايىهە، چاوهى مەيتىن دەپون كرددوه، ئارەزۈوم بۇو، بەو چاوانەوە، بەو پوانىنەوە دەتوانم تەماشا كەم و رەونەق و تىشكى رووى بېرم و خۆى بىيىن، هەستم كرد نەك چل چاوه، چوار سەد چاوت دەۋى لەو دیو تىشك و درەشانەوە و تەماشاي رووى كەى و لە چاوى بېرانى، شانازىم بەوهە دەكەر چاوم لەسەر كولىمى ھەللىدە خلىيىكى و ھەناسەشم ھەر نەوهەستاوه، تەيرەكە بەدەنگىيکى پې مېھرەبانى و چاوىكى پېرپياوه پېسى گوت:

- ئەي ئادەمى نەسەل... تەماشاي ئەو پەيىكەرە خەلۇزانەي دەورت كە چقۇن لە روانىندا سوقوتاون.

نەدەكرا رووم وەرگىيەم، چاوىك كە لەو ديو پەرەدەكانى رووناكىيەوە گىرایابو بىسۈرپىن، با بە پەيىكەرەتكى خەلۇزۇز، ئەوهەش خۇشتەرە لە پەيىكەرەتكى گۇشت لە دەرەوهى ژۇورى چلەم، چاودەرىتى نىيگايدەك بۇوم و گې بېرىم، گې بېرىم و لەنېيو عەشقىيەكدا بىسۈرپىن، جىڭە لە لەزەتى سوقوتان چىدى نەداومى، دلەم لە بن دار وەنەوەشە كە بى پەروا لىتىيى دەدا، بەزەيم بەو دلەدا ھاتەوە كە تاۋىتكى دىكە بۆ جەستەيەك لىتى دەدا بەنېگايدە ئىنەن ژۇورى ھەزەكە گې دەگرى و دەبىتە رەزۇو.

ژەن چاوهەكانى كرددوه و پەرەدە تىشكەكان تىپەپىن و رەونەقىيەك لە گولى ئەو فەرشەئى تەسلىمى بىووم، پەنگىيک لە گولى سەر دەرگائى چلەم، پىشىوازى نىيگاكانىييان كرد و بەنەيىنى زەرددەيان ھاتى، بۇنى ژەن قەرەج ژۇورى چلەملى پې كەر دلەم لە بن دار وەنەوەشە كە پېنى، لە يە كەم ھەنگاومدا، لە ژۇورى چلەم، بەسەر چل خەنجەردا تىپەپىم، چل خەنجەرى

لە مۇو بارىكتەر، چل خەنجەر بەچل فېيىل و داو نرايىونەوە، من بەسەر ھەر چلياندا تىپەپىم و تەلىسىمى چل خەنجەرم شەكاند و غەزەبى دىيەكەن و غېرەي كانى بۆگەن و ئىشى بىبابانى دېكاۋىيم تواندەوە و ھاتم و مېرگەكانى ژۇورى چلەم پىشىوازىييان كردم، بارانى شىرى بەسەرمدا بارى و ھەواي بەھەشتى پىستى نويىكەرەمەوە، دەبىنم ژەن ئىيۇ ھەزەكە، لەگەل ئاوا و با و نىگاى تەيرەكە و گەللايى دارەكان بۆلام دەسۈرپىن، من زانىم تىپەپىم و ئىدى ئەگەر نەبە پوشۇو ئاگر نەگرم دەشى دلەم وەك بەردىك بۆھەتا ھەتا يە لە بن ئەو دار وەنەوشە يە بىرىدە، من دەمۇيىت پىش ئەوهى بىمە بەرەد نەيىنېيە كانى ئەو ژۇورە بەرەمەوە، پىش ئەوهى بىمە بەرەد سېھىرى ئەو ژۇور ھەلگرم، بەتاکە دلىكى دوور و دووچاۋى پېرەونەق و ھەناسەيەكى چاودەرۋانى رامام و يىستم بىزانم پىش ئەوهى بىمە بەرەد چىن پروي ئەۋەنە دەبىن، پىش ئەوهى بىتە سەر ئاواهە دەنیا يە مۆركەد و دواتر پۇزىتىكى لە بن ھەر دلۇپە ئاۋىتكە و ھەر گەللايىك داگىرساند.

من دەمگۈوت «نىيگايدەكى ئەو ژەن ئەوه دەتىنى نەك من دەنیا بۆ بېتە بەردى».

پۇويم دەدى بۆلام دەسۈرپا، بەرچاوم رپۇن دەبۇوە، من ھەر لەوە دەنگىم ئەو ژەن، ژىنیش پىش ئەوهى تورەبى خۆى بەسەر دەنیادا بېرىزى ئىيان بەرپا دەكەت، نىيگايدەكى ھەتىن ئاشنا، لېيىكى ھەتىن دۆست بەپۇوم، تەماشاي كردم و تەماشاكردنى رېزايە سەر ئاواهە كە و ھەواي داگرت، تەماشاكردنى رېزايە نىيۇ دارستانە كە و تەيرەكانى مەست كردن، تەماشاكردنىك بەسەر منى بەردا رېزا و بەزىيان ئاشنايى كردىمەوە، تەيرەكە پېتەنە كە و بەوهە دلخۇش بۇو كە دەشى جارىتكى دىكە نەچىتەوە نىيۇ ئاوا و ئەوپىش لە چاودەرۋانىدا پېر نەبىت، دارەكە گەشايدە و بەو نىازەي ھەر تەر دەبىن و بۇن شىيىلى دىت، با لەنگى بەو ھېيوايە پىشىست نىيە لەسەر ئاواي ھەزەكە لە چاودەرۋانىدا بەمەيە، نىيگايدەك بىن ئەوهى بچوولىن، لېيىك بىن ئەوهى لېيىك كەرىتەوە، پېتى گوت:

باتاسي و زيان شهق بهرئ و ئاسمان درزى تىيېتى بهلام بىن ئوهى لىيۇدكاني
بىكىيەتىو گوتى:

- وەرە باوهشم وەك شا حۆكم بکا.

من نەمتوانى وەلامى بىدەمەوە، ئەو گوتى:

- مىرىگەكانى تەمەن تىير ئاواكا.

من لىيۇم نەجورولۇ، ئەو گوتى:

- بىكوشە بەخوتەوە... با سىحرى دنیا لە دەمەوە بچىتە دەرى.

با يەك جلهكانى لەبەردەكاندەم و گىيايەك پىيەكانى راکىشام،
پەنجەكانى، ئەو پەنجانەمى بەرەنگى ئەو تەمەمى لە شىر ئالاپىن بۆ درىېزكردم
و پەنجەكانىم ماج كرد و دواتر مىژىن، چۈومە باوه شىيەوە، ھەستم كرد لە
دەمى ئەوهە دەناسە دەددەم، ھەناسە دەددەم و سىنگى لە بن سىنگە دەجۈلىنى
و وەك چاوى دنیا خەرىكە تازە دەپشىكۈن، پىش ئەوهە لە سىحر و
لەزەتى ئەو كائىنە تىېگەم، پىيەكانىم كە تا ئەوكاتە لەسەر ئاواكە بۇون
رۇددەچىن و لە باودەشىدا ورده ورده بۆنى ئەو حەوزە شۇرۇ دەبنەوە، كە
ئەوهى تىيدايە هەر شتىيەك بىيت ئاو نىيە، ئەو دەمەى توونند دەمكوشى و
سىنگى لە مۇوهكانى سىنگەدا ون بىبۇون، بىن ئەوهى لىيۇي بجۈولىيىنى پىيى
گوتى:

- ئەو ئەو گەشتەيە كە گەرانەوهى نىيە.

ئەو جارە نەمدەدى تەيرەكە چۈن لە چاودەۋانىدا پىر دەبىت، دنیا
پىرىيەكى بەسەردا دەكشى كە ھەرگىز نېيدىو، چىدى نابىينى نەسىمى
بايەكى گەنج بەنەوازشەوە سلالوت لىنى بکات و نەغمەى كچىكى بۆ
ھېنابى، بايەكان بە تووندو تېرى تەمەنەوە، بەرەقى پىرىنەكەوە خۆبەلا چاوت
دادەدەنۇو، باران دەفرىيەن و زرم خۆبەدىوارى دلدا دەكىيىش، تازە تەمەنى
گەنجى گەللا بەسەرچۇو، دارە پىيرەكان لەبەر حىكايەتە پەر خۇينەكان
عەشقىيەك نابىين ناوى دلدارەكەى لەسەر قەدىان ھەلکەننى، تازە
بەسەرچۇو ژنه نۆيەرەكانى ولاتى ئىيمە گەنجىيەتى خۆيان ون كرد و ناسكى و

لەزەتى ئافەرەتىيان تىيدا پىير بۇو. ھەمۇو گەنجى و جوانى دنیا لەدەمى ئەو
زەنەوە رېزايە بن لىيۇدكاني و لە ئاوداتنوايەوە.

پیاوه پن مسه‌کان

ئەو پیاوه‌ی پیتى گوتىم بلىيەم گۈرم خوارد لە گۈرى سەگ

ئه و گوتى:

- پيتش ئمودى توبىتى هەناسىدى خەنە لىرە ھەبۇوه.

من گوتى:

- بەلام توق لەوت نەكىدېۋە.

دەستەكانى بەنوازشەو كوشىيم، دەستى دنيا ھەرچەند دەزانى پەفيتە بەلام سىحرىتكە گران دەست بەردارى دەبىت، بۆم پىيكتەنلىكىنى و گوتى:

- ھەر كاتىتكە ھاتىتمەو وەك پەيامھەين و سەركەرە پېشوازىت دەكمە.

من دەموىست بپوات و تەنها بىم، لە دەرەوە دنيا لە تاولىكىدا تەنها بىم. دەموىست بپوات ژۇورى چەلەم بکەمەوە، دنيا ويستبۇوى بەوەفابىن، ھەواي ئەودىيۇ تاولەكە فكىر و بىرى گۆپى بۇو، ھاتە نىيۇ شار و شار چۆكى لەبەرددەم دادا و لىتى پرسى بۇو:

- ئەو ھەتىيەت نەھىيەنەوە.

ئەويش گوتبۇوى:

- باسى ئەو خيانەتكارە مەكە.

شار لە دوا پىستەي و دەفايدا پرسى بۇوى.

- ئەدى بەبىن ئەو شار چۈن ئاۋەدان دەكىيەوە؟

بەنیگایكە كى بەسۈوك زانىنەوە تەماشا شار دەكەت و دەلى:

- ئەو زىنە قەرەجىتكى بىن لە ناموسى شارىتكە باشتە.

شار ئەو رۆزەي بىرگەوتبۇوە كە تىيىدا چۈرمە نىيۇ تاولەكە و شارم بەجيھىيەت، ئەو بەحىكىمە ئەفلاتۇون و تەممەنلى نوحەو بۇزىنە گريما، نەيوىستبۇو دنيا شەرمەزار كات بۆيە پىيى دەلى:

- من پىير بۇوم و وەرە بەكەيەن خۇت لە شاردا بگەوزە.

دنيا مندال بۇو، دەنا بەرە دەستى شارى دەخوپىندەو دەيزانى ئىيەنە چەقلى دنيا نىيەنە و دەبىن و يېرەن بىن، بەرە دەستى كەس ھەيتىندەي بەرە دەستى شارى ئېيەنە بىن نەھىيەنە نىيەنە.

من لەو گەشتە نەگەرپامەوە و يادگار و دنیاي ئەو گەشتەم بۆنە گەيشتەوە ئەو دىويۇ تاولى زىنە قەرەج، وەختىكى دنيا سەرى لەو تاولە دەرھىنە و منى لەو رەنگانە دەركىيەشا، دەكرا من كەتىيەكە تاودەمى و بېرىم و شار بۆ و يېرەن بۇون جىھەيلەم، ئەو كچە قەيرەمى فەرسەش كەمى بىد، ئەو قەيرەيە كە تازە رەنگەكانى فرباى ناكەون، ئەو فەرسەش شتىك نىيەنە لە من ون بىن، گولەكانى بانگم دەكەن و ئاواي ناو رەنگەكانى بۆم دەبرىسىكىنەوە.

شار بۆتە تۆپىك لەنیيۇ ھەوا دا لەھەر ساتىكىدا بللىكى بەر شاخىك دەكمۇئ و دەتەقىيەتەوە، ئەو كەتىيە لەو تۆپە دېنەمە دەرى و با نەبىتە تۆز، ئەو دوکان و ئاپارتاچان و مەيدان و بازار و گەراجانە خەلکى كۆكەر دېۋە و كەر دېۋەنە شارى ئەوە بەسەرىيە كەدا دەرمىن و خەلکە كەش بلاۋەدەن و جىيەگايەك نامىيەن كۆيانىكا تەوە، ھېزىتىكى لە و يېرەن كەر تۇونتىر، ھېزىتىكى نەناسراو نادىيار قامچى لە ملى خەلکە كە دەدا و راپىتچى دەكردن و شار و ناوا و نازناواي لىيەستانىنەوە، ئەو رۆزەي دنيا سەرى لە تاولى زىنە قەرەج دەرھىنە و من لەنیيۇ رەنگى گولەكانى مەست بىبۇم، بەنیيۇ رەنگى گولىكىدا چۈرمە نىيۇ ژۇورى چەلەم، ئەو رۆزە دنيا بەخۇزى و سەرىتىكى پەر عەقل و لاقى پتە و ھەيکەللى بەھەيەتى ھاتە نىيۇ شار و جارى ئەۋەيدا كە ئىتە ناۋەندى دنیا يە و دەبىن ھەممۇ بېتىنە و ئىيەرە و ناواي منى وەك ئەو سەرسەربانە بىد كە گوارەي داكىيان دەدەن و دەيدەن بەسۈزانىيەك ماچىكىيان داتى يان لا رانىكىيان پېشاندات، من ئەو رۆزە زانىم دنيا چەند بىن وەفايە، چونكە پېش ئەوهى سەر لەو تاولە بېتىتە دەرى، دەستەكانى كوشىيم و گوتى:

- سوپاس كورى گەنج بەو ھەناسە گەرمانە توق نەبا، ھەرگىز خەبەرم نەدەبۇوه.

من گوتى:

- دەزانىم لەودىيۇ تاولەكە رووېكەت نىيەنە لەگەللى بەرىم، بەلام ئەوانە ھەناسىدى من نەبوون خەبەر يان كەرىدەمە، ھەناسىدى خەنە بۇون.

دنيا سى و نۆژۈرۈ پېئىه بەبى ئەوهى نەھىيىيان تىيدابىن، سى و نۆژۈرۈ ئاوالا، جوانلىرىن ژۇرۇرۇ دنيا ژۇرۇرۇ فاھىشىمە، قوشىمە تىرين ژۇرۇرۇ دنيا ژۇرۇرۇ شەرابە، پىر حىكىمە تىرين ژۇرۇرۇ دنيا ژۇرۇرۇ عەقل و زانستە، توتوبىئە كانى ئەو ژۇرۇرە بىن جىاوازى دەرسە كانىيان بەپىاوە خۇيىدەوار و دنيا دىدەكان دەلپىن.

لەوهەتە دنيا ھەيە ئەو توتوبىيان ئەو دەرسانە دەلپىنە و پىاوە بەھۆشە كان ئەزىزىريان دەكەن، كەچى شارە كان هەر دەتكەن و پىگاكان هەر كويىرە بەنە و خوپىن ھەر دەپىزى و زىن ھەر تالان دەكىرى، دنيا بەخۇرۇ ژۇرۇرىتىكى پىر لە شەرابە و بەنىپۇ شار دادى و پىن لە سنگ و تەھۋىلى شار دەنلى و ناز و منه تيان بەسەردا دەكتات و شووشە شەرابى مل بارىك و رەنگاوارەنگ ھەلددەپىزى و ھاور دەكتات.

- دەورەن بخۇنۇوه، ھىتىدەم عەقل دانى گىز بۇون، مىشكەتان ساف كەن.
ئەو شووشە رەنگاوارەنگانە بەجۆرىك كەوتىنە دەست مىرمەندال و گەنج و پىاوي مەعقولە و ئىدى نەدەكرا بۆزۇرۇ عەقللىيان بەپىنە و، پىاوە بەدەماگە كان ھىتىدەيان لەو شووشە رەنگىيانە بەتالى كرد، سەريان سوووك بۇو، دەستتىيان كرد بەگىرانە و ھىكايەتە بىن سەروبىن و بىن حىكىمەتە كانىيان، ئەو شەرابە لەگەل ھەمو خراپە كانىيشى، دەرگائى ژۇرى نەھىيىيە كانى ئەمەن بەنە دەكردە و كلىلىتىك پىسوپىست نەبۇو بۇ كردنە و ھىيان، واڭرا بۇونە و شەراب و ھىكايەتە كۆنە كانى تەممەن يان وەك يەك و لەيەك دەم لىيدەرپىز، شەرابىيان تىكەل گۆرانى و نازى كچە كانىيان كرد و لەنپۇ تاق و شووشە بەندى مالە كانىيان دانا.

دنيا لەو سى و نۆژۈرۈ ھەلپىزاردبوو، ژۇرۇرۇ شەرابى لە ھەمووان زىيات خۆشە دەپىست، دنيا ژۇرۇرە كانى خۆزى يە كە يە كە ھەلددەر شتە نېپۇ شار و خەلکى پى سەرسام دەكىرن، ژۇرۇرە كانى دنيا زۆر بۇون و فىيل و داوى يەك ژۇرۇرى بەس بۇو بۆئەوهى شار ئاوا دان كاتنە و مەردو مە كان رازى كات.

شارى ئىيمە وەك ئاوا سادەيە، پىياوه كانى دەنپىتن و ژنە كانى ھەمىشە دەگىن و كچە كانى تا پېيىان بىكىرى لە نائومىيە دەتىرىقىنە و، بەلام كورە گىلە كانى ئەو سادەيە نابىين و وەك شىيت بەنېپۇ كۆلان و جادە كانىدا دەگەرپىن تا پۇوزى كچىك يان نېگا كە كە ج بېيىن. دنيا ئەگەر لە ھېلە كانى دەستتىشى نەگە بېبا دەبۇو لە خۆلى ئەو شارە روانىيَا و بېزانىيَا گللى ئەو شارە يەكدى ناگىرى و مېزۇو يە كى بۇ دروست ناكرى بنووسرىتە وە.

من پېيىش ئەوهى دنيا بېيىن شەرم لى دەكىرە و لېتى دەتسام، دەمزانى چاوهە كانى ھېتىنە بەپىچ و فراوانى، دلى ھېتىنە پىر كەلە كە، بەبىن قىسە و دەنگ ھەمو نەھىيىيە كانى كەشف دەكتات و وەك تەماشاي شووشە لامپا يە كى تەنك كات كەشەم دەكتات و هيچم نامىتىنە بەدەنلە و نە بەنەنە ژۇرۇرى جى بلېيم، ئەو رۆزدەش كە سى و نۆژۈرۈ پىر لەزەت و خۆشم دايە، ژۇرۇرى چلەمم بۇ خۆم ھەلپىزارد چاوى لە چاوهە كانى بېرى و گۇتى:

- بۇوازت لە سى و نۆژۈرۈ ھېتىنا بۇ من؟

- بۆئەوهى بەئازادى لە ژۇرۇرى چلەمدا بېمە بەرد.

دنيا دەستتى بۇ لاملى بىر و بەنېگا كى سەرسەرى و چەقۇكىيىشانە و بۆئى روانىيەم و گۇتى:

- تەممەن پىگاى دابام، يا ئەگەر بېتەنەن، سوپاس بۇ و تاولەدا چەقۇزەللىشىم، سى و نۆجار و بەسى و نۆچەقۇزى جىاواز و لەبرەدم ھەر سى و نۆژۈرۈدا سى و نۆجار سەرم دەبىرى.

من بىن ئەوهى تەماشاي كەم گۇتى:

- سوپاس بۇ تۇر و بۇ تەمنەن، سوپاس بۇ و تاولەدى تۇرى زۆل ناتوانى چەقۇزى تىيدا ھەللىكىشى.

سى و نۆژۈرۈم دا بەدەنلە و بەرەو چلەم تىپەریم، من ھەرگىز نەمۇيىستۇرۇ بۇ سى و نۆژۈرۈ، بۇ سى و نۆ درقا و بېيا و لەزەتە بگەرەتىمە و، دنيا سى و نۆ دەستتى ھەيە و دەتوانى چارەنۇوستان تاسى و نۆجار بگۇرى،

به لام ئە وەتا ئىستا دەپىن دنیا بارکات و ژۇورەكانى خۆى بېيچىتىمە، شار و يىران دەپىن و تەيرەكانى نېيو دەۋەنە كان دەپىن بېرۇن و پۇوش و پەلاشى بن سىنگى مىرىشكى كورك و مەمكىدان و سەتىانى سەر تەناف و رىستەي مالەكان دەپىن بەھەوا داچىن. تەيرەكان فېرى كۆچن و بالەكانى خۇيان دەدەنە دەم با، باران هەر لېرە دەبارى و با بەسەر شارى و يىراندا ھەلدىكەت و دنیا ژۇورەكانى خۆى ھەلدىگرى.

من دەپىن ئە و كتىبە بەرم و نەھىنى ئە و كتىبە نابىن بېتىه توز، نەھىنى ئە و كتىبە بەمن ناگىپەرىتىمە، ئە و كتىبە تاقانىيە و ھەۋىنى شار و دنیا يە، بىن ئە و كتىبە ئىشى شار پېكەوە نانۇسى و دنیا ژۇورەكانى بۆرېك ناخىرىتىمە، روانىمە كتىبە كە و چاودەكانى رەونەقى مندالىان تىيگەرایمە، ھەستىم كرد قامىكە بارىك و رەق و چەرمەنەكانى مەلا دەيانەوى بە لمبارى و بىن دەنگ بەرگەكە ھەلدىنەوە و بۆ چىركەيەك دەۋەستى و گۈيم لېيە دەلىنى:

- تۆدوا قوتايىمى، پەرەي ئە و كتىبە بەكەسىتكە لەتادارتىمە مردىنى سىتەھەم نەھىنى، تۆش دەپىن مردىنى سىتەھەم بىيىنى. بۆ خۇت كفم كە.

من دەپىن بېرۇم پېش ئە وەدى شار و دك ھېلىكەيەك بەدىوار دادرى، دەپىن لېرە نەمېتىن و ئە و كتىبەش لەگەل خۆم بەرم، ئە و مردىنى سىيەمەمى مەلا پېتىيەكانى گرتىم و پەنجەكانى قولل داوم، من لەمردىنى يەكەمى تۈقىم و هەناسەم گىرا، ئە و دەمەي گۆزەوبەكانى لە شىۋەيە بارىك و درېزەكانى كە شىۋەي گىرىي پەنجە گەورەي لەسەر ھەلتۇقى بۇو لە پەنا تاتە شۇرە نېيو پېتىيە كە كەوتىيون.

سەرم سورا و ھەمۇو ئە و پىاوه عفرىت و دەم و چاو مسانەى لە خەوى قولل بەخەبرىان دىنام و پېتىيە و دك ئاسىنەكانىيان لە پېتىيە ناسك و بىن خوين و دك كاغەزەكانى من دننا، دىن و ئىشىيان لەنېيۇ بەندەم ھەلدىستاند، ئە و پىاوه بىن هەناسە و دەست كوتكانەى، راياندەكوشىم و قىزيان رادەكىشام

و خەتىيەك من ئايىته دوور و درېزەكانى پشت مەلام دەكوتەوە، پېياندەگوت:

- بىرى، بىرى با فرمىسىكەكە كانت بۆت بىپارتىنەوە.

منىش لچم شۆر و خوار دەبۇو، فرمىسىكەكان ھەلدىرەن، لە و بەيانى سارداňانە و دك پېشكۆ دەكەوتىنە سەر ۋەرمەتم و دواتر دەخزىنە سەر دەستەكانىم كە لەسەر ناوكىم توند گەرتىيون. بەتىكەل و پېتكەللى دەمگوت:

- خوا... يە... داك و بابىم بۆ بىپارتىزى...

دواتر دەمگوت:

- خوايە... بابىم پشتى چاڭ بېتەوە...

- خوايە... برا بچۇوكەكەم گەورەكەي.

- خوايە... دەرچەم...

دواتر دەمگوت:

- خوايە لېيم خۆش بى.

من نەمەدەزانى ئە و شتاناھ چىن كردومن كە دەشى خوا لېيم خۆش بى لەسەر يان، ھەرگىز بەدايىم نە گەرتىو درۆددەكەي، تەماشاي مائى جىرانەكەمانى نە كردووه، دەرسەكانىشەم ھەمۇو نۇوسىيۇونەوە، يەكىن لە و دەموجاوه مسانە كە لە من حالى ببۇو، گوتى:

- كەرە، ئە و گوناھانەي كە جارى نە تىكىدوون.

من زۆر بەكول گەريام و گوتى:

- ھەرگىز نايانكەم.

يەكىكى دىيکەيان گوتى:

- ھەمۇوتان دەيىكەن

گوتى:

- بايزانم ئە و گوناھاھانە چىن.

گوتى:

لهو به یانیه سارد و پر تمومژ و غەمباردا تەنها فرمیسکە کام گەرم بۇون، تەنھا ئەوانیش بۇونە ھاپىئى و ھاودەمى سەردەمیکى درېتىم وەختىيک مەلا سەلامى دەدایەوە، ئەو پىباوه مسانە دەخزىنە نىتوکەلىنە دىوار و بن حەسیرەکان و جىگە لە من كەس نەيدەزانى چۆن خۆيان پەنا دەدەن و بەپەنجە وەك شۇۋۇزنىڭ كانىيەن ھەپەشەيان لى دەكىرىم و دەيانترساندەم.

دۇوەم جارى مردى مەلا لەھەمان رۆزدە، كە سەربازەکان بەخۆيان و تفەنگە قورس و ئەستىرە مەردووھەكاني سەرشانىان و ھەناسە تۈونىدەكانيانەوە ھاتتە ژۇورى مىزگەوت و مەلا سنگى گىتن و پايەشاندىن، ئەوان ئەو تۆزە توپىكىل و ھەستە ئىنسانىيە پېتىان مابۇ لېتىان ھەلرۇغا مەلايان وەبن پېتىان دا. دواتر مەلا بۇوە كورتە مارىك و چووە نىپو فەرىشىيکى لۇولىکراو، ئەو ماردى لەسەر سمت و كە فەلى كچە سەمايى كرد و رەنگەكانى فەرسەكە لەخۇرەللىسو، ئەو ماردى لە ھەمان جىيگاى گۆرەويەكانى، كاژەكە، كەتتىبوو.

جارىتكى دىكە دەست بۆكتىيەكە دەبەم، بەو نىازەي ھەللىگەرم و بېرۇم، خەتايدەك بەسەر شاردا دەكشى بۇنى شارى لى دەستىنېتىمە، خەتايدەك بەسەر شاردا دەكشى مەرقەكانى لى زەوت دەكات، خەتايدەك دېتە نىپو شار مىزگەوتەكانى دەكاتە خۆلەمېش و خانۇوھەكانى دەتەپىنى و كانىيەكانى دەكاتە چالى مەرگ، پېش ئەوەي دىنيا ژۇورەكانى بىدۇرىتى و بېتە مىرگى زەغەفران شارەكەم وېتىان دەبىن و ژۇورەكانى دىنيا پر تۆز دەبن. حىكىمەتەكانى دەبىنە ھېچ و مىزۇوى دەبېتە زىلەدان، چ خلودىك بۆ وېتىانە دەننووسىنى، من دەمۇيىت خلودى ئەو شارە ھەلگەرم، دەمزانى ئەو كتىيە نەيتىنېكە دەگىرەتتەوە ژيان دەلىتتەوە و تەلىسىمەكانى وېتىان بۇون دەشكىتىنى.

- فيئل و تەلەكە لە خوا.
گوتىم: نايىكم.
گوتى: دزى.
گوتىم: نايىكم.
گوتى: مالى ھەتىيو خواردن.
گوتىم: نايىكم.
گوتى:

- تەماشاكردى ئافەتى نامەحەرەم.
گوتىم: نايىكم... گوتى... گوتى...
گوتى:

- خوايە لە مەلا و پىباوه گەورەكان و زانا مەعقولەكان خۆشىبە.
ئەوان پېتەپىتەن و من گوتىم:
- خوايە لەو گۇناھانم خۆشىبە كە دەستى مۇبارەكت لەنېتىو چاوات نۇوسراوم.

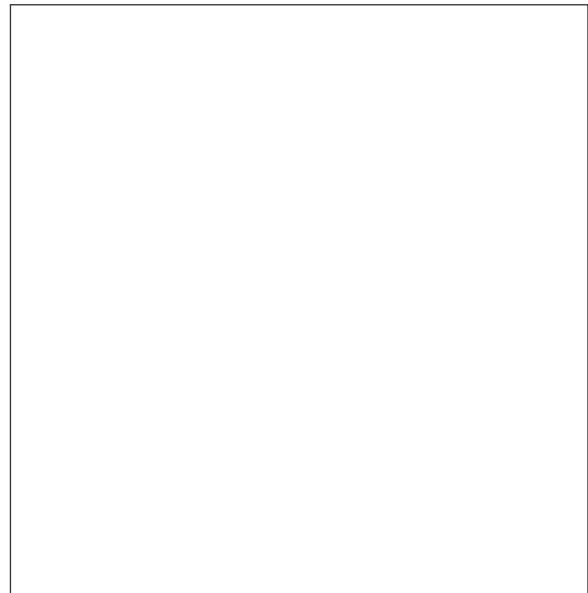
يەكى لە پىباوه پى مسەكان لېيم ھاتە پېش و ھەردوو پېتى خستە سەر پېتە چاوه بىن جوولە و بىن رەونەق و قولەكانى لە چاوم بېرى و گوتى:
- بلە گۇوم خوارد.

گوتى:
- گۇوم خوارد.
گوتى:

- بلە گۇوى سەگ
گوتى:

- بىگرييە... بىگرييە سەگىيەكى وەكى تو بچووک نازانى بەزمانى بېپارىتتەوە با فرمىسکەكانى بۆت بېپارىتتەوە.

پهناي شهستان

- هه رچی و توروته نه خشی به رده.
ئه و سور دبیته وه و من دلهیم.

- ئه و تا شاریکم پن گرنگ نییه ده سووتی، بهدوای کتیبه که هی توکه و توروم.

پهنجهی شههادهی را ده شینی و دنگی ناگاهه من و من دلهیم.

- به بی دنگی تیت ده گم، هاوار مه که، ده توانم هه مسوی بخوینمه وه، پهراویزه کانیشی.

ئه و دهیزانی خه می هه ره گهوردهم پهراویزه کانی کتیبه که هیه، روزگاره کانی شار به پاله وان و سه رسه رییه کانیه وه، به رودا و کاره ساته کانیه وه له و پهراویزانه نووسرا بیون. ئه و پهراویزانه ژیانی راسته قینه شاریون، ماله کان لیره تالان ده کران و جه رده کان لیره دارکاری ده کران، پیاوه گهوره کان له نیوئه و پهراویزانه دا میزیان ده رازانده و حاکم وه که ره قوش هله لد په پری، ئه و پهراویزانه له کتیبه که دریزتر بیون، من دیبووم مهلا به قله میتکی باریک ئه و حیکایه تانه زور بهور دی ده نووسیه وه، له گه ل نووسینه وهیان دنگی ده گوپری و چرچه کانی روومه تی قوپا و بین گوشتی قولتر ده بیون، پشتی کوماوی نه ویتر و ده ریه ریووتر ده هاته به رجاو، ده موبیست ئه و پهراویزانه سه دجار نه که هر بون خوم بون خله لکی شاره کهم بخوینمه وه، به تاییه تی میزان بیبا داخو مهلا ئاگای لهو پیاوه سه رئاسن و بین مسانه هه بیو که پیتیان له پیتیه کانم دهنا، ده مزانی مهلا نهیینی هه مسوی ئاغا و خانه مه عقوله کانی شاری نووسیووته وه، ده مزانی ئاوه هه مسوی ئه و کچانه تیدایه که لسهر و شهیه کی عهشق کوژران و ئه تک کروان.

مهلا پیاویک بیو چهند به رگ، چهندان که س بیو وهک به رگ به سه ریه کدا هله لکشا بیون، روزیک قله لمی دهستی ده دایه ئه و شوپشگیپه که تنهها من ده مزانی به رگی پینجه می مهلا بیو، ئه و مهلا شوپشگیپه هیند بعه ماس پاله وانه کانی نیو به فری به شه هید بیون دهدا، لا په ره کان حه ماس دهیگرتن و دله رزین، ئه و روزه دی یازده ته رمی وهک

كتیبه که هم تاودایه و پهنجه کانم له قوماشی سه ره برگه که هی دا ون بیون، تاقه که هی لسهری دانرا بیو له رزی و دهستی به هه لوه رین کرد، میرووه زه رده سمیل باریکه کان له نیو توز و خولدا بزر بیون، ئومی دیکیان نه ما بوئیم پر اتیریه تی به سه رجوبیان، خه يالله کانیان بون سوشین سرپنه وه و دارستانه کانی گهنجی سوشین و میرگه کانی تممه نی چیدی نابنے حیکایه ت و ئه و حیکایه ته کونانه یان بون تهواو نه کرا که تیمند اس چون نامه هی نیو تاجه که هی دیوه ته وه، میررووه کان چیدی خهون به وه وه نابین بالنده کانی با غی ته مه ن بکه و نه وه بالله فری، پهیکه ره ماسیه کانی جوگه له و شک بیووه کان بجولین و هه واي نیو باخ بکه و نه وه شنه.

سوشین دارستانی تممه ن و میرگی له زه تی له وختی هه ناسه دان نه دیت و به سه ره و شک بیونه وه و مرد نیاندا تی په پری، سوشین وختیک له با خی تممه نی خوی و هژوور که وت و دنگی گوله کان توابونه وه و درخته بلند و سه رکه ش و پر پهونه قه کانی گهنجی بین ئوه دی روزتیک هه ستی به گهنجی و جوانی خوی کرد بی شهق شهق بیوون، بیوونه کا.

ده بیو گوئ نه دمه مه میررووله کان، ئه وان له نیو توز غه رق بیون و منیش دهستم وهک به نیو گرده توزتیکدا بپوا، له خنه و ردتر، توزتیک لووتی گرم و من نه مزانی یان بقم نه کرا بکو خم، گویتم له کو خه مهلا بیو وهک له نیو قه ببر و خاک و خوله هاتبیته ده، کو خینیک بواری نه ددا بیته قسه، ده مزانی شتیک ده لیت و چهند دنگیکی پچر پچر به نیو کو خین و هه ناسه تووند کانیدا ده هاتنه ده و بھر دیواری گویتم ده که وتن، ده مدي مهلا ره نگی مور هه لگه راوه و به نیو هه ناسه به نیو گه رداوی توزدا تیده په پری و پهنجه دریز و باریکه کانی که نینوکه کانی هیندی پهنجه کانی دریز بیون، لیم را ده ده شتیکم پن بلتی، من و پیشی ده که وم و دلهیم:

- به لیتی. من دوا قوتابیتم.
بین ئوه دی لیتی تیبگه هاوار ده کات و من دلهیم:

گوليان هيئانيوه نېيو شار و له هەلەپىتەرىكە و فەرياندانە نېيو زىلىيک و بهنېوندى بازارياندا هينان، ئەو رۆزە جادەكان گۈلىتىز بۇون و دووكانەكان سوور ھەلگەران و خەملەكە زەرد، ئەو مەيتانە بەخۆيان و بىرىنى سەرسەنگ و گۆللەمى پىشە سەرپىان و جەركى سەد زاميانە و چۈونە نېيو پەراويزەكانى كتىبىي مەلاوه، تەنها من بەو بەرگەوە مەلام دىبو، وەختىيک ھەستى منى دىكەر، خىرا دەگۈرۈپ بەبەرگى يەكەمەيەوە كە بەرگى رەسىمى بۇو، دېيگۈت:

- ھەستە كورە... هەتا ساز دەبىم پىتلاوه كانم بۇ بەر دەرگا.

من لەگەل ئەو پىتلاوه زىستانيانە مەلا دۆستايەتىبىيە كۆنەم بۇو، نەمزانىبۇو پىتلاوەتكى لاستىك ھەيە بەو جوانىيە، پىتلاوى، پاتەيى، رەنگ قاودىيى، رۆزانى باران لىيوارەكانى و بىنكەيم زۆر جوان بەقاماڭ بارىكەكانم، كە دەتكوت بۇو كەلىنغانە كراون، بۇ دەشتىت و دەمبىردىن لە تاقىيەتكى تايىەتم دادەنان، ئەو پىتلاوانە مەلا چەندە لەناوپىرا شكل و شىپوھى پىيى مەلایان گرتىبۇو، لە دەرىيە ھەتىنە شىپوھى دەستەكانى منيان گرتىبۇو، وەك شۇوشەم بەدەستەوە بى پىتلاوه كانم لەبەر دەرگا دادەنان و بەدياريانەوە دادەنىشىتم، زىمارەيەم بۇو ھەنخشەكانى سەرىيم دەزانى، هەر پىتلاوهى دەكۈنى قەيتانيان تىيدابۇو، بەهەر دەر دەنغان بىست دانە كون، رۆزانى شەختە بۆم لە نزىك سۆيەوە دادەنان تا بەگەرمى لە پىتىيان كات، يادگار و مىتۈروو من لەگەل پىتلاوه كانى مەلا زۆر لە دۆستايەتىم لەگەل مەلا و ھاوريتىكانم زىاتە، گفتۈرگۈم لەگەل ئەو پىتلاوانە زۆر لە وانەكانم دوور و درېزىتەر و پېرەمىسەنلىق تەرىپەن، ئەو پلاواۋە بۇن و شكل و بەسماتى دەستى منيان ھەلەدەگرت وانەكان بەھىچ شىپوھىك شتىيەكى منيان ھەلەدەگرت، ئەگەر ئەو پىتلاوانە قەلەميان ھەبا دەيانتوانى ھەمۇو حەسرەت و فرمىسىك و ھەناسە تەنھاكانى منيان دەننوسىيەوە. جوانترىن ھەست و نەستىيش ئەوهىيە كە پىتلاوەتكى بىگىرەتىهەوە. وەختىيک مەلا بەدوغا دوور و درېزەكانى يان نۇوسىنەوەي پەراويزەكان دوا دەكەوت و منىش

ماندۇووی رۆژوگەرن، چاوم لەو پىتلاوانە دەپىرى، داخۇكەنگى مەلا دىت و لاقە پېزانىست و حىكىمەتەكانى تىيەللىكىشى و بىرات و منىش بەخۆم و كتىبەكەي مەلاوه لە تەننېشىتى بىرۇم، چاودەپۇانى بەدىيار پىتلاوه كەوە، لە ھەيوانى ئاوالاپى مىزگەوت، كاتىنە ھالاۋى خواردن و كوبىھ و ھەلەمى سەرپلاو و جىزەي ناو ساجى نەرم و شل وەك پەيامى زىيان و زىندىوپۇونوو دەگەيىشته بەر لۇوتىم. ئاۋ دەرپەتىيە ناو دەمم و سەرمەمايەك گەمارقى دەدام، دەمدى، ھەر ھەمۇو شارم دەدى لە دەورى مەنجەلە سەرى بەھەلەمەكەيان ورۇوكاون و پاروپەر گەورە گەورە لە دەميان دەئاخنۇن و پېتىدەكەن و لەنېيو دەم و بۇخار سەرىي يەكدى ناناسىنەوە، تەنها من و ئەو جۇوته پىتلاوه وەك دوو ھاۋپىي ھاوسۇز و تەنها چاودەپى بۇوين، ئەو پىتلاوانە نەبان ھەرگىز نەمەدەتوانى ھەرگىز نەمەدەتوانى ئەو ماوە دوور و درېزەنە چاودەپى بىم، ئەو پەراويزەنە لە چاودەپۇانى من نۇوسراون، ويقارى بەرگى پىنچەمە مەلا شتىيک نىيە، بەرگەي بىگى، شەھە قورسەكانى پىتشەرگە و شەلمەزانى شار و خوتىنى مندال و ژىنى گۈندەكان ھەمۇو لەو پەراويزەنە دا نۇوسراونەوە.

ئەوهى منى سەر شىپەت كەردىبۇو بەرگى دووھەكى مەلا بۇو، ئەو بەرگەي مەلا بەرگى ژىن بۇو، مەلا كە بەو بەرگە دەرەكەوت خەندەي دەبەشىيەوە و غەزەلە درېزەكانى نالى بەدەستكاري خۆبىيە دەننوسىيەوە، مەلا لەو بەرگەدا ناۋى ئەو ژىنانەي نۇوسىبىبۇو بەذى بۆئى دەھاتىنە پېتىپەرەنەنەن باخەكە و من ئەو كاتانە ناچار دەبۈوم خۆم بەتەماشاڭىرىنى مانگ و ژەماردىنى ئەستىپەرە بخالافىيەن. دارەمەيتەكان دەكەوتەنە بەرامبەر پەرەنەنەن باخەكە، ئەو دارەمەيتەنانە مۇقۇمۇقۇيان تىيەتكەوت، ئەو مەيتانەي رۆزىتىك چووبىنە ناۋى، سەرىيان لەناوپىان دېنادرەر لاقە بارىك و درېزىر و رۇوتەكانيان بەسەرپىاندا شۇرۇ دەكەرەتە، منىش وەك ئەوهى مەلەم بەسەدان زنجىر بەئاسمانەوە بەستىرايىتەوە نەمەدەسۈوراند، لە ترسى ئەو مەيتانە ھەمۇو جەستەم رېتك دەھات و بەپخەيەك دەكەوتە سەرىيەك و تىيەكەشكام.

- خيّابه.

بي پهروا ههولم دهدا ئهو پانه يه نهبينم، ئهوه پهناي حهياچونه، هه جاره و زنويك دهچووه بهر ئهو تيشكى ئهو پهناي يه رونوناك دهكرده، بى شهريمانه بانگيان دهكردم، منيش سوره لددهگرام، پيم سهير برو ئهو زنه گهورانه، كه من شهرم ليدهكردن، بق بانگي متدايلىكى باريك و بنىسى ودك من ددهن، روزئيكيان فهقييەكى له خوم با خوشتر پىي گوتمن:

- ئه توش بالق بعوی، ئهو هه موو زىپكە چييە بدرۇمه تتموه.

من له قسەكەي تىينەگە يشتم، ئهو گوتىي:

- شەيتانت پىن پىتكەنیووه؟

من ئهو پهنا شەيتانى و پر شەرمەم هاتھو ياد و لهو رقزەوە نەمتوانى ئهو پهناي يه لە خوم دورخەمەمۇ، يان تارىكى كەم، من له شىخ و سەيدە هەرە گەورەكانم بىستىبو كە ئهو پهناي يه هەرچەندە بتهۋى تارىكى كەي، يا لە خۆتى دورخەيەوە و وەددەرى نىيى، ئهو پهناي شەيتانە جارتىكى دىكە تارىك نايى و كەرتىكى دىكە مەحف ناكرىتىمۇ و لە ناودندى زىكىر و تەھلىلەي دابى و بەسەر تەحیاتەمۇ بگرى، مردووت لەبەر دەست بىي، ئهو پهناي شەيتانە چراي خۆزى پىن دەكات و بانگت دەكا، دەبات و خەجالەتى زکر و تەحیات و مردووت دەكا، ئهو پهناي يه هيىندە دۆزەخ منى ترساندبوو، نەك خۆزى ترسەكەي داگىرى كردىبۇوم، من شارتىك بۇوم بەجادە و كۆلان و مەرقۇنى و دوكانى شۇوشەبەندىيەوە ترسى ئهو پهناي و تیرانى كردىبۇوم، ترسى ئهو پهناي يه پاسەوانە كانى توقاندبووم، جادەكانى گرى دابۇوم و مەرقۇھە كانى دەست بەست كردىبۇوم، پاسەوانە كانى، سەرباز و ئىشىكىگە كانى چەكىييان پىينەما بۇو بەرگرى پىن لە خۆيان بكم، من ناتوانى باسى سەربازە كانى ئهو شارەتان بق بكم كە سەردەمېك، ئهو شارە من بۇوم، مەلا بىي ئهودى ئاگايلىنى بىي ئهو سەرباز و پاسەوانانە كوشت، مەلا لە تارىكىدا كوشتنى، كوشتنىك زىندۇو بۇونەوە ئەبى، من وەك شارتىك لە سەرباز و پاسەوانى وریا بەسەر جادە و كۆلاندا تىيدەپەپىم،

دەمزانى ئهو پهراویزانە بەخەتىكى وردىر و بارىكتىر نۇو سراونە وە، ئهو بەرگانى مەلا بەرگى شارېش بۇون، شار بەبەرگى رەسمىيە وە پىشوازى قايمىقام و بەرپەبەرە كانى دەكرد و بەبەرگى ويقار و ترس و نەھىنېيە وە خۆي پىشانى لادىي و هەزار و دەستكۈرتان دەدا و ئهو انىش بەتىس و شەرمە و دەھاتنە ناوى و پىتلاوى پىنەكراو و جلکى چىلکن و كۆزى خۆيان لە دەشتى دەشارداردە و جا بەچاۋىتكى پر سەرسامبۇون و دوودلىيە و دەيانپۇانىيە چراي سەد رەنگ و خانووی بقىيە كراو مەستى شار. بەلەكى رۇوتى كچە شارتىيەك چ ئاگرىتكى لەو لا دىيە بەستە زمانانە بەر دەدا، تەنها من دەزانم بەرگى دووهمى مەلاج بەرگىتكى پر خولق و تەر و بەئولفەت بۇو، نەمدەتوانى باوەر بكم ئهو رۇوخسارە بەرامبەر ئهو زنە تەر و داۋىن شۇرە و دەستاواه رۇوخسارى مەلايە، هەرچى خۆيىنى دنيا ھەي بەگۈزىم هەلددەگە رانە سەرى و مەلايان وەك سېيۇ سورە دەكردە، مەلا بەگوفتارىك دەدوا هيىند شىرىن و پر شەسوق و عاشقانە، نەمدەتوانى هەست بكم ئهو رۇوخسارە شىرىنە هەرەرمان رۇوخسارە بەردىنە كەي بەيانىيان ئايەتى دوور و درېزمان بق دەخويىتىتە وە، رۇوخسارى بەيانىيانى تىرى لى نەدەر قىيى و خەنجەر نەيدەپى، ئەگەر مەلا بەرگى دووهمىيە و وانەكانى پىن گوتىبام دەستى فەلەكى پىتگوتىبام ئەزىزەرم دەكرد، نەمدەزانى ئهو هەموو ئايەتە نەرم و پر سۆز و پەحمانە لە كۆئى دەردىنە، بە چ گوفتارىك ئايەتە پر لى خۆشىبۇونە كانى بق و زنانە دەخويىندە وە، ئهو وەختىك من دەمۇتىرا خۆميان لى بگرم كە ئهو كچ و زنانە دەھاتنە ژۇورە تايىھەتىيە كەي و بەو نىازى دەختە ون بۇوهكانىيان بق ئاشكرا كا.

شەھوقى رۇو و هەھەسى سەرچلى ئهو زنانە لە ناخم رۇددەچوون و پهنايەكىيان رۇونوناك دەكردە و من هەركىيەز نەمدەۋىتىرا تەماشاي ئهو پهنا رۇوناك بۇوهى ناخى خوم بكم و هەست دەكرد ئەۋى پەنای شەيتانە.

ھەستكەم دەكرد لەۋى شەتىيان بەپەلە و بەرۇوتى بانگم دەكات و چاوه پان و پر مانا و غەرهەزەكانى لە هەموو لەشم دەپىتى و دەلى:

هه تا ئەو پۇزىھى كچە كامىل و ئاغرەكەي شىيخ ودىيس بانگى كردم و گوتى:

- فەقى سوورە هەتا مالى مەلا لەگەلەم و وەرە.

منىش بەلۈوت بەرزى عالمىكەوه پېتىشى كەوتم، بەلام بۆنېتكى بىن وەسەف تىكەل بەپۇنى مېخەك و رىحانە لەگەلەم وەرەنگاۋىكىدا وەك لافاوېك بەر پاشتم دەكەھوت و نەرمى دەكەرمەوه، چەند ئەو بۆنە هيپەرىشى دىئنا من هيتنىدە هيپاواشتىر دەبۈرمەوه، ئەو بۆنې كچى كامىل بۇو كە منى گىېرىنى نىتو بۆنې مىزگەوت و پىتلاۋى مەلا نەمدەناسى و دىيگەرتىم.

دەمۈست ئەو رېڭايە نەپرى و من بىزانم ئەو بۆنە دەمگەيەنېتىه كوى.

نەمزانى سەرەتا چىيان باسکەرد، نەمزانى مەلا چۆن بەرگەكانى فېرى دا و بەرگى ئىنى پوشى، لەو دىيو چىخى نىۋەندى حەوشەي گۇتىم لى بۇ مەلا دىيگۇت:

- ئاخىر نابىن، ئەو پەنایە ئەمرى خواي لەسەرە و دەپى ئاۋەدان بېتىمەدە.
نەفس كوشتىش قەتلە.

كچە وەك كۆخىتكى سوور بېت و دەم بىكاتەوه، يان ئاۋىك دەردا، ئاۋىك هەر دلىپەيەكى وەك كېرىستىل بىدرەشىتىمەوه، دىيگۇت:

- چۆن! ئەمە پەنای شەيتانە شەيتان لەۋى بانگم دەكا.

مەلا بەدەنگى زانايەكى هەو سىبازەوه گوتى:

- ئەدى! سەر زەوي مە ئاخىراوه بەشەيتان، دەپى ئەو شەيتانە دەستەمۇ كېرىن تا بىگىرىن.

- بېيان گىرن.

- تا بىيانبەستىنەوه.

كچە بەشەرمى كۆخىتكى، كە لەزەتى كچى كامىلى لى دەرى، وەك
هاشۇوھوشى هەناسە گوتى:

- قورىان هەر بچەمە ئەو پەنایە، ئەو شەيتانە پەلبەستم دەكەن،
پەلبەست.

دەگەل ئەو قسانە كچە لە ترسى شەيتانەكان نىيوه بوراوه كەوتىۋ سەر دەستى مەلا و مەلاش بەئولفەت و خۇشەویستى پىباو چاكىكەوه، گرتىبوو يەوه، تەنها بۆئەوهى ئەو كۆخەى لە شۇوشە ناسكەترە نەكەھوئ و نەشكەن، سەرى بەسەر سىنگىدا شۇرۇ كەرده و بانگى كەردى، هەناسە رېزايە سەر مەمكەكانى، ئەو مەمكەنانە وەك كۆخىتكى گەيۇو، ئەمە مەمكەنانە دەيانویست وەك خونچەيەك بىكىتىنەوه و شەق بەرەن، شەق بەرەن و بەپۇنىك كە تەنها لە دەمى ئەوانەوه دەرېزى دەنیا سەرخۇش كەن، مەلا بەزەوقى زانايەكى عاقلەمۇ، گوتى:

- هوشت بىن، ئەي بۆنې رىحانە هوشت بىن، من لە تەمەنلى، تۇنَا، مەنداڭلىر. كچە چاوى بەمەستى و خومارى عاشقىتكەوه، نىيوه كراوه راڭرىت...

مەلا بەردهام بۇو.

- لە تەمەنلى تۇنَا، مەنداڭلىر... شەيتانىك لە شىيەتى كەن، تەر، تەر وەك خەيار، زىنېتكى خزمى خۆم، ئەما جوان و زىرىف هاتۇو، نەمزانى چۆن هات، لەو پەنایەتى تۆلىتى تۆقىيى، من سەد هيتنىدە تۆ ترسام، لەو پەنایە دنکە شقارتىتەيەكى هيتنىدە مۇوهەكى قىزى خۇي بارىكى داگىرساند، گەنج بۇوم، تازە بالق دەبۇوم بەفۇویەك كۆزەندەمەوه...

كچە شىيخ ودىسى چاوىتكى خەوالىي ھەللىپى و بەدەنگىك پەلەزەت و زىيان، پەر عەشقىيەك بۆز و پەنایە گوتى:

- گۆزەندەتەوه!

مەلا گۆتىبىيەوه

- گەنج بۇوم، دواتر ھەر ئەنە توند و پەر لەگەل كچىتكى نامۇزام، لەو پەنایە پىيداپووه و مۇمەتكى ھەللىكىدبوو، كچەش وەك مۇمەكە دايىسا، مۇمەكەم لەدەستمدا پان كەرده، مۇمەكەم كۆزەندەوه

كچە بەچاوىتكى خومار و تەسلىم بۇونەوه گوتى:

- كۆزەندەتەوا!

- چی بکم، شهیتانه کانی ته و پهنا یاهی ئیمه ژن نین، پیاون، پیاوی
بەلەسە.

- مهلاش بهره‌نگ و دهنگیک که هرگیز ناتوانم به‌هیچی بچووینم، گوتنی:
 - لیتیان مهترسه.
 - و‌ححشین، ددهمخون.

ملا به لوتی زانایه که وه، گوته:
- نه ملوانکه سوره بگره. هر که ترسای له ملی که، من به خرم و
مؤمنیکه لو پهنا یه چاوه ریت ده کم. مهترسه، ئه وی پهنا منه، من
شهیانیکی روح سوکم نه کچی عهیار.

مهلا بزمانيك له هنگوين، هنگوينيک ئاگرى له سەر كرايىتەوه،
گۇته:

- کهنج بیووم، ئەو ژنە پېرى جنسە بىدرەوە كچى دىتىا و لە پېشىياندۇوە چىراي
ھەللىدە كرد، منىش بىردم تىيىدە گىرتىن و چراكىم ورد و خاش دەكىرد و
دەمكۈزۈاندۇوە. كچى شىيخ وەيس بەچاوتىكى خومار و پېرى شەھەۋە تىدوھە گۇتى:

- ده تکوڑا ندنه وه !!

مهلا ديسانه و به زمانیک له راوی هنگوین، زهرد و هک ئاگر گوتی؛

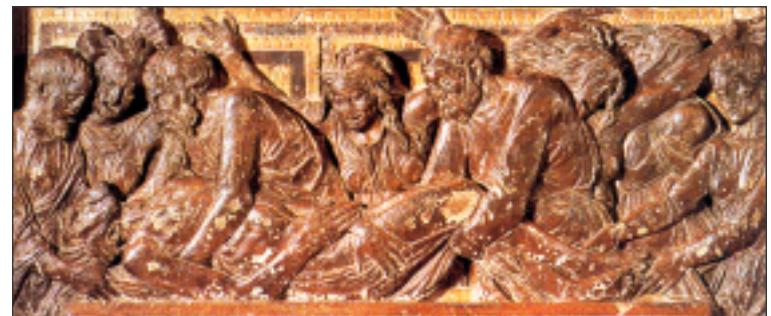
- گنهج بیووم، بهین چرایه کان، کچه کان دایسان، چرایه کان زیادیان کرد و چرای هیتنده گوره چاوم لمه ریان هله ندههات، دواتر شیت بیووم، شیت.

مهلا له کاتیکدا مموی سمیلی بهئاستهم و هسنگی کچه دهکه وت،
دهیگوته ود.

- شیت بوم... خهوم نه ماو له زیان و خیزان دوورکه و تمهوه و له شار ته ره بوم، و هختنی زور ماندو بوم له بن دار توویه ک خهوم لیکه و... ئه و ژنه سه ره سخته پهنا یه کی روونا کر دبزوه و نه مزانی پونا کیه که له کوتیوه ده زیتیه ئه و پهنا یه، چرانه بمو تا بیشکیتیم، موّم نه بمو تا پانی که مدهوه، شقارته نه بمو تا فروی لیکه م، دیتم هدر دوو مهمکی و دک دوو ئه ستیزه، و دک دوو رقّ داگیرساون، به همه مسو هیزم دهستم خسته سه ره بهو نیازه دیانکو زینه مدهوه و پانیانکه مدهوه، به لام ئه و دوو مهمکه و دک ئه و میوانه دی به هدشت که ناویان نازانین دهستیان پیشوازی کردم و له نیتو خزیاندا شادانید، - ئامدات بمه ئه و پهنا یه، - نه مزان ۱۱۱

کچه و هک مهستیک هنهناسهی ددا، مه مکه کانی و هک تؤیه له
شکوبه ک، یه سویان له دهسته، مه لا هه لدستاند.

مهلا چيدي قسيه نهده کرد و دنه کي نده هات، منيش له و ديو
چيغه که و، که قاميشه کانی سورک را بون، سه رم بهئه زنوم کرد بwoo،
چاوه کامن تووند نووقاند بون، له و باوه ردا نه بوم جاريکي ديکه
بکرينه وه. دواتر گويتم لى بوبو زنه به دنه کيکي عادتني، دهلى:

شکانی شووشه چراکان

هەر كەسى دىكە با گۆئى نەدەدا ئەو خورافاتە و تاوى دەدایە و دەرقىي، بەلام من لەو كاتەوەدى چوو بۇومە نىئۇ تاولى زىنە قەرەج و ويئىنى خۇم لەسەر ئەو تاولە دىيوو، لەو كاتەوەدى دەرگايى ژۇورى چلەمم كرددەوە و لە پشت هەر دارىيىك و لەو دىيو هەر كانىياوېتكى دەنگىيىك بانگى دەكىدم و رايدەگىرتەم.

من سەرتا دەبوو ئەو دەنگانە شەق كەم و بەنیسوياندا تىپپەرم، من بە حەۋىسى لەلى لقەدارىيەكەوە بەديار كانىيەكەوە دانىشتۇوم و حىكاياتى لەنۇلىنى خۆى و سەفەرە سەير و بى پەساپۇرەنەكانى بۆ گىتپامەوە. من بە حەۋىسى لەلى ھىلىكەيەكەوە دانىشتۇوم و گۈتىم بۆ حىكاياتى تەبىرىك گرتۇو، كە پىتلووەكانى ھىتنىدەي پىتلوو سەد پىرىزىن بەگنج بۇون، من بە سەبىرى بەردىكەوە گۈتىم لە حىكاياتى پىر شەوق و بەنرخى دنکە مروارى نىئۇ دەريا گرتۇوە، ئەو حىكاياتانە زۆر لە حىكاياتە كانى مۇق درىزتر بۇون، زۆر جىاوازلىر و پې حىكىمەتلىرى بۇون، دواى ئەوە نەدەكرا لە جىريوە چۆلەكەيەك تىنەگەم، دواى ئەوە نەدەكرا لە ورشە و وەرىنى گەلاڭان تىنەگەم، من لە ھەمسو ئەو شستانە گەيشتىم تەنها لەو نەگەيشتىم كە لە

ھەرام پرسى:

- بۆ دىتىيە ناخەمەوە؟

ئەو زۆر منه تبارانە گوتى:

- بۆ ئەوەي بىرى.

من پىش ئەوەي بىتە ناخەمەوە پىتمەگۇتىبۇو:

- بۆ دەپت بىرىم؟

ئىستا ئەو پىرسىارەم پىن گەنگ نەماوە چونكە دەشى بۆ ئەوە بىرىم تا ئەو كتىيە ئازادكەم، جارىيىك مەلا پىتى گوتى:

- «ئەگەر چاوهكانت اىتكەوت ئەو كتىيە بەرنەدەي و نەيەختە خوار».

دوااتر گوتى:

- ئەگەر دنيات بەدەستىتىكەوە بۇ ئەو كتىيەدەش بەدەستە كەدى دىكەوە، كە

كچە هەستا و بەلامدا تىپپەرى و تەماشايەكى كردم و واى زانى نۇوستۇوم، دواى كەھوتىم و بۇنەكە نەدەھاتە پېش و دوور دەكەوتەوە، هەر ئەو رۆزە ئەو شارە كە سەرەدەمانىيىك پې ئازايىھەنى بەرگرى بۇو، ئەو شارە كە من بۇوم، هەموو سەربىاز و پاسەوانە كانى تەسلىم بۇون و پەنايەك ئاودەدان بۇوەكە كە پنای شەيتان بۇو، بەكۆتاىيى تەمەنىش تارىك نايتىتەوە.

دنىا تىيك دەچىيت و گولەكان هەلّدەوەرن، وەرزەكان دەگۈرېن و بالىندەكان كۆچ دەكەن، دلەكان دەپوكىيەنەوە و چاوهەكان كۆپىر دەبن، تەنھا و تەنھا ئەو پەنايە تارىك نابىت و تەواو نابىت. دنىا بەخۇى و سى و نۇق ژۇورەكەي و، شار بەخۇى و سىحىر و فىتلەكانى و مەرق بەخۇى و عەقل و لۇوبەر زىيەوە، هەر ھەمسويان بەبىن ئەو پەنايە تارىك و نوتەكىن، وېران و بىت پەونەق و مەدون.

دەمىزانى سېرىي ئەو پەنايە لەو پەراوايىزانە دايى، دەمىزانى چراى ئەو پەنايە ئەو پەراوايىزانە ئاودەدان كردىتەوە، دەمىسىت ئەو پەراوايىزانە، ئەو ھەمسو رېستانە لە بن دىيەكانى كتىيەكە نۇوسى بۇونى كۆ كەمەوە و سەرلەبەر يان بەنۇوسىمەوە و پې بەھاتىرىن كتىيە لە دەنیادا چاپ بىكم. بەو كتىيە دەبە گەورەتىرىن ساھىرى كتىيە، دەست بەدەست دەگەرىتىت و دەبىتە ئەو كتىيە كە سەدان حىكاياتەخوان بىيگىرەنەوە، هەزاران حىكاياتى تىيدايە و ھەر حىكاياتە ئەسەتىكى دەۋى تەواوى كات، دەبىن ئەو كتىيە ھىتنىدە سەرزمىرى دنىا چاپكىرى تا ھەركەسە حىكاياتى خۆى تەواو كات و پەراوايىزەكانى پې كاتەوە.

من بەپەلە بۇوم زۇو دەست دەمە كتىيەكە و بىبىم، چىم لە شارىك داوه كە ھەر توپىلە قورىيىكە، با كتىيەكە بەرم كە شەۋقى دنىايە. توپى سەر كتىيەكە نىشتىبۇرە، دەكرا بىن سىن و دوو پەلامارى دەم و بېرۇم، دەنگىيىك لە ناخى كتىيەكەوە گوتى:

- دەپت مردىنى سىيەم بېبىنى ئەزىزەنلىق، گويت لە ھەناسەم نىبىيە.

ماندوویووی دهشتن دنیا بهردیتهوه، با سهده پارچه بیت، بدلام نهکهی ئهو
كتیبیه بهردی.

من گوتمن:

- ئەگەر دنیا تېكبچى، ئىمەج كارهين.

ئەو گوتى:

- دنیا تېكبچى بەو كتیبیه ئاودان دەكريتىهوه، بدلام ئەو كتیبیه بچى،
دنیا تازە كتیبیکى واي پىن نانوسرىتىهوه.

بەپىن ئەوهى بىتوانم تەماشايىكم كتىبەكەم دەستم دايە و هەلمگرت، بۆ
خارىك وەك دوكەل و تەم دەوري گرتم و هەناسەم تەنگ بۇو، لە
پلىكانە كان ھاتە خوارى، بەلای ئەو پايىھى مەلا لە شىيەھى مارىكىدا لەوئى
وشك بۇوه، تىپەپىم، گەيشىتمە حەوشەمى مزگەوت و گەنجەكان كە
بەدىوارەكەوه گولله باران كرابوون، كەوتبوون. ھەريكەيان وينەيەكى سرىالى
لەسەر دىوارەكەى دواي خۆى بەخوبىن دروستكىدبوو، من ئەو گەنجانەم
ناسىيەوه و شەرمەزارى ئەوه بۇوم كە دەرفەتى ئەوەم نىيە بۆيان بىگىم و
بىيانلاۋىتىنمەوه، ئەو گەنجانە زۆر بەپىن وازى و بىن ھومىدانە لە شوينىكىيان
دەروانى، ئەوهيان لەپىر چۈبۈوه كە گولله باران كراون، ئەوان، بەخوتىنى
خۆيان، دەيانويسىت شار خاپۇور نەپىن و زۇورەكانى و سىحرەكانى نە
تەقىنېتىنەوه، دەشتى ئەو گەنجانەش وەك من زانىبىتىيان كە شار بىن وەفایە
و كۆلان و جادەكانى ھەركىز بىرى ئەو گەنجانە ناكەنەوه كە ھەممۇ ژيانى
خۆيان بەرۋەكەنانى ئەو بەخشىيە، دەتسام پىيم بىكەويتە نىيە
يادگارەكانىانەوه و خۆم پىن رېڭار نەكى.

لەناكاو يەكى لەو ژنانەي بىن پەروا لە خۆى دەدا بەدوو چاوى سوورەوه
سنگى گرتم و گوتى:

- ئەى برای تەنگانە. ئەوه براادرەكانە لە خوتىنى خۆياندا كەوتون، بۆ
كوى ھەلدىتى؟

ھەستم دەكەد كتىبىه كە وەك كىيۆيىك بەدەستى راستىمهوه بەستراوه تەمۇه،

لە بن كراسەكەمەوه مىرورو لە بەردو سەر دەكشىن، پۇوم لە ژنەكە كە كرد و كە
دايىكى نىزىكتىرين ھاوارىتىم بۇو، كە ئېستتا بەدوو چاوى بەتال ئەماشام
دەكەت، گوتمن:

- دايە خان وا بىزانە منىش كۇۋراوم.

يەكىتكى دىكەيان لاقى گەرتبۇوم و پايدەكىيشارام، گوتى:

- ئەوه نىيەھى زىندۇووی، بىريا توپاى لە جىياتى ئەوان.

ھەستم كرد ئەو گەنجانە لەوئى كەوتبوون، چاوابيان نەرمەتىر و پۇويان
سارىدتر دەپوان، زۆر بەپىن وازى گۆتىيان بۆ قىسەكانى من پاگەرتبۇو، منىش
كە چاوم ھەر لەسەر ئەوان بۇو بەزىنەكانى گوت:

- پەلەم لىت مەكەن خوتىنى منىش شلەو بەنۇوكە چەقۇيەك دەرىشىتە سەر
زۇوى.

بەرەو دەرگايى دەرەوه تىپەپىم و گۆتىم لىت بۇو، ئەو ژنە پەشپۇشە،
دايىكى ھاوارى ھەرە نىزىكەكەم بۇو، دەلى:

- دەرىشى، دواي ئەوهى ھېتىنەدى پېرە سەدەيەك دەۋى.

وەختى ئەوەم نەبۇو ئاوار لە ھېچ شتىك بەدەمەوه، خوتىنى چەند گەنجىن
دنیا بەمن كۆپر ناكاتەوه، دەمدى شار وەكەنەتلىكەيەكى نىيۇھەوا ھەلدىراوه
و لەھەر دەقەيەك بەشاھىيەك دەكەويت. پېش ئەوهى زرمەمى لىت بىت دەبىن
بېرۇم و ھەۋىتىنى دنیا لەگەل خۆم بەرم، ئەو ژنانە منيان باش دەناسى و
بەچاوه درەوشەكانىيان ھەممۇ پېست و لەشيان كون دەكرىم، ئەو
ژنانەي سەرەدمىيەكى زۆر ئامۇزگارىيان دەكرىم و لەو خراپانە دووريان
دەخستىمەوه كە خۆيان پېياندا تىپەپىرى بۇون، من شانا زىم بەھەوه دەكەد كە
بۇومە جىيگايى باسى ئەوان و بەقسەم دەكرىن و دەستە قەلە و
بەگەنجەكانىيان ماق دەكرىن و بۆيان دەنوشتامەوه، دواتر گۆتىم لىت دەبۇو
دەيانگوت.

- بەخوا كەره.

كچەكانىيان كە منيان چاتر دەناسى پېتەكەنین و دەيانگوت:

دیوارهوه پىتى گوتىم:

- هەر بىتمەو واتىگىرم دەكەمەو بىسۇتىقى.

دەبۈو ئىپارەيەكى درەنگ بىگەمە تاولى قەرەجان، زۇو شەو بەسەر شاردا كشا و چرايىك نەمابۇو بىسۇتىقى، بەلام بۆنى كلىك منى بەوان دەناساند. من بەو بۆنەوە شارم بەجىتىيەشت و هەر ئەو بۆنەش بۇوه يادگارم.

قسەيەك نەمابۇو بىكىن، ئەو ژنانەش دەيانزانى شار وەك شۇوشەي دەم با دەبىن ھەلا ھەلابىن، ھەستم كرد لە دوامەوە دىن و كورەكانيان بەو مېشە شىن و زەرد و قورسانە سپارادون كە دەبنە دوا زىرووحى ئەو شارە، ئەو تۆز و بوخارەي لە وەختى تاودانى كىتىبەكە رېڭايە نىتو مېحرابەكە خەرىك بۇو ھەمسو مىزگەوەتكەي دەتەنلى، ئەو شارە زەبەلاحەي مەرقەكاني لەرەودا بۇون، ئەو شارە پېر ئولفەت و ھەناسە بەجىيماوانە، ئەو شارە پېرھەرا و ژنانىيە، ئىستا شتىكى نەبۇو مالەكان پىتىكەوە بەستى، شتىكى نەبۇو جادەكان پىتىكەوە ئاشنا كا، گەرەكەكان بەكتەمەوە ھاۋى، شار بىن رايەلى مەرقۇش دەرما، شار دوای ئەمە مەرقەكاني كۆچىيان كەردىبوو، لە توپكلى ئەو ھەنار و پىرتەقالانە دەچۈو تازە فېتىدابىن.

ژنانەكان دوام دەكەوتەن و تارمايى كورە كۆزراوەكانيان لە دواوه بانگىيان دەكىرن. ھالا و تۆز و بوخارى نىتو مىزگەوت لە حەوشەي مىزگەوە سەرى و دەدرىنا بۇو، بۆنى شارى چۈلى دەكىر، مەردن، بىن ئەمە شتىكى لە چاواندا بخويىندىرىتىمە، گەنچە كۆزراوەكاني حەوشەي مىزگەوتى بەجىتىيەشت و لەگەل بوخار و ھالا و ھاتە دەر، بۆنى شارى چۈلىان دەكىر، تۆزىكى پەش وەك تۆزى مەردوو ورده گەرەكەكاني شارى دەتەنېيەوە، پەنگەكاني شارى دادەپوشى، ئەو سەگ و پشىلانەي ھېنىدە بۆيان كرابۇو بۆنى مەرقىيان ھەلگەربۇو بىن ئەمە كەس كۆيىيان بەلاتى يان رېتىماييان بکات لە شار دوور دەكەوتەمەوە و كولانە و كۆختەكاني خۇيان بەجىتەھىتىت. ئەو سەگ و پشىلانەي لە كون و كەلەپەر و كەلاۋەكاني شار دەھاتنە دەرى و

- سادە و ساولىكىيە.

ئەو رېۋەھى جله جوانەكانم لەبەركەد و ھاتە بەرددەرگا و پىيم خستە سەر بەردىك تا قەيتانى پىتلاوه قاوهەيىيەكانم تۇوند كەم، تۆزى شار لە خۆم بىتەكىتىم و بچم وىتەھى خۆم لەسەر تاولى ژنە قەرەج بېسىم، هەر ئەو ژنانە وەك رەدە زەرددەوالە پىشىيان پىتىگەرم، قىسە نەرم و دايىكانە گوتىيان:

- تۆمىندالىكى. كورى خۆمانى. ئەو پىباوه عاقل و پېرىھەتەنە لە خۆت مەرەنجىتىم، بۆزىنە قەرەجى.

من پىتىكەن ئىيم گوتىم:

- دايىكانى ئازىزم، من تەنها دواى خەونىتىك كەوتۈم.

ئەو ژنە دەم گەرمانە بىن ئەمەدى ھېشىتىتىيان كچەكانيان بىتە بەر دەرگا و سلاۋىتىكم لى بىكەن، تەنها لە كونى دەرگاكانەوە تەماشاييان دەكردىن، گوتىيان:

- وەرە وە باوهشى خۆمان. تۆلەسەر سىنگى ئىيمە كەورە بۇوي ئەو خەونانە فەرىدە.

بەتىلەي چاو تەماشام كەردىن و پىتىكەن ئىيم و گوتىم:

- نەجارىتكەن دەندالىك شىرىي مەمكەكانتان دامى و نەجارىتكەن كەنجىتكەن ھېشىستان بىاغىم.

ئەوان ويتكەن تەفيان لېتكەرم و تۈورە بۇون گوتىيان:

- دەبرق... ئەي زۆلى حەرامزادە.

من تىپەپىم و گۈيم لە دەنگى شىكانى شۇوشە چراكان بۇو بەدەستى كچەكانەوە، گۈيم لە دەنگى پىتكەدانى پەنجەرەكاني بۇو، مشتومپى پىاوهكانم دەگەيشتە گۈى. بۆنى عەترىتكەن لە خۆم دابۇو كە بەتايبەتى لە كولوكى دار پىرتەقال دەرسەتكەرابۇو، كچەي دراواسىم پىش ئەمە بىگوازنەوە بەدزى لەسەر دیوارەوە دايىھە دەستىم، ئەو كچە لەوەتەي شۇوى كردىبوو بەچاوىتكى پې سۆز و ئولفەتەمەوە تەماشاي دەكردىم، جارىك لە درزى

بیت، دهمزانی ئەو کتیبە تەمەن دریز دەکات، ئەو بۇ كەسەئى كە پىش تەممەنى سى و سى سالى بىخۇنېتىدە، تەلىسىمى سى و سى ناشكىتىرى و كەنجى و كەمالىتىك نىيە لە دواى سى و سى. دەپنەنەچىن لاقەكانم لەو زنانە رېزگار كەم، پىستەيەكى ئەو كتیبە سەدھەينىدى لاقەكانم گۈنگە، بەلام بەبىن لاق بۇم ناگاتە چ جىتىيان، بەزىنەكانم گوتى:

- پىتىيەكانم بەرددەن، ئىتەه نازانىن چ خەتايدىك دەكەن.

ئەوان بەچاوه دەرىپەريودەكانييان و دەنگە فودراوەكانييان گوتىيان:

- كورەكانغان لەكەل شار نغۇرۇ بۇون.

شار وەك پانتايىيەك لە بۇخار و هەلەم و تۆز لەبەر چاوم غەرق دەبۇو، وەك قەلايەك لە مۆم بەسەرىيەكدا دەتەپى، من بە توانىي يەزدانەوە خۆم راگرتۇو، گوتى:

- سالەكانغان و شىكست و خۇشى و لمۇزەتكافان، تەممەنى نىتۇ كۆلان و پەنایەكاني شەيتانى بۇغافان، هەر ھەممۇمى لەكەل شار غەرق دەبىن.

زىنەكان ھەستانە سەر پىن و ھەمووييان دەستە درىز و وەك شەمشىرەكانييان لە يەك سات و بەيەك نەوا بەرەو شار درىزى كرد و ويىكىرا گوتىيان:

- ئەى شارى تەممەن ورىيائى دلەكانغان بەلەكەل خوت بىدن.

زىنەكانىيەن منى تاساند و ھەستىم كرد لەسەر لېوارى قەبرىك وەستاوىن، بەرەو لاي من ئاورپىان دايىەوە و گوتىيان:

- تۆئەي كورى ناسك، بەن شار و كورەكانى ئىيمە و ھەناسەكانى تەممەن چ لەو كتىبە دەكەي؟

وەك بەردەتكە دەم بىكاتەوە، وەك مردوویەك بىدوى، بەبىن دەنگى گوتى:

- نازانى ئەو كتىبە چ لە من دەكا.

ئاي ترسناكن ئەو مەرۋىقانە شارىكىيان لە دەس داوه، ئاي زەللىن ئەو مەردومانە كراونە ئەو دىبو شورە شارەكان، ئىيمە ھەمۇو دەمانزانى مندالىيمان و رېزە پەر نەھىننېيەكانغان لەكەل ئەو شارە رېچۈون، زەمەنەتىك

دواى تۆز و بۇنى مەرق دەكەوتىن، ئەوان نەياندەتوانى يادگارەكانى خۇبان لەكەل ئەو شارە بنووستىنەوە، هەتا چاو و نىڭگايان سىفەتى گىاندارى خۇبان پىسەو نەمابۇو، وەك نىڭا و چاوى پىساوە پېر و زىنە سەرەكان خەمەخۇرانە بەلام پەر فىتىل و عەيارانە لە دەرورىبەريان دەرۋانى. ئەگەر گلىتىيەكىان بىكىردا ھەر ئەو بۇ كەنندەتە چەند نەوهە لە شارە و لەنۇيو ئىنسانەكانىيەن ھەست و سۆزىك بەسەرىاندا نەگىريا و ھاوخەمەتىكىيان نەبۇو، ئەوانە دوا ئولۇفت و بۇنى مەرق بۇون لە شاردا ھەناسەيەيان دەدا.

ھالا و بۇخارى نىتۇ مىزگەوت بەسەر شاردا كشا، پەرددەيەكى تەلخ و چىلەكىن و ئەستۇور شارى دادەپوشى، ژنەكان پىتىكەوە زىنەكەيەكىيان لېدا و پىاوهەكان لە ناخووه قرقەيان هات و شakan. سەگەكان چاوابيان لە ئاستىيەك مۆلەق بۇو و دواى و درىن.

من دەمدى شار لە ئاستى خۇرى رۇدەچى و تەمتۈومان و هەلەم و تۆزىكىي نەفەس كۆز لەسەرى بلەند دەبىن. لە يەكەم ئاواردانەوەمدا بۆ شار ژنەكان خۇبان گەياندەوە من و بەموحىبەت و پەنادانەوە تووند لاقيان گىرمى، ھەستىم كرد لەكەل رېچۈونى شار چاوهەكانم رۇدەچىن و دوکەلېكىيان لىنى بلەند دەبىن، بەلام ناكىرى من تەسلىمىي رېمانى شارىتىك بىم و كتىبىيەك لەبىر كەم كە دەنیاى پىن پىتكەدەخەرىتىدە، قورسى كتىبە كە دەستىمى بۆ خوار راەدەكىشا و گەرمى دادىينا، من دەيان جار ئەو كتىبەم لەبن ھەنگەل ناوه و بىردوومەتەوە مالىيەرەنەنە قورس و ئىسىك بې نەبۇوە، دەتونام شتىك لە بابهەت و رىستەكانى ئەو كتىبە بىنۇسمەوە بەلام دەترىم بەوشە و گىرپانەوەي من سىحرەكەيان بەتال بىت و زمانەكەي تىكچىن. دەممەۋى ئەو كتىبە بىكەم بەمۇعجىرىيەكى كوردى، لە ھەمۇو دنياواھ خەلک بىتنە سەبىرى و ۋىيان و شارستانىيەتى خۇيانى لەسەر رېتكەخەنەوە، دەمزانى ئەو كتىبە مەجرياي ژيان دەگۆرىتىت.

بىرم لەوە دەكىردىوە لە شۇتىيەك خۆم پەنا دەم و بەكەمالى ئىسراجمەت بىخۇنېنەوە و ھەمۇو لمۇزەت و خۇشى و تىيەكەيەشتنەكانى تەنها بۇ خۆم

من دهمزاني ئەوانە هەموو سحرىيکن، ئەو ژنانە هيچيان لەو ژنه سىحرىازانە كەمتر نىيې لە زۇورى چىلم ھاتىنە پىتگام. ئەو ژنه سىحرىازانە بەزمانىيک دەدوان باوھر و توانا لەبەردەميان دەتلىسايەوە، شتىك نەدەما بەناوى زەن و قەناعەت، ئەو ژنانە ھەر بۆ خۇيان سىحرى ژن بۇون و هەموو خانە و دەمارەكانى پىياوهتى شارەزا بۇون، بەكەيەن خۇيان ئەو دەمارانە يان دەرددەكىشان يان گەمەيان پىن دەكردن، ئەوان بەمنيان گۇتبۇو:

- پىاو بىتىجگە لەو دەمارانە هيچى دىكە نىيې.

- بەبى ئەو دەمارانە پىاو داولىتكە بقۇه نابىن لووتى پىن بىرى. ئەو ژنانە لە پىتگايى زۇورى چىلم تۈوشىيان بۇوم هەموو دىنيايان بەتۆشەوە دەكردە هيلىكەيەك و لە باخەلىان دەنا. ھەر بەدوو قىسە و نىڭايەك كەدىياغە دلى چۆلەكەيەكى ھەوەل بەھار و لەسەر بەرەدەستيان دانام. بەرە دەستىك ھىندەي كەفەلى سەد ژن، پىاو گىرۇدە دەكت. من نالىيم وەك پالەموايىك وەك دلى ئەو چۆلەكە ترسنۇكانە لەنىتو دەستى ئەو ژنانە لەرزىم، جواناوى ژن تا قورىگەم ھات، سېتىك لەو جواناوه گەورەتە تەلىسىمى ئەو ژنانەي پىشىكاندم شەوقىيەك، ئەفسۇونىيک بۆ گەيشتن بەزۇورى چىلم منى لەو ژنانە ستاندەوە.

ئەوانە ژنى سىحر بۇون، بەلام ئەو ژنه رەشپۇشانە بەنيازىن مەردووم گەلى شارىتكەم لىن بەخەبەر بىتىن، فىتلى دىنيان. فىتلى دىنياش تەلىسىم نىيې بىشىكىتى، قەلا نىيې بىگرى. ھەستم كرد دىسانەوە دلى چۆلەكەيەكى ترسنۇكەم و خەرىكە لە بىن پىسى قورس و بىن رەحمىيان بتوپىمەوە. پىياوه كان وەك ھەناسەيان لىن ودرگىراپىتەوە رۇو لەو ژنانە دەكەن و سەد پرسىاريان لە چاوجەرەتى، ژنە كان دىسانەوە وەك زىركەيەك دەلىن:

- شارەكەتان نغۇ بۇ بەلام رۇوحى شارەكەتان ئەوه لەو كتىبە دايە.

ئەوان چاوابيان مۆلەقە و ژنە كان دەلىن:

- لەزەتى ژنەكانتان و بۆ نېرىنە خۇتان لەو كتىبە دايە.

ئەو ژنە شەيتانانە لە كوي بەو نەھىييانەيان زانى، ژن گەرای نەھىيە و

لەگەل ئەو شارە پېتچارايدە كە تەنها لە زەھنى ئىمەدا ماوه، زەھەنەتىك ھەتا جوگرافىيائى ئەو شارەش كە رېچووه لەبەر دەم دىنادا لە وەھمېك زىاتر نىيې و كۆلانەكانى مەندالىيمان و كانىيە بەرە نەقەكانى بەشەيتانى بۇونى خۆمان تىيدا دەشاردەوە، سەربانە پۆ خەوەنە كان و ھەۋاي پې نامەي دلگارى و نىگاي پۆ عەشقىتى ھەر ھەموو رېچوون. ئەگەر ئەوانەي نەبرىدا رەمانى شارىتكە ھەر ھېچ نەبۇو. ئەو مەرۆفە ۋۇوتانەي شارىيان لە دەست داوه دلىان بەو وەھمە خۆشە كە شارى تىيدا دەتى. ئەو مەرۆفانەي لە ھەموو دەمنى رۇونتن، لە ليوارى شارەكان و كەنارەكانى دىنيا كەم توون، ئەوان دەيانزانى ھەر كەسىك كە شارى مەندالى لە دەست دا تازە شارىتكە نابىتە مالى و كۆلانىتكە نابىتە خوليا و پەناي.

تازە مەندا الله كانىشىيان تۇوشى كە تن و شەپەر و ھەرای بابىيان نابىن كە بەميئەندالى لە پەنَا و پەسيوان كەردىيانە.

من دور لەو سەرگەردا نىيەنە دەرۋىشىتم و دەمويىست ئەو كتىبە بگەيەنمە جىيگايەك بتوانم بىپارىزم و دواتر بىخۇينىمەوە، گۈيىم لىن بۇو ژنە رەشپۇشەكان بەرامبەر پىياوه بىندار و گەنجە تېكشىكا و سەرگەردا نەكان وەستابۇون و پېتىاندە گوتىن:

- دلىنابىن ئەو كتىبە نەھىيەنە شارى ئىتۇھى تىيدايدە.

- ھەموو راپردووتان لەو كتىبەدا زىندۇو دەبىتەوە.

- تەنها لەو كتىبەدا شارى خۇتان دەست دەكەۋىتەوە.

پىياوه كان وەك ئەسپى سەرسەپەت و سەرمەستى بىن لغاو تەماشىيەكىيان دەكەر، گەنجەكان بەھومەتكىي هيچچەدە پارچە شاكاوه كانى خۇيان دەخستەوە سەرىيەك، كچان بەبۇنى ئەو ھەوا پۆ عەشقەي لە دەستيان چوو بۇو گەشبوونەوە. سەگەكان بەحەسرەتى ئەو كۆلانە و كۆختانەي دەيان جارى تىيدا بەفال ھاتبۇون گۈزىنەوە. لاقيان بلنىد و مىزىتكىي چەور و خەستىيان بەگللى وشك داكرد.

ئەوان نەياندەزانى ژۇورى چلم هەزاران كەس بەدوايىدا دەگەرى و يەك كەس تاكە يەك كەس، كە سەد جار دەبىتە بەرد دەيکاتەوە، ئەوان نەياندەزانى گۈنى لە حىكايەتى ئەو ژۇورە بىگرن.

پىاويتكى كەتهى بازۆلە ئەستورور، كە سەرەدمىيىك مەجيئورى مىزگەوت بىوو، دواتر بىووه دەللى خانۇو، بەسەرمدا ھاوارى كرد و گوتى:

- ھەر تۆ نېبۈمى حىكايەتى سوشىنەت بۆ گەنجەكان دەگىتىرىيەوە، ھەي ھەرامزادە، بۆ ئەمەد، گەنجەكان دەركاكانى باخى تەمەن بىكەنەوە و كاولى كەن. ئىتمەش پسوا.
- ھەر تۆ نېبۈمى سوشىنەت ھەلدايە نىتو دوكەلى پىاويتكى بەرەنگ كوتراو.
- ھەر تۆ نېبۈمى ماينە بەفالەكانت و ئاگا هيئنا، تا گەنجەكان شەرمزاركەي.

زىيىتكى كامىل ھاوارى كرد و گوتى:

- با ھەر ئەو بۇ شەو تا بەيان لەگەل كچان دەتريقايەوە.
- گۈتم لى بۇ پىييانى دەگوت:
- ژيان جاريتك بەلاتاندا تىيدەپەرى، ھەممۇ مىۋەكانى تامىكەن.
- سىيەكانى بخۇن و لىيمۇكانى ھەللىمۇن.

بەچاوى خۆم دىيۇمە

- كچانى فير دەكىد بۇن و عەتر لە بن بال و سنگى خۇيان دەن و بىاندەنە بەر با.

ئەو كچەمى شەويىك بۆزىيىكى دابۇمىن كە لە كولۇكى دار پىرتەقال دروستكراپۇو، چەند ھەنگاوىتەتە پېشەوە و گوتى:

- من ئەو بۇ خوا دەلىم: «تەماشايمەكى زۆر عەيارانە كىردىم، زەرددەخەنە يەكى فيلىبازانەتى بەبالاى ھەلرۇانىم» گوتىيەوە:
- من ئەو بۇ خوا دەلىم، ئەو كورە لە كچان شەرم دەكا و لە زنان

دنىا بەبى ئەو گەرايە نەھىيىبە كى تىيدا نامىيىنەت بۆى بىشى. ئەو پىياوانە بە چ نەھىيىبە كى ئەو كتىيەپە رازىن. ھەمو دنیايان بەدەيە جىيگاى شارى نغۇرۇ بۇويان بۆ ناگىرتەوە. سەرەتا پىياوه كان زۆر گىيالانە و سەرەرقىيانە پىيىيان گوتى:

- تۆ شىيرى خيانەت خواردۇو، چ كەتنىكت لە بن سەرە؟
- بەچاوىتكى نەرم و پې سۆز بۆم ۋانىن و دەنگم لى نەھات، ئەوان گوتىيان:
- تۆ، كە ھەممۇمانت بەشەوى ژنە قەرەجىك گۆرىيەوە، چ وا پىرۇزى كردى؟

ھەناسەيەكم بۇ شەو و سەد بۆزۇورى چلم و حەسرەتىيىكم بۆ ئەوان ھەللىكىشا و ئەوان گوتىيان:

- چ ھەيلەكەيەكى پې نەھىيى و چ ڇىانىتكى پې شەرمەت ھەيە!

من دەمۈيىست تەنها كتىيەكە بېپارتىزم، دەمزانى ئەو رەشكە خەلکە نەھىيىنە كتىيەپە تىنالاگەن و لە سېحرى زمان و وشە و پرووحى حالتى نابىن. كتىيەپە كەم بەخۆمەوە نۇوساندېپۇو، بەحىرسەوە دەمۈيىست لييان دووركەومەوە، ئەوان ھاواريان دەكىد:

- بۆئىمە نازانىن شارت بە چ خەفتەتىكەوە كوشت، ھەى ناپەسەن.
- نەمتوانى بىر لەو فەرسە نەكەمەوە كە گولەكانى وەك لەسەر ئاوبىن دەجووللان. من نەمتوانى پېيان بلىيەم كە ئەو ژنە سەد ھېننەدە ئەوان و ھەزار ھېننەدە شار بەوهفایە. من نەمتوانى ئەوەيان بېبىر بەھېنەمەوە چۈن يەكە يەكە ئەو پىياوه سەمىيەل بابىرانە بەسەر پىلاۋە كاغدا كەوتىن بۆئەۋى ئەو شەوەيان بەدهمى، يان بەشىك لە حىكايەتى ئەو شەوەيان بەدهمى. بىن ئەوەي عەقلى ئەوەيان ھەبى ئان بىان كە قەددەرى ئەو شەوە من دابەشم نەكىدووە. بىن ئەوەي بىان كە خەونى ئەو ژنە بەكەس ناكىپدرى. ھاواريان كردى:

- سى و نۇزۇورت بەجىتەپەشت و دواى رەنگى مۆرى ئاۋىتكى جادۇپاڭ كەوتى.

دهترسى، بىسىد حال هتا شووشە بۆزىتكىم دايىه، ئاخرنە دەكرا له شار بچىتىه دەر و بۇنى كولوكى لە نيا.

بەلىيىنى كۆنلى ئەو كچەم بىر كەوتەوە، كە هيئىندەم گەرم كاتەوە بىسۋۆتىم،
ھەستم كرد سەرمامە و لەپەر خۆمەوە گوتەم:
- بىريا، بىسۋۆتابام.

كچە به تورەبۈونىكى بىر وەفاوه گوتى:
- ھەر دەسۋۆتىيى، ئەمما لە دۆزەخدا.

ھەستم كرد جاريىكى دىكە ئەو كچە خەربىكە پىيىه كانم بە خەلکەوە
دەبەستىتەوە، لەنېئو ئەو رەشە خەلکەدا كەسىك ناتوانى ئەو كتىبە
ھەلگرى و كەسىك ناتوانى بىخۇنىتىتەوە، بۇيە بەپاپانەوە گوتەم:
- بىبورن ئەي پىاوه بىن گەرد و پاكەكان، ناتوانم لەنېئو ئىيەدا بىزىم،
سامان و زىن و شەرەفمەندىكەن بۆئىتە ئازايىتى و پىاوهتى بۆئىتە،
خۇشىوودى و بەھەشت و سەرفرازىيەكەن بۆئىتە، من دەرۆم و ھەممو
خيانەت و حەياچىرون و رىسوایيەكەن لەگەل خۆم دەبەم، من دەرۆم و ھەممو
بەزىن و شىكتىيەكەن لەگەل خۆم دەبەم، ھەممو بوغۇز و غەرەزەكەن دەبەم،
دۆزاخ بەھەممو تاوانەكائىيەوە لەگەل خۆم دەبەم و ئىتە لە بەھەشت و لە
عەشقدا بىزىن.

زىنە رەشپۆشەكەن لەپەر پىيم كەوتەن و گوتىيان:

- مەرۆ، ئەي گەنجى نەيىنى شار بەوانە بنىاد نانرىتەوە.
- مەرۆقى ئەي جادوباز، ئىتمە چىمان لە شەرەفمەندى و ئازايىتى داوه.
كچەكەن بەدەنگىكى بەئەمەكانە و دوو دللانە گوتىيان:
- مەرۆ ئەوانە پالەوانى سامان و ئازايىتى و پىاوهتىن، بەلام پىاوى
عەشق نىن.

- مەرۆ با كەسىك كەنەن كات و رەنگەكانمان لېك جىاڭاتەوە.
گەنجەكەن بىن ھومىيدانە گوتىيان:

- دەوەرە و با گۈئى لە حىيکايىتەكاني سوشىن بىگرىن.
- دەوەرە با دەرگاكانى باخى گەنجى بشكىنин.
- دەوەرە و ژىنەكىمان بۆ بىگىيەوە وەك خەنە.
- دەوەرە و حىيکايىتى چەلم ژۇورمان بۆ تەواو كە.

من ترسام و لەناو خۆمدا تىكشىكام، لەو پىاوه بىن رەحمانە ترسام، لە
ھەرپەشەكاني چاويان و زېبى دەستىيان ترسام، تىكشىكام بۇو ژنانە
تىكشىكام كەوتۇونە دەم لافاوى پىاوا، بۇو ژنانە رامام كەسىك نىيە
مالىيان بۇ دروست كاتەوە، كەسىك نىيە مالىيکىيان لە ئولفەت بۇ
پىكەوهەنى، بۇ ئەو كچانە گريام كەسىك نىيە بۇنيان ھەللىرى، بۇ ئەو
كچانە گريانم ھەممو خۆشىيەكانيان پىش ئەوهى بۇ خويان بىناسىن بە دەستى
نەشارەزا و تووندى توخمى نىتە مەحف دەبنەوە. بۇ ھەممو ئەو گەنجانە ِرام
كە دەرگاكانىيان بۇ ناڭىتەوە، تەمەننیان لەو دىيو ژيانەوە كەلە كە دەكەن.
بە قورىگ و دەنگى بەرازىكەوە پىيم گوتە:

- ئەوانە شاريان لە دەست دا، تازە نابىنەوە خاۋەنى ھېچ شارتىك.
- بە دەنگى نووساوى خەساوييەكەوە بە كچەكەن گوت:
- ئىتون بۇنەكان و ئىتون رەنگەكان و ئىتون رەنگە كريستالىيەكاني
شار، ئىتون پەيامى عەشق.

پووم لە گەنجەكەن كرد و گوتە:

- هەتا دەرگاكانى باخى گەنجى نەكەنەوە، هەتا ئەو باخانە نەبىن،
گولى ئەفسون نابىن و نازانن گۈئى لە سىھىرى ژۇورى چەلم بىگىن.
من سى و نۆزۇورم دايىه دنيا و دنيا بەو سى و نۆزۇورە مەرۇنى
ھەلگەلەتاند و ئادەمى ئىغرا كەد.

سى و نۆرپۇبارى سەھۇلۇم بېرى و بەسەر سى و نۆشاخى وەك ھەساندا
سەركەوتەم و سى و نۆدىيەم بەزاندىن و درېك و داللى سى و نۆبىيابانم
گىيرەكەد و سى و نۆمەتەلى سى و نۆپىاوى سى و نۆسەر و جادوبازم

زانی، سی و نوچار سنهنگ باران کرام و سی و نوچه لام گرت.
وختيک هه مسوو تهليسمه کانم شکاندن و مرؤفه به بردبووه کانم
زيندوکردنوه و هه مسوو فيله کانم زانی و تله کانم به تالکردنوه، چل
كلييان، دامي و گوتيان:
- چل ژور ليره هه يه، سی و نويان بکهوه و چلهه ميان واژ ليبينه
- سی و نوژور حه لالي خوتة و چلهه ميان حرام.
- ئامان! سه دئامان!! چلم ژور نه كه يهوده.
- چلهه ژور مردنه.

يه كه يه كه ژوره کانم كردنوه، ئه و هه مسوو هيوا و له زته بهندانه
ئازادکردن، نهينى ئه و ژورانه سه رساميان كردم، به لام سيحرىك نه بورو
مگرن. تنهها ژورى ژن، سيحرىك بورو له ناخمنا ته قيهوه و شاگه شكهى
كردم، تهليسمى ئه و ژوره ناشكى و تهواو نابى. به سهربدا تىپه پريم،
به بوركانى كهوه تىپه پريم، هه مسوو ئه و ژورانم دانه دنيا و گوتم:
با به سه زهويدا بلاوبنده، با بلاوبنده و پياوانى گنهنده خور تير بخون،
دهمزاني من تنهها ده تواني، سی و نوژور بکهمهوه، تنهها سی و نوژور
بوزد خريتنه سه رپشت، له گەل كردنوه يان سيحرى هه مسوو ژوره کان به تال
بوونده، من نه متوانى له سی و نودا برم، گوتم:

ئاخ! ئه فسون، ئه فسونى ژورى چلم، ده رگاي ژورى چلهه هم
كردهوه و تنهها بوزه وه ده رگاي ژورى چلهه مستان پى بناسينم ده بى چل
سالى ديكه بزيم، چل كتىسى ديكه بنسوسم، من جاريتكى ديكه باسى ئه
ته يره زهرده ناكهم له چاودروانى زننيدكدا پير دبورو، چونىش گەنج دبزوه،
ئه و ژنه به خوتى و دوو چاوي سه ده رنگوه كه دنيا هه مسوو
چاوانه دزيوه، ئه و ژنه به خوتى و سنگيتىكى پر عشقه و كه دنيا هه مسوو
عشقه كانى له دزيوه، ئه و ژنه به خوتى و دوو دهستى پر شيفاوه كه دنيا
دهرمان و شيفاكانى له دزيوه، ئه و ژنه به خوتى و دوو رانى پر نه و سه ووه كه
دنيا هه مسوو نه و سه ووه كانى خوتى له دزيوه.

ئه و ژنه تنهها بۆ خۆى به ئاويكدا رۆچوو، كه كەس ناتوانى ناويتكى
ديكە لى بىنى جگە لە ئاو، ئاويش نه بورو.

من جاريتكى ديكه باسى ئه و ژنه ناكهم، من جاريتكى ديكه ژوروى چلمه
هه لى تادمهوه، من جاريتكى ديكه پيتان نالىيم چون چوومه باوهشى ئه و ژنه،
من هه گيز باسى ئه و سەفەرەتان بۆ ناكهم، كه پىتكەوه و لە باوهشى يەكدىدا
به ئاويكدا رۆچووين، سەفەرىك گەرانوهى نه بورو، بۆ ئه وهى باسى ژوروى
چلمه مستان بۆ بكم دەبى چل جاري ديكه بزيم، چل جاري ديكه به ئيزرائيل
بللىم:

- گەورەم، مۇئەقەدە، حىكايەتى چلممم ماوه.

بللىم:

- گەورەي ئازىزە، ببۇرە باخاترى ژنهى نىتو ئاوى مۇرىپى.

بللىم:

- گەورەم، با تەيرى زەرد گەنج بېتەوه.

بللىم:

- گەورەم، زىتىك لە دلەمدا خەوتۇوه، چاودرىتىه.

بللىم:

گەورەم، باسى حەوزى مۇرم ماوه.

بللىم

- گەورەم، تو زۆر پەلەى، فەرمۇو بېبە، با دلەم لە بن دارى و دەنوشە هەر
لى بىدات.

ژنه رەشپۆشە كان هاتن، مالى و هيىمن، به رۈوي دۆستانە و خەمخۇرانە
بەلام پەر فييل و عەيارانە، دايىكى كورەي ھاوارپىم بەزمانىتكى وەك ھەنگۇين
گوتى:

ئېلىسى پەناكان

من دەمۇيىست پىش ئەوھى بىمە بەرد

شاریکیش نییه قامچی تیدا نهی، شاریک به هه مسو نهینییه کانیه وه مه حف ببیوه، هنه ناسه و توز و ئاواهه کانی وه کیه ک رۆچوو بیون، سیمرخیک نییه ماله کانی شار لە سەر پشتی دانی و بیانگە یەنیتە و سەر زدی. سیمرخیک نییه شار بکاتە کۆلی و بزگاری کا، تازه شار لە بن پئی دیتو و عەزیاکاندا پلیشاوه تەوه، سیمرخیک بالە کانی هیندەی ئە و سالانه دریز بى کۆلانه کانی کۆن کردووه، هیندەی درۆ زۆرە کان و عەشقى درۆ و ناکامە کان زەرد، سیمرخیک گە رووی جیگای پەشە باش شیت و چاوی هیلانەی توورپەی خەلکە کەی بى. کوا سیمرخیک گە ردنی ئە و هەموو خویتە بگرى لە شار رژاوه.

ئە و کچەی بۆنە کەی دابوومى کە لە کولوکى پرته قال دروست کرا بۇو، گوتى:

- گویت لیبى، بەلام بە دلیک نا لە بن دار و دنه و شەيەک جىتت ھېشتىووه. تەپەی بىت.

- گویت لیبى، بەلام بە سەریک نا تەسلىم رەنگە کانی قەرەج بۇو.

- گویت لیبى، بەلام بە عەقلیک نا هەموو لەشى كوتراوه و سوشىن لە باوەش دەكى.

- گویت لیبى، بەلام بە چاویک نا تەنها زۇورى چلەم بىبىنى.

- گویت لیبى بەو عەقلە لە پەنجە مەلاوه رژايە نېو سەرت، بەو فرمىسکانە لە خزمەتى رژان.

ئارامى نەما و گوتى:

- جگە لەو شستانە هيچى دىكەم نییە.

كچە بە زمانىيکى شىرىنتر بەلام پە حىكمە تتر گوتى:

- نا... زورى دىكەت ھەيە، ئەو سیمرخە لىتى دەگەری بە دەستتە و دەيە كىتىبە كەم تۈوندۇر گرت و پارامە و گوتى:

- تکايە، ئەوه تەنها كتىبىكە.

- شىرىنە كەم، باسى زۇورى چلەم مەكە، حىكايەتى تەپەزى زەردىمان بۆ مە گىپەوە، تەنها و تەنها لەو كتىبەمان مەكە.

سەرم نەوى كرد و گوتى:

- پياوه کانتان بخويتنە و ئەوان كتىبى دىيان.

دەستى چەپى گرتم و گوتى:

- ئە و كتىبانە تەواو بۇون، ئەوانە پياوی نېومال و كۆلانه کانى نېو شار بۇون.

من نەمتوانى رووی تىبىكەم گوتى:

- هەر ئەوان بۇون پياوی جەنگە کان و جوامىردى ژن.

- بۇونە و ئىنە سەر دىوار و پەيكەر و يادگارى پىتگا.

زىنە كان گوتىان:

- ئەوان پياوی نېومال بۇون، ئەوانە شەپى بەردهرگا بۇون، ئەوانە نۇينەرى تورپەي و دەنگى گەر چاوى سورى بۇون، ئەوان پەشەبا و بلېسىمى دەنگى گەنج بۇون ئەوان بىكۈزى عاشق و دلى كچ بۇون.

من ئە و پياوانەم ناسى بۇو، ئە و پياوانە هاتن و گوتىان:

- شار بە كچ و لە زەتىيە و هەمووی بۆ تۆ، شار بە بۇن و خۆشىيە و هەمووی بۆ تۆ.

پووم لە زىنە كان كرد و گوتى.

- پياوه کانتان چاوهرىن، پياوی بى شار دەبىن زىنەك بىگىتە و، ژن شارىيەتى، ژن مال و كۆلان و پەنایەتى، ژن بازار و دوكانىيەتى.

زىنە كان بىن ھومىدانە گوتىان:

- بىن ئەو كتىبە نارقىنە و.

من پىيم گوت:

- كتىب سووتا، وابزانى كتىب لە دوكەلدا خنكا.

من دەمزانى ناتوانى شارىك بۆ قامچى پياو زىندو كەمه و، من دەمزانى

- زور لهوه عاقلانه تر که چاوه پیم ده کرد، کچه گوتی:
- ئو كتىبە، ئو سىمرخىيە شارى له سەر پشتە.

ترسام ئو كتىبە بدانە شەقەي بال، قىسىمى زن تەنها لە فزىك و قىسىمى يەك نىبيه بۆ گوتىن، قىسىمى زن بەردىك لە پېرىخى خەمودا دەكاتە تەير و درەختىك دەكاتە گاكىتىو. من دەمىيکە دەزانم زن دەتوانى بەچرا يەك بلنى بىه پەپولە و بېرە، چرا له وختى زك و تاعەت بىن دەبىتە پەپولە يەكى ئاوس بەبۇنى زن و دەفرى، زن بەھەر بالىدەيەك بلنى وەرە و بېھ كۈرىتىكى دەست گەرم و نەرم وەك هەتاو پېتىيەكەن بۆ بشىلە بالىدە ئەگەر ھەللىق بىت و ئەگەر ئاويلكە دەبىتە كۈرىتىكى وەك هەتاو، بەدەستىك لە مىيۇو، هەناسەيەك لە نزا دەيانشىلى... من هەممو ئەو شستانە دەزانم، بەلام ھەر ھېنندەتى تەماشاي چاويانم كرد، هەممو ئەو شستانەم لە بىر دەچىتەوە، دەبىن لە بەريان بپارىتەمەوە و دەستىيان ماج كەم هەتا ئەونى دەنەم عەقل بەدنى زىتىك راپىزى كەم.

ئەو كچانەي رۆژىيەك لە رۆزان وىكىرا شووشە چراكانيان لە دەست بەرىۋۇد و شارىتىكىان لە تارىكىدا خنکاندبوو تا بۆ خۆيان رۇوناكييەك بىيىن. گوتىيان.

- چەندەم جارە بەجىمان دەھىتلەن، ئىستا كە سىمرغۇت پېتىيە دەبن سوارمان كەم.

ھەممو يادگارەكائنان لەگەل ئەو كچانە لە تارىكىدا بۇو، من تەنها بەھەناسەكائنان دەمناسىينەوە، من دەمتوانى لەگەل ھەناسەكائنان بنۇوم و دەست بازى بکەم، من دەمتوانى لەگەل ھەناسەكائنان بىن دەنگ پېبىكەنم، دەمتوانى لەگەل ھەناسەكائنان بىن ئەنداز بگىريم، من لە شەوه ھەرە تارىكەكائنا لە بن دارە گەمورە و ئەستىور و پېرەكان يەكە يەك دەمدىتن، پاشمان بەدارەكائنا دەدا و دەستى يەكدىيان دەگرت، بۆ يەكدى دەدواين، من ھەرگىز رۇوي ئەو كچانەم نەدى و لە باوەشم نەكىرن، زنە پىر و سەر

چەبار جەھال غەریب

ئائىنинەكان وەخىتكە رېچىكە فرمىسىكى روومەتى كچەكائنان دەدى بىن رەحمانە پىيان، دەگوتىن:

- بۆ كۈپ دەگرىن، مەگەر تەنها لە گۆپدە لە باوەشىيان كەن.

جەخارى ئەو كچانە لە هەناوى مندا بۇو، ئەو شارانە تۆرىك بۇون بۆ راپى كچ، تاكە لەزەتى ئەو كچانەش راوكىرىدىيان بۇو، ئەو ئىپوارىيەيە هەممو شووشە چراكانيان لىتكەوتە خوار و شار بۇوه باوەشى تارىكى، زانيم لە پشت ئەو تارىكىيەوە چەند دل خەرىكە بتەقى و پۇوناكييەك لە دنيادا نەماواه فرمىسىكە كانى ئەوان بىيىن.

دەمۈيىت لە پشت دەرگاكانەوە قىسىيان لەگەل بکەم و لە كەلين و كونى دىوارەكائنا دەست بەرم و دەستىيان بگرم و نامەيەكى گەرم بەتەزووى پېستىيان و پەشۈكانى خوتىياندا بۆ دلىان بىتىرم. يەكە يەك دلنى وايان بکەم و پىتىيان بلىيەم كە ئىپو ئەو گەوھەرەن كەتوونە نىتو لىتاتىو كۆمەلگا و پياوهكان و كورە گەنجەكان بەلىتاتو كە رازىن و گەوھەرەكان نادۆزىنەوە. پىتىيان بلىيەم تاكە رۇوناکى دنيا ئىپوەن. من دەمۈيىت پەنجەي ھەر چوکەلەيان ماج كەم و راپساردە خۆم بۆ يەكە يەكە ئەلە قەركانىيان بىتىرم.

من دەمزانى قىسى ئەو پىرېشنانە چ بەرانتىكى غەم لە دلىاندا سەر دەپىت. ئەو دەم من دەبۇو بۇنىكەم لىنى بىت، بۇنىكە بۆ ھەممو كەس.

ئىستا نەمزانى چۈن كتىبىتىك لەبەر چاوى ئەو كچە بىن مرادانە بۆتە سىمرخ، پووم تېكىردن و بەچاوىتكى زۆر گەش و فراوانەوە لىم روانىن، لە نىڭايىان سەماي سەدان كۆترم دىت لە كاتى پىتىكانيان و كۆزۈرانيان. تەقلە و بازىزىنى چەندان كەرۋىشىك و ئاسكەم بىيىن لە كاتى راوكىردن و سەرىپىنيان.

من بىن ئەوھى لەو نىڭايىان بىللەمېتەمەوە وىستىم بىتە جواب و ئەوان گوتىيان:

- پىش ئەوھى وەك پالەوانىيەك نەپىنى دروستكىردنەوە شار ئاشكرا

رۆچوو، يان شار هیچ نه بورو جگه لهو زەمەنە، ئەو زەمەنە بهنیو كۆلان و جادەكانى شار و دربیوو، ئەگەر ئەو پەنايەي ناخيان كە شەيتان ئاوهدانى دەكىردهو هېيتابىچا كە، دەشى هەموو تەمەن و هەموو ئاوهز لە بىر كەي بەلام ناكرى ئەو پەنايە جىتەيلىتى، بەكچە كانم گوت:

- دەكىرى، ئىتوھەرىيەكە تان شارتىك ئاوهدان كاتەوه.

پیاوهەكان كە تا ئەو دەم، پەنجەيان لە خۆل وەرددە، ھىۋاش قىت بۇونەوە و پشتىيان راستكىردهو، بەچاوىيىك نە چاوى بەرگى و ترس بۇو، نە چاوى حرس و خەفەت بۇو، نەچاوى لە دەست چۈون و مىردىن بۇو، نە چاوى دۆرپانى شار بۇو، تەنها چاوى راواكىنى ژن بۇو گوتىيان:

- تف لە خۆت و قىسمت. شارتىك پیاوهەدانى نە كاتەوه سەگىش لېتى ناتقىتى.

- شارى ئىتمە لاپەرىيەك بۇو لە شىكتى پیاوه.

- بازار و دوكانى پیاوان، هوتىل و باخچەي پیاوان، كتىب و نۇوسىنى پیاوان.

دواكەسيان كە پیاوييىكى كويىر بۇو، ورگى رووتى گەيپۇوه سەر زەوى گوتى:

- ئەو شارەي پیاوهەدانى نە كاتەوه زىلخانەيە.

چ گۈئ بىدەمە ئەو قىسانە و چىيان بىر خەمەوە، ئەو كچەي رۆزىتىك لە رۆزان لە ترسى ئەو پەنايەي لە ناخى رۇوناڭ بىبۇوه ھاتبۆز كەن مەلاي، ئىستا سەرە زىنېتكى كامىل و تۈوند بۇو، گوتى:

- فەقى سورە لېتى گەرى با ئەو كتىبە بالەكانى بىكەتەوه.

من ترسام جوانى ئەو كچە بېگرى و تەسلىم بىم من دەتسام. ژنى كامىل غەرقىم كا و نەفەسم بخنكى. زەينىم دايە دەستم و زەينىم دايە كتىبەكە، دەمزانى مەلا خەرىيىكى پوشىنى بەرگى ژنە و ھەر بىنە فرتەيى كرد و لە كتىبەكە هاتە دەرى و داي لە شەقەمى بال. حەزم دەكىد بىتە دەر و نەتىنى دنيا لە من بىستىنەتەوه، هەستم دەكىد ئەو نەتىنىيە ماندۇوم دەكتات و دنیا لە من بىستىنەتەوه،

كەي، پىش ئەوەي كتىبەكەت و دك سىمرخ بىدا لە شەقەمى بال، نەتىنى ئەوەمان بقۇونكەمە چۈن ھەممۇمان دەناسى و بىچى وىتەت لە ئاۋىتىنى ھەممۇماندا ھەيە.

ئەوان نەياندەزانى من ھېچيان ناناسم، ناوهەكانىيان لېتى جىاناكەمەوە، ئەوان نەياندەزانى كە من تەنها كەسەرىيەك و گەرای غەرىيى لە چاوانىياندا دەبىيەن. لە چاوى ھەر ھەممۇياندا گەرای كەسەر و غەرىيى. من ئەو گەرايانەم دەدواند و بەدەستى بى پەنا و نازنەگىراويان تەزروى گەرمى ئىنسانى و نامەي پې سۆزى ھاو خەمىم دەنارد، ئەوان نەياندەزانى من لەوه نابۇترم وىتەكەم بچىتە ئاۋىتىنى تاكە كچىيەكەوە.

پیاوهەكانى ئەو شارە بى مۆلەت ژن و كچەكانىيان دەشىيلا و ھەرگىزىش نەدەچۈونە نىتو ئاۋىتىنى كچ و ژنەكانىانەوە. ئەوان چىدى نەيانھېيىشت بىتايم و گوتىيان:

- قىسمان بقۇمەكە، با سوارى سىمرخ بىن، گۆشتى رانى خۇمانى دەدەينى.

گۇتم حاشا لەو سالانەي تەنها بقۇ دەيتىنى دور بەدورى راپانىكەم بەسەر بىردن. گۇتم حاشا لەو سالانەي ھەميشه تىيياندا دەنۈوستىم تا خەون بەپانىكەو بىيىن. گۇتم حاشا لەو ھەممۇ پارە و كات و تەمەنە و سەرئىشەيەي لە سىئەماكاندا بقۇ دەيتىنى بەزىتىكى رووت بەسەرم بىردن. من ئەوەندەي پىن ئاسنەكان و سىما مىسىزكان و وتارە دور و درىتەكان ئازاريانداوم بىرەورىم بقۇپانىكى سەد ھەتنىدى ئازار داوم. بىن دوو دلى رووم تىيىكەن و گۇتم:

- تەنها دەممۇي بىزام چى كتىبەتكىلى كەردىونە سىمرخ؟ ئەو پرسىيارەيان زۆر پىن سەير بۇو، ئەو كچەي يەكەم كەس شۇوشەي چراكەي شىكاند و شارى تەسلىم بەتارىكى كەر گوتى:

- ئەو شەتەي شار لەو نغۇرۇبوون و ویرانىيە رېزگار بىكتات سىمرخە. من نەمدەوبىست ئەوەيان بىرھېتىمەوە كە ئەو زەمەنە ئەوان تىيىدا دەشيان

خهريکه برميئيم. بيزاريش بوم لوهى بهخوى و تاكه بهرگىكەوه. بىتىه دەر و بهرگەكانى دىكە بۆ من بهجىھىلىنى.

- دەي فەقى سوورە بالەكانى وەك

ئەوان حەقيان بۇو، نەياندەزانى شارچ بەلايەكە، نەياندەزانى لە شاردا چ پياوى سەر ئاسن و پى مس خۆبان حەشارداوه، ئەو پياوە پى مسانە پى لەبەرد نىن دەيکەنە ئاو، وەك هيلىكەيان لەبن پى بىت دەيليقىتنىنەوە، نەك ئەو لەشە ناسك و هەستە ئاوېھى ئەو كچانە. ئەگەر كچە شىيخ يەك جار مەلائى بەھەركى رقەوه دىبىا، يەكجار ئەو پياوە سەر ئاسنانەي دىبىا كە وەك كوللە لەدار و دیوار دەھاتنە دەر و ختىيەك مەلا ئايەتە دوور و درىزەكانى دەخويىندهو، كچە شىيخ مەلائى تەنها بەھەركى ژندوھ دىبىو، تەنها پەنای شەيتانى پىشانى مەلادا بۇو، ئەو پياوە پى مسانە دەيانوسيت ھەممو دەم شۇوشە چرا و فانوسە كان بەرىنەوە و بشكىن، دەيانوسيت تەنها خۆيان لە تارىكىدا بدرەوشىنەوە، بهخۆبان و ددانى درىز و چالى چاوى رەشەوە گەنجىيەتى بتابىتىن و كچىيەتى لە شار بىتىنەوە، ئەوان ئەو حەرف و وشانەشيان دەخنکاند لەمىن چووبان يان بۇنى مىيان دابايد.

پووم لە شىيخ زادە كرد و گوتى:

- خافى شىيخ، بۆچى شارتىك ئاودان كەينەوە، كە تەنها پەنایكى رووناڭى تىدایە.

شىيخ زادە ئەو دەم زانى من لە پەنا شەيتانىيە كە ئاخى ئاگادارم، بەچاوىيکى وەك ئاگر بۆي دوانىم و گوتى:

- ئەي ئىبلىيسى پەناكان... توئىتمەت لە شار وەدرنا.

لە خۆم نەترسام و ترسام نىگاكانى كىتىبە كە بسووتىنى.

گوتى:

- پىرۇزى پياوە فرشىتە كانستان بن، ئەگەر ئەو پياوانە رووناڭىيەك لە ناختاندا داگىرسەتىن، ئىيەوە ھەرگىز پىيوستان بەشەيتانىك نابى.

ئەو كتىبەي بۇوه سىرخ

دهمويست پييان بلّيم، با هه مسو دنيا بوئييهين، من جاريک سى و نۆزۇورىم بەدنىا بەخشىيە، دەتوانى لە هەر سى و نۇزۇورىدا بىگۈزىن، دەتوانى دە سال، لە زۇورى شىير خوتان بشۇن، شىيرىك لە جىيى پىياو و لە جىيى نان، سەد سال لە زۇورى ئاويئە خوتان جوان كەن، مىسەد زۇورى بە بهەشت بخۇن و ئاوى حەيات بېشىن، هەزار سال لە زۇورى لمەزەت وەركەون، وەركەون و نەنۇون، ئەو زۇورانە تەمەن تىيىدا كۆتايى نايە، مەرۆڤ تەنها بۆيە لييان ھاتۇته دەر و سۇورىيەندى كەردوون و كەردوونى بەحەرام و عەيىبە تاكوپىرى بىت.

كچىكىيان كە تانىيەكى سېپى لە سەر چاوى راستى بۇو، ئەمەندەدى دىكە خومارى كەردبۇو، بەسەنگى پېپەركەتىيە، سەنگىكى لە ناكاو قوت بېۋو، هاتە پېش و گۇتى:

- تو... تا ئىستا دلى تاكە كچىكت خوش نە كەردووه.

ئەو كچە نەيدەزانى لە دلى مندا تاكە خۆشىيەك نىيە، سەنگم دلىكى پياوى تىيىدا بۇو كە تەسلىيمى خەجالەتىيakanى خۆي بېۋو، ئەو كچە نەيدەزانى دلىكى دىلىم هەيە، دلىك بەرامبەر حەوزى مۆر و لە بن دار و دەنھوشىيەك تەپە تەپىيەتى، دلىك لە باوەشى كچى زۇورى چلەم بە ئاودا رۆچوو، ئەو دلىي بۇنى كچى زۇورى چلەمى كەردىن هەرگىز بۇنىك دلخوشى ناكات، هەرگىز زەنكىك نايگىرى، هەرگىز كچىك پېتى شاد ناگىرى.

من لەو رۆچۈونە ئەمەندەم لەپىرماوه، بەنېيىو تىشكى ئاسۇدا رۆچۈوم، ئېپارەيدەك كە تىشكى رۆز سەد لەت و سەد رەنگ و سەد سىحر دەبىت لە باوەشى كچى چلەمدا خەوم لىتكەوت، ناخەونا، لەزەتى باوەشى گىرقى و بۇنى قىرى شاگەشكە كىرمى، تەمەنەك لە باوەشى كەردبۇوين، هەلمىك پېستى داپۆشىبىوين، تەمەنەك رېۋابۇو سەر بەرە دەستى ئەو باخەي گىيائى وەك مۇوى سەرىي مەندالىكى تازە تاشراو لووتى وەدەر نابۇو، دلىم لەو سەفەردا نەگەپايىە، ئەو سەفەرە گەپانەوەي نەبۇو، كەس ناتوانى ئەو

ولاتانە باس كات پىيياندا تىپەپىم، ئاوى سەد رەنگى ئەو لەزەتانە ئى خواردىمنەوە، لە باوەشى كچى زۇورى چلەم، ئەو وەختانە خۆر وەك خۇتىنى لىنى دىتىت، دوا لەتى خۆر قۇوتى دايىن، خۆزىك بەو هەمەن گەورەيىبەوە لە چاوى ئىيمە كەوتە خوار، لەو سەفەرەدا كچەم تۇوند گەرتىسو دەموجاوم بەلاملى كەردىبوو، قىرى بەسەر مەدا رېۋابۇو، لووتىم لە سەفەرەتىكى ھەرە سىحرى بۇنىدا غەرق بېسو، ھەناسەم دەكەوتە سەر لاملى و دەبوبۇ دىيل، ھەناسە دىلە كامن بەسەر پەشتىدا شۇرۇ دەبوبۇنەوە، ھەناسە دىلە كامن بەختەوەر بىرۇون لە زىندانى سىنگەمەوە كەوتۇرونە سەر رۇووكارى پەشتى بىن و دەسى، رېۋابۇمە سەر سىنگى، لېرى ھەنگۈينى جوولاؤ وەك دەنگىكى لە سېيىتكى سۇورەبىن، كچەم زۇورى چلەم سەرى بۆ سەر شانم لاركەرەدە، وەك ئەو سېتە سۇورە درىزىكى تىبىت و بلىق:

- نزاى ئەو مۇمانەت لەپىرە كە دامانگىرساندىن.

من گۇتم:

- ئەو نزايدەي لە پىيستانەوە هاتە دەر، كە پىيىك كەوتەن شىريخەيەنەت.

ئەو گۇتى:

- خوايە عەشقەمان وەك ئەو مۇمانە تا ئەبەد بىسۇوتى.

مۇمانە كان شانىيان وېيكەبۇون، دەسۇوتان لەنېيۇ يەكدا دەتوانەوە، ئىيمە بەئاوييىكدا رۆچۈوين وەك مۇم توابۇوه، وەك تەمەنەكى خەست كەوتې سەرىيەك، تەم لە جەستە و لە رۇومان ئالا، تەم لە قىرى دەتكا و دەكمۇتە سەر لېيۇم، ھەناسەيەك ھەللىكىتەن و باران وەك چاوى كۆتۈر دەھاتە خوار، وەك نېرگەز ھەمەن حىكايەتە كانى بۆ دەگىرەمەوە، باران بەگۇر دەبارى گۆتىم بۇزۇ حىكايەتانە گەرتىبوو، ھاتە دەر و دواى دلىقى بارانىكى كەوتە، بەنېيىكىيا و گەرد و گۇلۇوه كاندا تىپەپىم، تىپەپىم و لە پەنايىكى گۆتىم لە دەنگەت بۇو، تەرم وەك ئاوا، ساردم وەك بەفر بانگت كەردم و لە بەر رۇوناڭى چارايەك دەدرەوشايتەوە، لە بەر رۇوناڭى چرا كۆلتە كانت سۇور بىسۇونەوە، باوەشت بۆ كەردىمەوە و ھاتە بەر دەمت، دلىم نەھات بەو لەشە تەر و سارددەوە

ئەشىنمان بگەرپى پېرىزز و عەشقى بى رىيا، ئەمۇد نزايى پىاوىيکە دواى چاوى باران كەوتۇوە، تەرىد تەپ ئەو پىباود تەپ و بى پەنايە لەنىيۇ تەم و باران بېت دەگەرپى... رەحمى پى بىكە و بىكۈژە.

كچەي ژوررى چلەم، وەك كۆخىك لىتو بىكاتەوە، گوتى:
- وەك كچانى ولاتهكەت مەمدۇينە.

لەنىيۇ ئاودا تەم، لە باودشى تەم، سەفەرييک گەرپانەوهى نەبىن، گەرپانەوهى نەبىت و نەگىپەرىتەوە، بۇ من نەھاتۇوە باسى دلخۇشى ئەو كچە بىكەم لە ژوررى چلەم چاودەرىم بۇو، لەو سەفەرى رەچۈونەدا بۇومە مارىيک بەسنىگىيەوە نۇوسام، ئەويش پىتى گوتى:
- تۆ لەۋەتەي ھەدى دوو چاوى مارت ھەبۇوە.

من سەرە سىيگۇشەيىھەكەم بەرزىرىدەوە و زىمانم ھيتىنا دەر، زمانىيلىكى بارىكى درېش، بەئاستىم بەلىيۈمىدا ھيتىنا و ھەستىم بەگىنچى لىتەكەن كەد، كە بەزمانى كۈرىتىك ھەستىم پىن نەكىرىدۇو، من لە مەممىكى ئالابۇوم و سەرمە بەلىيۈدەكانى كىرىدۇو، ئەو گوتى:

- دەبىن حەوت سالى دىكە بېرىپىن تا دەبىيەوە بىنیادەم.

ئەو سەفەرى چلەمە ناگىپەمەوە، ئەو كەسەئى ئاوى ژوررى چلەمى خواردىيىتەوە ھىچ ئاولىيک تىينوھە ئاشكىتىنى، ئەو كەسەئى باخى چلەمى دىيىن ھىچ باخىيىك دلخۇشى ناكات، ئەو كەسەئى تەپىرى زەردى ژوررى چلەمى دىيىن بەھېچ تەپىرىك سەرسام نابى، ئەو كەسەئى چۈوبىتە باۋەشى كچى ژوررى چلەم ھىچ باۋەشىك گەرمى ناكاتەوە. ھىچ باۋەشىك لەزەتى ناشكىتىنى. ھىچ كچىك دلى پى داگىر ناكرى.

من دەمۈيىت بەو كچە بلېيم كە تانىيەكى لەسەر چاوى راپستى بۇو،

- سنگى تۆسەد شارى پى ئاوددان دەكتىتەوە.

ئەو گوتى:

- من نامەۋى قىسى هىچم بۆبىكەي، ئەڭمەر دەتوانى سوارى پشتى

بىيىمە باودشت، پەنجەيەكى دەستت گىرتىم و لەشكىرى لەزەت و گەرمە وەك مېرۇولە رېزانە نېيو پەنجەم. حەزم دەكىد بىيىمە باودشت و بىسوتىم، بىسوتىم لە ھەموو ئەو سالانە پاڭبىمەوە كە لىت دوورىيۇم، بىسوتىم و بەختەوەرىم لە چاومدا تۆ ھەي.

من لەسەر سىنگى كچى چلەم خەوم لېتكەوتبوو، لەنىيۇ تالى قىرى دەددوام. بىبورە ئەي بەرائەت و جوانى، بىبورە ئەي دللىسىزى و وەفا... بىبورە... من دەفتەرى گۇناھەكامن پېتىكىدىيەوە، من ھەموو لەپەرەكامن پې كىرىدە لە خەتا، من ئەلبومى تەمەنتىم پې كرد لە وىتەئى عەشقى پې گۇناھە، من بەخەنەوەرم بەو عەشقە پې خەتايىم، من شادمانم بەو عەشقەوە بىسوتىم، با بىسوتىم و عەشقەم بەناسە بىدا... تۆ ئەئى شازىنى چلەم ژورر، ئەي لۇتف و نزا، دەبىنەم لەنىيۇ تەم و ئاونىڭ، دەبىنەم لەنىيۇ گىايى تەپ و تارىكى، لە عەشقەدا غەرق بۇوىن و فەرىشەكانى ئاسمان نىزامان بۇ دەكەن، با مۇمەكانى نزا بۇ ئەبەد بىسوتىن... با ئەو دوو عەشقەئى نېتو تەم و ھەلەم تا دەنیا يە ئامىتىزى يەكدا و بەبۇنى يەك سەرخۇش بن.

لەو دىيو ھەزاران دىyaran و ھەزاران چاوا، لەو دىيو ھەزاران چاوا و گۈۋى و مەرۇش، لەو دىيو دەنیاش ھەر دەتكەمنى و لە باودشت دەكەم، ھەر دەتكەمنى و ھەناسەت دەمژىم، دەتوانى فەرىمەدەيە نېيو دەرپىا، دەتوانى بىدەيە دز و پىاوانى خەتا... بەھەمان پېتىگادا دەتىمەوە، بەعەشقەدا دەگەرىتىمەوە، بەخۇشەوېستىدا بەسەر دەكەم، بەسەر دەكەم و بەتەرى و سەرما بىردووى دېمەوە باودشت، تۆش... پېتىيە ناسكەكانى لە گۇناھ و خەتا و حەرام دەنلىسى و وشكم دەكەيەوە، وشكم دەكەيەوە و بەپەنجە سېپى و ئاشنا كانى دەردى پۇوم دەسپى، وىتەكانى خۆت لە چاومدا ماج دەكەى، من شەھىيد دەبىم و زىندىو دەمەوە.

خەتا يەكانى بەئاودادە و خەتا يەكانى بىسوتىنە، تۆ بگەرپى لەسەر جەستەئى عەشقان بگەرپى، بېتىجەكە لە جوان و پېرۇزى و خوابەرسىتى ھېچى دىكە لەسەر جەستەمان نابىننەيەوە، تۆ بگەرپى لەسەر جەستەئى عەشق و

سیمرخ که.

تازه ئەفسانەی ئەو کتتبیهی بۇوه سیمرخ بەمن رەش نەدەکرایەوە، ھەممو كتتبیه کانى دنيا كەلەكەنە فەنیان كەوتە سەر، ھەممو پەرە تەنها و تەرىكە كان دەيانویست بچەنە نیتو كتتبیك و بەنە شەقەی بال. گۆيم لى بۇ خۆشخوانە كان، چوار مەشقى لە پەنا تەپۆلکە و بن دارەكان دادەنىشتن و پۇويان لە خەلکە كە دەكىد، بەزمانیك كە شاھیدى ھەممو شتى بىت، دەستیان پېتىرىد.

- سیمرخ، چ سیمرخ! سیتبەرى ھەر بالىكى دوو شارى دادەپۈشى، جارى حەۋەدە بەرخى قۇوت دەدا، تەنها ئەو سیمرخە دەتوانى شارى ئىيە ئازاد كا، ئەو سیمرخە بەناو ئاگردا تىپەرى بۇ، چ جادۇويەك سیمرخى رىزگارى مەي گرتىبو خۆى ھاوېشتبۇ نیپەرەپەرە كتتبىي مەلايدەكەوە، ئەو پەرانەي بەخويىندەنەوە نەدەبران، سیمرخىك كە خوا بۇ رىزگارى ئىيە خەلق كردىبو، دەبىتە بەندى نیپەرەتىپ، جا ئەو سیمرخە دەداتە شەقەی بال، جا ئەو سیمرخە دەگاتە ولاتىك شاخى ئاۋ دەبىن، دارى ئاۋ دەبىن، بىبابانى ئاۋ دەبىن، قەلاو كۆشكى ئاۋ دەبىن، سیمرخ بالىكى لە رۆژھەلات و بالىكى لە رۆزئاوا، حەوت سالان بەقولايى ئاۋىدا رۆزەچى، وەك تىر دەپوا، سەرە حەوتەم سالى دندوكى دەگاتە ئالقەھى شارى، تووندى دەگرى، رايدەكىيىشى، بەچواردە سالان دەگاتە و سەر دنيا يە، شار چۈن قىم ببسو خەلکە كەي ببۇنە بوق و مارماسى، ببۇنە ماسى جورە و قىزال...

پىاويىكى كاملى دەموجا و كونج گونجى شەدەخوار گوتى:

- بەوهى چاڭە، شارى ئىيە كە نفرق بۇوه كەسى دەگەل نىيە.

- ئاھ... سیمرخ بىھىنابا يەوە دەر.

يەكى دىكە گوتى:

- بىريا ھەمومان چوبىاين و شار نەچووبا.

كچەكان ويىكرا گربان، گربانىكى يەك نەوا، دەيانگوت:

- ئىيە شارىكەمان دەۋى تىيىدا بىگەپتىن، ژۇوريكەمان دەۋى تىيىدا بنووين، پشتىيەكى نەرم و نۇلماڭ دەۋى سەرى پىيكتەن، دەبىن لە حەوزىكەدا خۆمان بشۇين، كانيەكەمان هەبىن، تەنافىيەكەمان دەۋى جەلەكەمانى لە سەرەنەلخەين، دەبىن ئەو شارە ژۇورى پەنا و تارىكى تىتىدابىن، دىۋارى ئەستتۇر و نەھىتىنى گر، ژۇورى وا بەرگەمى گەريغان بىگرى، شار بەبىن ئەو ژۇورانە نابىتە شار، مالەكان چەند رووپىان كراوەبىن، بۆيەي ۋەنگاۋەنگەر بىن، دەبىن ئەو ژۇورانە قۇولتۇر و پېر غەمتىرىن، با بازار و مەيدانى گەورەنى نەبىن، با يارىكىغا و جادەتى بەرىنى نەبىن، وەختىكى لە ئىيە حەرام بىن.

در، وەختىكى ھەممو شتىكى لە ئىيە حەرام بىن، من نەمدەویست وەلەمى ئەوانە بەدەمەوە، قىسە بايەك بۇو تىپەرى بۇو، ژيان بىبۇرە خەنۋىتىك لە ئاودا شەلال، ئىيە چ لەگەل سىغارىك دەكەي ئارەقە تلىساندىيىتىيەوە، بۆيە پېت گوتىن:

- ئەوە كتتبىكە لە شىتەپە سیمرخدا، نە بالى بىن لىك دەدرى و نە دەكەوتىتە نیپەرە، نە كوندە ئاۋ دەخواتمۇ و نە كاۋىر. ئىتە تەمەنەتىكتان ون كردووە و قەدرىتكىش بەدوا تانەوەيە، شارتان تەسلىمى قەدرىك كرد كە لىتى ناگەپتەنە، ئەوان بىتەپەمەيد و سەرسام، لىتىكىان دەپوانى، وەك يەكەم جار بىن هەوالى نغرۇبۇنى شار بىبىستان، ژىنەك كە تىلما سىتىكى سەۋىزى لەنىپە چاوانى بەستىبو، كراسىتىكى ئاودامان لە سەر بەدەنلى دەلەرلى، تەماشى چاوهەكانى كردم و گوتى:

- تۆبەبىن من ناتوانى ئەو كتتبىه بخوتىنېوە، وشە ئەو كتتبىه منم.
بەبىن وازى گوتى:
- من تۇناناسم.

بەچاۋىيىك وەك دەرىيائى قەرسىيل تەماشى كردم و گوتى:
- درۇ دەكەي. رۆزەكانى ھەرزەكارىت چەند بەديارمەوە پارايەوە، خۆت لە نویىز درىزەكان دەشاردەوە و لە درزى دىوارەوە تەماشى منت دەكىد، تەنها من دەزانم لە ناخەوە چەند لە تم كردووى.

بەجۆگەلەرى پوانىنەكانى بانگى كىرم، بەچاوىيك بۇي پوانىم وەك گۆشتىم لەبەر نىيگاى توايىتەوە، گوتى:

- تۆپەيىانى سەفەرىتىكى بىن گەرانەوەت دابۇر كچەكان هەناسە راگىراو بىن ھەست، ھەموو بەيدك چاوشىان دەپوانى، ئەويش ھەر پۇو لە من بۇو، گوتى:
- سەفەرىتىك نەبىتە حىكايەت.

گومانى چاوه كانى خۇينىمەوە و باسکەكانى ھەللىكىن، جىن ددانەكانىم لە شىوهى نىيە سەيپەتىك لەسەر نەرمایى باززوى دەدرەوشاد، من جىنگاى ددانەكانى خۆم لەسەر نەرمایى باسکى ناسىيەوە، تەبىرى زەرد بەسەر سەرماندا تىپەپى و ھەوا بۇنى ھەلگەرتىنەوە.

دەستى بىد كتىيەكەم لىيەورگىر، ترسام بدانە شەقەمى باڭ و خەلکە كە بەبىن جۈولە و بەنیگاىيەكى روح كۈزانە گوتىيان:
- بىدەيدە با سىحرى شارەكەمان بۇ بشكتىنى.
- بايىخۇتىتىنەوە.

ترسى سىيەم مىدىنى مەلا و ترسى كتىيە و ترسى شار و ترسى خەلک، لە دەرروونىدا رەشبۇونەوە و سەفەرىتىك لە پىش بۇو ھەرگىزىس كەس ناتوانى بىنۇوسىتىنەوە.

وەك دەستىتىك لىتكەمەوە و بىدەمى، كتىيەكەم دايە، ئەويش بەدەستىتىك وەك تىشك لە ناوايدا خەتبىن، لېتى و درگىرتم، كىفە سەوزە پىزىدەكى دامالى و داواي لىتكىردم بەرگەكەي ھەلدىمەوە، دەستىم بىد بەھەمان ئەو پەنجەيەي خوين لە بن نىيىنەكەي بىسو خالىيەكى رەشى پەونەقدار، بەئاستەم لىيوارى بەرگەكەم گىرت و ھەلمىدایمەوە، سەرەتا چەند دنگىك و جۆگەلە تۆز، دواتر لافاوى خۇل رېۋايدە خوار و پەرە و حەرفەكان وەك تۆز لەسەر كتىيەكە بلنىد بۇون، لاپەكەنانى بىبۇونە خۇل و وەك دەريا لەو كتىيە دەرپۇان، تۆز بەرى ئاسمانى گرت، پۇزە بەسەرچووەكان وەك خۇل رېۋانە بەر پىستان، سالەكان ھەلۋەرین و بەرگى پەسىمى و بەرگى ژىن و بەرگى مەلا پىتكەوە رەش بىبۇون و پىتكەوە رېۋان، تەمن و زەمدەنى نىيۇشارى ھەزاران

من لە شەنە سەوزى چاوه كانىدا و كاملى جەستەيدا ونبۇوم، ون بۇوم و تەونى خەمېك دلى ھەرزەكارى شەتەك دام، من شەۋانى دوور و درېز بەديار وينە ئەو كچەوە زۆر گەریابۇم، وينە ئەو كچە ھەرگىز لە چوارچىسوھە ئەھاتە دەر، ھەرگىز لېتى نەجۇولاند و چاوىتكى لىنى دانەگىرتم، حەرفىيەكمان لە نىيۇاندا نەبۇو بۇ ناسىيەوە.

بەسامى مۇچىركەكانى نىيۇ دەلم بشارمەوە، ئەو گوتى:
- ئەو كتىيە بدانە شەقەي بال، سىحرى گەشتەكانىت و تەلىسىمى وشەكان مانا يەكىان نامىتىن.
بەوازىشەوە پېم گوت:

- تۆ خۇشتىن لەزەتكانى دنیات دزىووه، واز لە داوى سىمەخ بىتنە و، برق ئەو پىاوه ونبۇانە چاوهرىتى حىكايەتكانى تون.
ئەويش بەزمانى فەرماندەيەك گوتى:
- توش ئەو كتىيە بەرەلاكە و دواى ژۇورى چلم كەوە.

ھەستى نەكىد لە گەشتى ژۇرى چلم گەراومەوە، جارىتكى دىيکە نايەمەوە بەر دەرگاى باخە بىن حېكىمەتكانى سوشىن، ھەناسە ئەو پىاوانە نانۇوسىمەوە كە بەخۇيان و چەلە نىتەرىزىكەوە لەسەر پىتكە سوشىن پىر بۇون، پىر بۇون لە شىوهى رەگى دارمۇيۇ ئىشىك بىبۇونەوە، جارىتكى دىيکە پىتكە نادەم سوشىن يەخەم بگەرى و بلى:

- ئەي پىاباز. تۆ بۇوي لە شىوهى پىاوتىكى لەش كوتراو بەرەنگى ۋىنان ھاتىيە لام و ھەموو وېقارەكانى كچىيەنەت لىستاندەم.
دوازىش پىستە فرمىسەكەكانى بىتىرى و بلى:
- توخوا با ئەو شارە بەجىن نەھىتلى.

پىزى كچەكان وەك بەتەۋىمى نورىتكى درزى تىېلى، قەللىشى، راستە پىتكە لە نور بەنېيۇاندا دەھاتە خوار، سەرەتا رۇوناكىيەك و دواتر كچىتكە، كچىتكە وەك دىنباى لە باخەل بىتى، بەھەنگاوى نەرم، بەبۇنى ھەر سى و نۆزۈور و ئەفسىسونى ژۇورى چلمەمەوە ھات و بەرامبەرم وەستا و

کەس لە کتیبیکەوە بۇوە خۆل و ھەلزىا. بەكچەكان و پیاوه سەرسامەكانم گوت:

- دەشىت مىژۇوناسىتكە قەدەرى شارەكان لە خۆلەدا بۇ بىنېتە دەرى.

قىسىمەن لە ھەوا بىز بۇو، چۈنكە ئەوان بەخىرايىەكى سەير لە تۆز و خۆلەكە دوور دەكەوتىنەوە، ئەو خۆلەي لە كتىبەكە دەرزا ئىمەي لەوان جىا كردىبووه.

پوانىم كچەى ژۇورى چىلەم وەك بالايىك لە عىشق و ھەناسەيەك لە پەيان و ئومىتىك بۇ سەفەر دەستەكانى بۇ درىز كردىم. پەنجەكانى كە تىشكىنلىكى وەك نۇور لە ناوياندا خەوتىسو، پەنجەى ناوندىم گرت و، ئەفسۇنى زىنە بەخەنە سۇور بۇو، ئەفسۇنى سۇشىن و كچانى ئەو دىيو دەرگاكان دەمارەكانى ھەممۇ جەستەمیان تواندەوە و، مار ئاسا بەسەر پەنجەيدا كشام و بەسەر باسکىدا تىپەرىم و شوئىن ددانەكانم لەسەر بازۇوىي بىن تاريفى لىستنەوە بەسنجىيەوە نۇوسام، سەر سىتكۆشىيەكەم لە دەمى نزىك كرددەوە و زمانە درىز و بارىكەكەم بەلىپى داهىتىنا، ھەستىم بە گنج و ھىتلە ھەر بارىكەكانى سەر لىپى دەكىد.

بىن ئاگا لەھەنە بەناو چ ئاويىكى مۇردا غەرق دەبىن و تەبىرى زەرد چۇن پېر دەبىن و دار و باخى ژۇورى چىلەم رەنگىيان چۇن دەگۈرى و دلەم لە بن دار و دەنەوشەكە چۇن لى دەدا خۆل و تۆزى شار لەنیو كتىبىيەكەوە چۇن ھەلەدرىزى، بىن ئاگا و مەست ھەردووكمان لە ئانىكدا گۇقان:

- سەفەرىتكەرانەوەي نەبىن، سەفەرىتكەرەن كەرىتىتە حىكايەت.

جەبار جەمال غەربىب

ھەولىپر

٢٠٠٢/١/٢٠ - ٢٠٠٣/٣/٢١